

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcane tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 512

Poznań, piątek dnia 6 listopada 1931

Rok XXVI

Trudności finansowe wierzycieli Niemiec

Aktualną jest znowu sprawa odszkodowań. W Waszyngtonie p. Lawal otrzymał zapewnienie, że Stany Zjednoczone nie zaskoczą już Francji jednostronną propozycją ogłoszenia moratorium dla odszkodowań i długów wojennych, jak to się stało w roku obecnym. Dalsze ulgi względnie moratorium będą mogły Niemcy otrzymać tylko zgodnie z przepisami planu Younga, który przewiduje, że w tym wypadku muszą się Niemcy zwrócić do Międzynarodowego Banku Wypłat w Bazylei, który wyłoni komisję dla zbadania położenia gospodarczego Rzeszy i przedłożenia odpowiednich wniosków, przyczem tak zwana bezwarunkowa część odszkodowań nie może być zawieszona.

Niemcom ta taktyka nie dogadza. Dążą oni do zwołania nowej, wielkiej konferencji reparacyjnej, gdzie w ataku na Francję mogłyby liczyć na poparcie innych państw. Chcąc przeprowadzić swe zamiary, Niemcy grożą, że spłacać będą albo odszkodowania, albo prywatne kredyty. W ten sposób liczą na uzyskanie poparcia finansjery światowej, która dla odzyskania swoich kapitałów wywierac będzie na rządy nacisk, by ostatecznie zlikwidowano sprawę odszkodowań.

Szczególne zatem znaczenia nabiera dziś sprawa kredytów krótkoterminowych w Niemczech, co do których, jak wiadomo, istnieje moratorium do 1 lutego. Zachodzi pytanie, co się stanie po tej dacie. Niedawno komunikat Reichsbanku ustalił, że zagraniczne kredyty krótkoterminowe, ulokowane w prywatnej gospodarce Rzeszy, wynoszą 12 miliardów marek, a długoterminowe 11 miliardów marek. Zadłużenie prywatne Niemiec wynosi zatem 23 miliardy marek. Gospodarka niemiecka nie może w chwili obecnej spłacić tych bałajskich sum.

Kredyty te udzielone były przeważnie przez banki angielskie i amerykańskie. I stąd ciężkie położenie finansjery anglo-amerykańskiej, stąd runy na banki, zwłaszcza w Stanach Zjednoczonych, gdyż publiczność orientuje się coraz lepiej, że pieniędzy, ułokowanych w Niemczech, banki nie odzyskują. By się ratować, banki te wycofują kredyty, udzielone innym krajom, między innymi Belgii, która z tego powodu znalazła się w kłopotliwym położeniu.

Dlatego też jeden z największych współczesnych finansistów belgijskich, p. Francqui, udał się do Stanów Zjednoczonych, by zaradzić sytuacji. Wychodzi on z tego założenia, że jeżeli do 1 lutego 1932 nie znajdzie się sposobu na uratowanie kredytów, „zamrożonych” w gospodarce niemieckiej, dojdzie do ostatecznego bankructwa. P. Francqui zaproponował p. Hooverowi utworzenie przez banki emisyjne różnych państw wielkiego banku międzynarodowego, któryby przyjął na swój rachunek kredyty

Proces przeciw posłom „Centrolewu“

Jedenasty dzień rozprawy — Rewelacyjne zeznania świadków o metodach, stosowanych przy śledztwie

Warszawa, 6. 11. (Tel. wł.) Rozprawa przeciw posłom centrolewu trwała dzisiaj do godz. 12,30, poczem odroczone ją do soboty.

Najciekawsze były zeznania świadka Wacława Berendy, nauczyciela szkoły powszechnej w okolicach Łukowa. Ponieważ deklaruje on się jako bezwyznaniowy, przeto sąd nie zaprzysięgał go, odbierając tylko przyrzeczenie.

Nie należałem ani do policji, ani do wywiadu, ani do służby bezpieczeństwa; temi słowy rozpoczyna Berenda zeznania. Był w Krakowie na kongresie, ale nie z przemówień nie słyszał, gdyż w tym czasie prowadził dyskusję z b. kuratorem poleskim. Twierdzi, że entuzjazm miasta był w czasie kongresu wielki. Jako członek z przetartymi oczyma zna ideologię mówców i nie uznał za stosowne, słuchać przemówień. Jako członek PPS otrzymał zwrot kosztów przejazdu.

Prokurator: Czy sędzia śledczy zapytywał pana o ogólne wrażenie zapadłe na kongresie uchwały?

Świadek: Byłem zapytywany i powiedziałem jak dzisiaj, że nie pamiętam o niczym.

Berenson: Czy sędzia śledczy w Łukowie zadawał panu szczegółowe pytania co do każdego punktu rezolucji?

Świadek: Sędzia miał druk przed sobą i z druku zadawał pytania.

Berenson: Czy to, co pan mówił, było Pańską osobistą opinią?

Świadek: Tak częściowo powiedziałem.

Berenson: Jak pan powiedział sędziemu, że pan rozumie zmianę rządu?

Świadek: Rozumiem to tak, że zmiana rządu winna nastąpić w drodze uzyskania większości w Sejmie.

Berenson: Ale pan powiedział „lub w drodze rewolucji“.

Świadek: Ja tak wprawdzie powiedziałem, ale nie zdawałem sobie sprawy z tego, zresztą sędzia wiele dodał sam, a protokółu mnie nie odczytywał.

Berenson: Proszę sądu o stwierdzenie, czy w protokole jest adnotacja o odczytaniu świadkowi protokołu. Przewodniczący: Adnotacji nie ma, a więc protokółu nie odczytano.

Ciołkosz: A gdzie panu wypłacono pieniądze na podróż?

Świadek: Dostałem 6 zł w Łukowie w okręgowym Komitecie PPS, w Krakowie nic nie dostałem.

Prokurator prosi o zaprotokółowanie zeznania świadka, że zeznania zostały na nim wymuszone.

Obrona: Co Pan rozumie przez słowa „zeznania wymuszone“?

Świadek: Sędzia stawiał mi pytania i żądał na nie odpowiedzi. Gdy

krótkoterminowe w Niemczech. P. Hoover odpowiedział krótko p. Francqui, żeby w tej sprawie porozumiał się najpierw z Paryżem.

Zanim wszakże finansista belgijski dojechał do Francji, p. Lawal odbył w tej sprawie konferencję na okęcie „Ile-de-France“ ze swoim doradcą finansowym p. Ristem. P. Rist sprzeciwił się projektowi p. Francqui. Zaproponował on inne wyjście. Miałyby banki, posiadające wierzycielności w Niemczech, wystawić zwykłe weksle, podpisane przez Reichsbank. Weksle te wprowadzone będą na giełdę różnych krajów. Słowno Francja

była mowa o czwartym punkcie rezolucji, dotyczącym pożyczek zagranicznych, spierał się ze mną przez pół godziny i wpisał własne słowa, z którymi ja się nie godziłem. Potem na moje zastrzeżenia poprawił nieco. Ten protokół przepisano na maszynie i dało mi do podpisu bez odczytania go.

Prokurator Rauze: Czy Pan wołał, czy oskarżenie o fałszywe zeznania, czy też usunięcie z partji?

Świadek: Takie samo pytanie zadał mi w śledztwie sędzia śledczy.

Z ław obrony i oskarżonych podnoszą się okrzyki: Terror! Sadyzm!

Lieberman: My pana prokuratora pociągniemy do odpowiedzialności.

Przewodniczący upomina Liebermana.

Lieberman: Fuj, nie wolno lżyć.

Berenson: To wstyd, ażeby prokurator zadawał takie pytania.

Przewodniczący uchyła pytanie prokuratora.

Następnie zeznaje górnik z Dąbrowy Aleksy Sieradzki, który nie nie pamięta, a zeznania w śledztwie nie były mu odczytane.

— To się nazywa śledztwo! — woła ktoś z ław oskarżonych.

Świadek zeznaje, że do obalenia rządu dążono tylko drogą legalną.

Piotr Zajac wogóle nic sobie nie przypomina.

Wojciech Wójcik, kierownik posterunku w Rudawie, uczestniczył w kongresie krakowskim w Starym Teatrze z własnej woli i za zezwoleniem władz, był ubrany po cywilnemu. Notował treść przemówień.

Adw. Szurlej: Czy przemówienie Witosa było antypaństwowe i antyrządowe?

Świadek: Nie. Nie było tak ostro, jak przemówienie Thugutta i Walerona, które wciąż przerywano okrzykami: hańba.

Starszy przodownik z Krakowa Józef Farań zeznaje, że słyszał z okna komisariatu okrzyki, jakie rzucano podczas przemarszu pochodu. Jeden z tych okrzyków zapamiętał i stwierdza, że wołano: „Precz z Piłsudskim i jego manekinem, Prezydentem“. Więcej okrzyków nie słyszał.

Wyrobnik Bereza opowiada, że był na kongresie i słyszał mowę Witosa, który atakował dyktaturę Piłsudskiego. Podczas zeznań jego wychodzi na jaw, że Bereza z trudem orientuje się w znaczeniu poszczególnych wyrazów. Miesza pojęcia „zamach rządu“ i „rząd zamachu“.

Obrona Berenson w rezultacie pytań stwierdza, że świadek nie orientuje się w różnicach poszczególnych wyrazów, a w śledztwie spisanemu z nim ze-

(Ciąg dalszy na stronie 3-ciej.)

mywać choroby nową inflacją kredytów. Nieufność do Niemiec potęguje fakt, że Sowiety nie mogą, zdaje się, spłacić kredytów, jakich im ze względów politycznych udzielała Rzesza.

Słowem, kryzys finansowy nietylko nie osłabił, ale nie osiągnął jeszcze punktu kulminacyjnego. Ostateczne i jaskrawe objawy załamania się gospodarczego jeszcze nie wystąpiły na jaw. Czują to dobrze finansjery światowi. I dlatego w tej nerwowej atmosferze rodzą się obłądne pomysły wspierania Niemiec, jeżeli nie finansowo, to terytorjalnie, kosztem Polski.

Minister Michałowski a sędziowie i projekt zawieszenia ich nieusuwalności

Minister Michałowski powiedział do prezydium zarządu głównego Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów Rz. P. — jak donosi „Głos Sądownictwa“ — m. i., że zawieszenie nieusuwalności sędziów uważa „za konieczne, a to w celu wyeliminowania z sądownictwa tych poszczególnych jednostek, które nie stoją na odpowiednim poziomie pod względem etycznym, względnie znajdują się w kontakcie z organizacjami przeciwpaiństwowymi, a które pozostają w służbie państwowej dzięki względności sądów dyscyplinarnych“.

A więc społeczeństwo polskie „a za niem całą zagranicą dowiaduje się, że według zdania ministra sprawiedliwości w ciebie naszym sędziowskim są żywioły nieodpowiednio etyczne względnie antypaństwowe. Czy, gdyby nie minister a b. prokurator w sprawie brzeskiej p. Michałowski, ale zwykły obywatel państwa podniósł tak straszny zarzut, nie naraziłby się bezzwłocznie na proces karny? Słowa ministra Michałowskiego nie uległy konfiskacie.

A co słowa te oznaczają? Ponieważ nieznane są wypadki, żeby jacykolwiek sędziowie byli za czyny nieetyczne czy antypaństwowe stanęli przed sądem dyscyplinarnym, względnie z oskarżenia prokuratury przed sądem powszechnym karnym, przeto zarzut min. Michałowskiego oznacza, że ogół sędziów i prokuratorów takich sędziów toleruje. Jest to tem samem jedno z najcięższych oskarżeń, jakie pod adresem sądownictwa rzucone zostało na organizację państwa polskiego.

Jeżeli zaś w sądownictwie polkiem istnieje niepostrzeżenie choćby jedna jednostka, stojąca na niewłaściwym poziomie etycznym, czy też mająca tendencje antypaństwowe, to mógł p. minister spowodować, aby ją pociągnięto przed sąd dyscyplinarny względnie powszechny karny. To byłaby jedyna droga słuszną.

Natomiast przewidziane przez konstytucję zawieszenie nieusuwalności sędziowskiej może być stosowane jedynie w związku z reorganizacją ustroju sądowego i na użytek tej reorganizacji. Nie może ono być środkiem karnym, zastępującym sądy dyscyplinarne czy powszechne.

„P. minister Michałowski — stwierdza „Gaz. Warszawska“ — powiedział, zdaje się, za wiele i dzięki swej konstrukcji umysłowej i niezwyklej ostatnio pobudliwości zdemaskował intymne pobudki zamierzeń w kierunku zniesienia nieusuwalności. Wypadki rozwijają się z pewną konsekwencją: idzie się do podporządkowania adwokatury sądowictwu, a w sądownictwie — do zawieszenia nieusuwalności sędziowskiej“.

umyła w tej sprawie ręce. Jest bowiem rzeczą jasną, że weksle te stracą w obiegu znaczną część wartości. Bankructwo wyjdzie natychmiast na jaw.

Stanowisko Francji jest zupełnie słuszne. Z jakiej racji ma płacić kosztą fantastycznej polityki finansjery anglo-amerykańskiej? Nieufność we Francji do gospodarki niemieckiej jest obecnie tak wielka, że społeczeństwo francuskie natychmiast zaczęłoby wycofywać wkłady z banku, któryby udzielił kredytu Niemcom. Stoi ono na stanowisku, że co ma upaść, niech upadnie, i że nie należy podtrzy-

Rozbrojenie a przesilenie gospodarcze

Interwencja prezydenta Hoovera w sprawie ulżenia Niemcom przez zawieszenie wypłat odszkodowań wojennych ma na celu na dalszym planie wywarzyć nacisk na rząd europejskie w kierunku wprowadzenia w czyn powszechnego rozbrojenia w szybszym tempie, aniżeli się to dzieje obecnie. Bo trzeba jednak przyznać, pomimo przeciwnych twierdzeń Niemców i ich przyjaciół, że zmniejszenie zbrojeń, zwłaszcza morskich, zrobiło już pewne, dość znaczne postępy.

Prezydent Hoover właśnie w czasie swej interwencyjnej polityki w sprawach odszkodowań niemieckich wypowiedział się wyraźnie, że rozbrojenie przyczyni się do osłabienia kryzysu ekonomicznego, a następnie spowoduje zwiększenie zaufania kapitału międzynarodowego do państw europejskich, potrzebujących kredytów zagranicznych; gdyż przez rozbrojenie zniknie widmo mogącej w każdej chwili wybuchnąć wojny. Taką opinię wypowiadają we wszystkich państwach pacyfści „burżuazyjni”, a zwłaszcza socjaliści i komuniści; ci ostatni rozumieją to w ten sposób, że Rosja sowiecka będzie od tego rozbrojenia, jeżeli nie formalnie, to faktycznie wyłączona. Przecież żadne zobowiązania nie zobowiązują Sowietów.

Chcielibyśmy zająć się tym przedmiotem i wyjaśnić przedewszystkiem, czy rozbrojenie przyczyni się do wzmożenia tętna gospodarczego w świecie, i czy ewentualnie przeprowadzone rozbrojenie rzeczywiście uchyliłoby niebezpieczeństwo wojny na dłuższy przeciąg czasu lub czy zupełnie ją wykreśliło na przyszłość z historii narodów.

Dzisiejsze przesilenie ekonomiczne w całym świecie charakteryzuje się złym stosunkiem pomiędzy spożyciem a wytwórczością. W stosunku do możliwości produkcyjnych spożycie jest niedostateczne, co wywołało, jak wiadomo, spadek cen zwłaszcza artykułów rolniczych i ciężki kryzys w krajach rolniczych przez brak dochodowości warsztatów rolnych. To się następnie odbiło musiało na krajach uprzemysłowionych.

Jakieby były skutki przeprowadzonego na podstawie umów międzynarodowych powszechnego rozbrojenia we wszystkich krajach europejskich? — Część obywateli, odslugujących służbę wojskową na lądzie czy na wodzie, nie byłaby powołana do wypełniania powinności wojskowej; pozostałaby w domach rodzicielskich i chciałaby znaleźć zajęcie w kraju, gdzie i tak są już bezrobotni. Nie będziemy w błędzie, gdy stwierdzimy, że zwolnieni ze służby oficerowie, żołnierze i majtkowie przeważnie zwiększiliby tylko kadry armii bezrobotnej w tych krajach.

Następnie z powodu znacznego zmniejszenia budżetów wojennych musiałyby ulec znacznej redukcji te zamówienia, które dzisiaj otrzymuje przemysł wojenny w najszerszym tego słowa znaczeniu. Przez zmniejszenie zapotrzebowania przemysłu wojennego uległoby zmniejszeniu zapotrzebowanie takich surowców i półfabrykatów, jak węgiel, koks, stal, metale, tkaniny, przeznaczone na umundowanie armii i jej rezerw itp.

To wszystko spowodowałoby redukcję również części robotników, pracujących w tych działach wytwórczości, i o ileby nie znalazłono dla nich pracy w innych przemysłach, to w tym wypadku zmniejszenie zbrojeń spowodowałoby powiększenie ilości bezrobotnych, pogłębiłoby naszem zdaniem, kryzys gospodarczy.

Nawet w dziale spożycia artykułów rolniczych nastąpiłaby redukcja, gdyż odbywanie żołnierzy i pracujących robotników jest znacznie intensywniejsze, aniżeli bezrobotnych lub pracujących dorywczo.

Z drugiej strony zmniejszenie budżetu wojennego odciażyłoby budżety państwowe, któreby miały dość znaczne nadwyżki budżetowe.

Te nadwyżki budżetowe byłyby, prawdopodobnie, częściowo zlikwidowane przez obniżki podatkowe wobec przeciążenia podatkowego w wielu państwach, lub też przeznaczone na inwestycje publiczne w postaci pewnych robót przy budowie kolei, dróg, kanałów, budynków państwowych itp.

Leć napewno można stwierdzić, że pracownicy, którzyby znaleźli przy tem pracę, stanowiliby tylko pewną część tych zredukowanych, o których wyżej była mowa. Również z tych sum któreby zostały w rękach obywateli przez przeprowadzone niższe podatkowe bardzo nieznaczna część byłaby przeznaczona na nowe inwestycje gospodarcze; reszta zostałaby za-

szczędzoną, lub zużyto ją na zwiększoną konsumpcję przedmiotów, niezbędnych lub zbytkownych, których dostarczą z nadmiarem istniejące obecnie warsztaty pracy.

Potwierdzenie tego, że redukcje budżetów wojskowych wpływają na wzrost bezrobocia znajdujemy w niejednokrotnych wynurzeniach prasy niemieckiej, która twierdzi zupełnie słusznie, że bezrobocie niemieckie jest zwiększone o przeszło pół miliona ludzi, z powodu niskiego kontyngentu niemieckiej Reichswehry.

Również wprowadzenie w życie pierwszej umowy morskiej, zawartej w Waszyngtonie, o zaniechaniu budowy pancerników i ograniczeniu innych zbrojeń morskich wywołało niezadowolenie w szeregach robotników angielskich, pracujących w zakładach budowy okrętów. Był to, zdaniem naszem, zupełnie uprawniony i usprawiedliwiony odruch tych ludzi, którzy realnie odczuli zagrożenie swych żywotnych interesów, wbrew temu, czego stale dowodzą ich przewodnicy polityczni.

Na zasadzie wyżej przytoczonego możemy z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, że przeprowadzenie rozbrojenia w Europie dzisiaj nietylko nie przyczyniłoby się do zmniejszenia kryzysu gospodarczego, zwłaszcza w zakresie zmniejszenia bezrobocia, ale by go jeszcze pogłębiło. Budżety wojskowe przyczyniają się do powiększenia spożycia ogólnego i tem samem w dzisiejszych stosunkach przyczyniają się do zmniejszenia liczby bezrobotnych.

A teraz przejdziemy do drugiej części opinii prezydenta Hoovera, o zwiększeniu zaufania kapitału międzynarodowego do państw, potrzebujących kredytów zagranicznych, gdyż rozbrojenie umożliwiłoby ma wybuch wojny.

Tu musimy zaznaczyć, że przede wszystkim groźba wojny jest w rękach Niemiec i Rosji sowieckiej. Niemcy Niemca w Europie, któryby się pogodził z traktatem wersalskim i z S. Germain. Wszyscy Niemcy dążą do zlikwidowania traktatu wersalskiego najpierw przez obcięcie terytoriów Polski na granicy zachodniej. Również rząd sowiecki sądzi, że w celu rozszerzenia systemu komunistycznego w innych krajach będzie potrzebne jeszcze jedna wielka wojna.

A właśnie Niemcy całe, Rosja sowiecka i partje komunistyczne, w innych państwach kierowane z Moskwy, najgwałtowniej domagają się „rozbrojenia” Europy. W jakim celu? Otóż naród niemiecki doskonale sobie zdaje sprawę, że właśnie w rozbrojonej Europie Niemcy najprędzej potrafią zlikwidować wszelkie niewygodne dla nich traktaty pokojowe jako niewiążące ich „świstki papieru”, tak jak to było z neutralnością Belgii w sierpniu roku 1914, i załatwią się w myśl swych aspiracji utworzenia „Mitteleuropy” z Polską, a następnie z Czechosłowacją przy pomocy Węgier.

Również dla swych celów komunistycznej wszelkiego autoramentu pożądamy rozbrojenia.

Niemcy i Rosja, pomimo ewentualnego porozumienia w sprawie rozbrojenia, potrafiłyby się przygotować do ewentualnej wojny — tak jak to zrobił kilka lat temu rząd niemiecki z ufortyfikowaniem potajemnem swojej granicy wschodniej z nami jeszcze podczas urzędowania aljankiej komisji wojskowej w Berlinie; i jak to obecnie ma miejsce teraz, kiedy ludzie poważni i obeznani z warunkami życia niemieckiego twierdzą, że rząd niemiecki oprócz olbrzymiego budżetu wojskowego potrafi na cele wojskowe przekazywać jeszcze inne znaczne fundusze budżetowe.

Widocznie o tych sprawach nie wiedzą lub nie chcą wiedzieć prezydent Hoover, międzynarodowa finansjera i inni różnego autoramentu pacyfści.

Niezrozumiałem są dla nas wprost sympatie, jakie okazują również dla tych imperjalistycznych dążeń Niemiec, socjaliści, grupujący się w II-ej (amsterdamskiej) międzynarodowce. Przedstawiciele prawie wszystkich partij socjalistycznych łącznie z francuskimi za wyjątkiem nielicznej grupy Paul Boncoura, są zwolennikami rewizji naszych granic zachodnich na rzecz Niemiec; i nastrój progermański jest tak silny w II-ej Międzynarodowce, że polscy socjaliści jeszcze ani razu nie ośmielili się przeciwko tym agresywnym dążeniom Niemiec publicznie zaprotestować na zebraniach tej organizacji. A to powinno być zrobione.

Copróżda obecne stosunki we-

wewnętrzne Polski musiały osłabić i tak nikłe sympatie nietylko w międzynarodowym obozie socjalistycznym, lecz i w innych warstwach narodów europejskich, przyzwyczajonych oddawna do praworządnych form życia politycznego.

Jesteśmy najmocniej przekonani, że Niemcy zgodzą się na przeprowadzenie rozbrojenia Europy nawet pod hasłem ministra Brianda „rozbrojenie, bezpieczeństwo, arbitraż” pod auspicjami Ligi Narodów, gdyż to bynajmniej nie przeszkodzi im do przygotowania się do wojny odwetowej w celu uzyskania granic przedwojennych.

Dla skuteczniejszego przeprowadzenia pewnych celów politycznych potrzebne czasami bywa używanie hasel, które mają krótko i lapidarnie przedstawiać dane cele polityczne. W wieku XIX-ym takim prawie powszechnem w Europie hasłem, czy zawołaniem, była maksyma francuskiej rewolucji: „wolność, równość, braterstwo”; potem w końcu tegoż wieku dołączono do niej pewne tezy dogmatyki socjalistycznej, które jednak straciły dużo ze swego uroku dziewięćdziesiąt po wojnie na skutek niefortunnych skutków, jakie wywołało praktyczne zastosowanie zasad kolektywistycznych z Rosji sowieckiej.

Obecnie, po wojnie takim hasłem, które ma uszczęśliwić ludzkość jest „rozbrojenie”, pod czem dla niektórych narodów kryją się zupełnie inne dążenia. Pomimo tego trzeba się zgodzić, że tego rodzaju zawołania ułatwiają rządy, uprawiane najczęściej w imię demagogii demokratycznej lub dyktatorskiej.

F. Godlewski.

Prawnik francuski o pseudo-konstytucjonalizmie projektu B. B.

Posel Stroński przytacza w „Kurjerze Warszawskim” wyjątki z książki francuskiego prawnika, B. Mirkin-Guetterich p. t. „Les nouvelles tendances du droit constitutionnel” (Nowe tendencje w sprawie konstytucyjnej). Autor, prof. prawa konstytucyjnego w Paryżu, wyraża się o projekcie konstytucji B. B. w następujący sposób:

„Projekt polski jest szczególnie zajmujący dlatego, że pokazuje on nam jasno, jak poszukiwanie przewagi władzy wykonawczej może doprowadzić do ustanowienia pewnego rodzaju władzy osobistej. Projekt polski wychodzi z ram państwowego prawa demokratycznego i dochodzi do władzy osobistej nieodpowiedzialnej na modłę dawnych konstytucyj europejskich o zasadzie monarchistycznej. Projekt polski, który łączy w sobie pierwiastki pseudo-konstytucjonalizmu i zasady monarchistycznej dawnych konstytucyj, wprowadza władzę osobistą, która nie jest związana wolą głosowania powszechnego... Narod, w tym projekcie, ma stanowisko bierne. Projekt ustanawia dyktaturę prezydenta, który przekazuje tę dyktaturę następnemu prezydentowi w drodze sposobu wyboru bardzo skrepowanego... Ta dyktatura jest cokolwiek złagodzona istnieniem parlamentu, ograniczonego w swych prawach, nadzorowanego przez prezydenta nawet w swym składzie, oraz pozbawionego wszystkich tych podstaw, które stanowią nietylko system prawny, ale system psychologiczny demokracji.

„Co jest najbardziej znamienne i zajmujące we wniosku bloku rządowego, to uznanie konstytucyjne niezależnego i osobistego stanowiska władzy prezydenta. Już nie tak chodzi o rozległość uprawnień Prezydenta, jak o ich charakter, w związku ze sposobem wyboru Prezydenta. Wedle tego wniosku prezydent nadzoruje ustawodawstwo, a nawet można powiedzieć, nadaje mu kierunek. Mianuje trzecią część senatorów, nadzoruje skład Sejmu... (i t. d. wyliczenie uprawnień) W takiej budowie Prezydent jest dzierżycielem władzy osobistej zarówno pod względem rządowym, jak pod względem ustawodawczym. System ten, prawdziwie przypomina system pseudo-konstytucjonalizmu, który zna-

ły Niemcy w pierwszej połowie 19-go wieku...”

Po książce Barthelemy'ego otrzymuje „sanacja” z francuskich kół prawniczych drugi cios bolesny.

Odpowiedzialność urzędowej nauki

za dzisiejszy kryzys moralny świata

(KAP.) Wspominając w artykule, omawiającym propagandę bezbożnictwa, o tem, że niedawno Bergson w odczycie o śmierci wyraził się, iż na szczęście minęły czasy, kiedy wiara w pozagrobowe życie duszy uważała się za nie do pogodzenia z nauką, wrocławską „Schlesische Volksztg.” pisze, że winę za dzisiejszy kryzys moralny ludzkości w ogromnej mierze ponosi urzędowa nauka. Odrzucanie Boga i wieczności przez niewierzących profesorów na katedrach uniwersyteckich, ich szyderstwa z wiary chrześcijańskiej, pobożności i moralności chrześcijańskiej wydały straszliwy owoc. Z góry, od warstw wykształconych, które na uniwersytetach wchłaniały w siebie ducha bezbożności, spłynęła na lud falą rozprzężenia moralnego i jako nieunikniony rezultat „nauki” rozlała się wśród szerokich mas. A teraz, kiedy szybko zanikają pojęcia sprawiedliwości, moralności, wierności, uczciwości, kiedy wszędzie konstatuje się okropne skutki tych prawd rzekomo naukowych, teraz stwierdza się, że jest również wiele dowodów, przemawiających za istnieniem Boga i wieczności, jak i przeciw niemu! Było i pozostanie prawdą, co powiedział Pius X: „Bez Boga niema poszanowania ustaw państwowych, niema poszanowania innych również ważnych urzędów; sprawiedliwość jest podawana w pogardę, a nawet wolność, gwarantowana przez prawo naturalne, podlega uciskowi. Proces rozkładowy nie zanika dotąd, dopóki nie zniszczy więzi spajających rodzinę, tę pierwszą i najsilniejszą podstawę społeczności obywatelskiej.” Narody i jednostki cierpią dziś z powodu skutków odrzucenia chrześcijańskich zasad wzajemnego obcowania. Bóg pozostawił ich własnemu ich egoizmowi i własnemu ich błędowi, by poznali, jak daleko są od tej drogi.

Skutki

Dziennik polityczny „La Volonté”, zbliżony do premiera Laval'a, ogłosił artykuł tak ostry o Piłsudskim. Brześć i systemie dzisiejszym, że w razie przedruku chyba ani jedno zdanie nie znalazłoby względów cenzury u nas. Tygodnik „Cri de Paris” zamieścił szereg zjadliwych karykatur.

Young o problemie reparacyjnym

Paryż, 6. 11. (Tel. wł.). Aron Young indagowany przez specjalnego korespondenta „Le Matin” w sprawie problemu reparacyjnego, odpowiedział m. in.: Wprawdzie inna była sytuacja ogólna, kiedy w życie wchodził plan Younga, nie znaczy to jednak, aby nie przewidzieli rzeczoznawcy tego, że warunki będą się z czasem zmieniały. Mimo tych zmienionych warunków plan Younga może w rozciągłości pozostać w mocy. Mechanizm planu Younga może być dostosowany bez zmian do dzisiejszych warunków — przy dobrej woli i zaufaniu.

Nadmiar kandydatów do Reichswehry

Berlin, 6. 11. (PAT). Na wakujących 10 000 miejsc w Reichswehrze i niemieckiej marynarce wojennej zgłosiło się w ciągu ostatniego roku około 120 000 kandydatów, a na 200 stanowisk oficerów Reichswehry i marynarki 3 000 kandydatów.

Gandhi w Hamburgu

Berlin, 6. 11. (PAT). Z Hamburga donoszą, że w drodze powrotnej z Londynu przybędzie tam około 24 bm. Gandhij celem wygłoszenia odczytu.

Komitet do zwalczania samobójstw wśród żydów

Warszawa, 6. 11. (PAT). Utworzony został specjalny komitet, mający na celu zwalczanie mnożących się wśród żydów wypadków samobójstw. W skład komitetu wchodzi m. in.: prof. dr. M. Schorr, prof. M. Bałabab, wiceprezydent rady miejskiej M. Majzel i dr. Z. Bychowski.

WIELKA SPRZEDAŻ OKAZYJNA

PONCZOCH i SKARPETEK fabryki ZYRARDÓW S. A.

SKŁAD FABRYCZNY w 6654 Poznań, plac Wolności nr. 4.

Proces przeciw posłom „Centrolewu“

(Ciąg dalszy ze strony 1-ej).

znania na trzy strony i zeznania te są naszpikowane obcemi wyrazami, których znaczenia, jak się podczas bezpośrednich zeznań okazuje, nie rozumie. Przewodniczący: Zda się, że od świadka nie będzie można wydobyć.

Starszy posterunkowy śledczy Antoni Gborczyk zeznaje, że u jedne-

go z P. P. S. - owców Zielińskiego znalazł ulotkę z rezolucjami kongresu. Posterunkowy śledczy Łukowia k znalazł przy rewizji ulotkę centrolewu. Obrona: Ile rewizyj pan przeprowadził? Świadek: Jedną. Na tem w piątek obrady procesu zamknięto, odraczając je do soboty. (w)

Bojówki hitlerowskie na Pomorzu?

Aresztowania i rewizje w Brodnicach

Toruń, 6. 11. (Tel. wł.) Z Brodnicy donoszą:

Dnia 1 bm. w zakładzie fryzjerskim pana C. w Brodnicy włożono niepostrzeżenie w kapelusz p. K., obywatela polskiego ulotkę z odznaką hitlerowską (hackenkreuz), na której widniał napis: „Junge, Junge, wir werden bald kommen“ (niedługo przyjdziemy). W związku z tem władze bezpieczeństwa wszczęły dochodzenia. W czasie przeprowadzonych rewizyj u kilku podejrzanych obywateli (Niemców), znaleziono obfity materiał, jak n. p. różne ulotki, odznaki hitlerowskie, guziki do mundurów i czapki.

Ze znalezionej materjału wynika, że na terenie powiatu brodnickiego, wśród młodzieży niemieckiej koncentrowała się akcja band hitlerowskich. Dwóch obywateli (Niemców), u których znaleziono obciążający materiał, aresztowano i osadzono w areszcie. Sprawa powyższa zakrawa na większą aferę. Ze względu na tok śledztwa szczegóły trzymane są w tajemnicy. Gdyby się istotnie okazało, że na terenie Pomorza formuje się bojówki hitlerowskie, byłoby to czemś potwornem.

Prowokacje żydowskie na uniwersytecie warszawskim

Warszawa, 6. 11. (Tel. wł.) — Na uniwersytecie warszawskim odbyły się wybory syndyka trzeciego kursu wydz. prawa. Ołbrzymią większością wybrano kandydata narodowego, p. Sendlikowskiego. Delegata żydowsko-„sanacyjnej“ opozycji wygwizdano. Rzecz bardzo charakterystyczna, że Żydzi w swych ulotkach występują też przeciwko „sanacji“, a jednak w czasie wyborów „sanacyjna“ młodzież zawsze głośnie z Żydami, przeważnie na żydowskich kandydatów.

Po wyborach, oburzona porażką swojego kandydata bojówka żydowskiej organizacji „Jardenja“, w sile około 30 ludzi, zebrała się w bramie uniwersytetu. Żydzi dodawali sobie odwagi, potrzaskując kijami, poczem przeszli do „ofensywy“, obrzucając wychodzących z uniwersytetu studentów Polaków stekiem wyzwisk i pogrozek. Sprowokowani studenci Polacy poturbowali kilku Żydów. Reszta bojówkarzy żydowskich ratowała się ucieczką. Część tych „machabeuszów“ uciekła „taksówkami“, część zaś poukrywała się

w bramach sąsiednich domów. Większość łasek pozostała na placu.

Pałkarzy żydowskich osłaniała przed akademikami policja, która nie uznała za potrzebne rozproszyć manifestujących bojówkarzy z „Jardenji“ — a wystąpiła dopiero w chwili, gdy na prowokację zareagowano ze strony akademików — Polaków.

Młodzież akademicka, wychodząca z wykładów, oburzona do głębi prowokacyjnym wystąpieniem żydowskiej bojówki, po doraźnem rozprawieniu się z „Jardenją“ manifestowała przez dłuższy czas przed bramą uniwersytetu, wnosząc okrzyki: „precz z Żydami z wyższych uczelni“, „żądamy numerus clausus“.

Przed gmachem Szkoły Głównej Gosp. Wiejskiej młodzież tej uczelni manifestowała wczoraj popołudniu, do magając się numerus clausus; manifestacja ta miała charakter wyrażenia solidarności studentów S. G. G. W. ze studentami innych wyższych uczelni polskich.

Krwawa bójka na dziedzińcu uniwersyteckim — Uniwersytet zamknięty?

Warszawa, 6. 11 (Tel. wł.). Dziś rano akademicy żydowscy urządzili wiec w żydowskim domu akademickim na Pradze przy ul. Namiesznikowskiej i stamtąd udali się pochodem na uniwersytet. Po drodze policja ich zatrzymała i wezwała do rozejścia się.

Akademicy żydowscy poszli wtedy chodnikami w grupach pod uniwersytet. W południe wywiązała się na

dziedzińcu uniwersytetu bójka, podczas której zostali Żydzi pobici, niektórzy do krwi.

W kołach politycznych rozeszła się wieść, że min. Jędrzejewicz interwenjował w rektoracie, domagając się zamknięcia uniwersytetu w razie powtórzenia się zajść. Około godz. pół do 2-ej rozeszła się pogłoska, że uniwersytet został zamknięty. (w)

Zacięte walki na Dalekim Wschodzie

Sytuacja z dnia na dzień poważniejsza — Gen. Maa wsparty przez wojska sowieckie?

Szanghaj, 6. 11. (PAT). Sytuacja na terenie walk chińsko - japońskich staje się coraz bardziej poważna, ponieważ wskutek starć na rzece Nonni teren objęty konfliktem mandżurskim stopniowo zbliża się do strefy wpływów sowieckich.

Nonkiang znajduje się zaledwie o 50 kilometrów od linii kolejowej wschodnio - chińskiej, która pozostaje

pod wspólną kontrolą chińsko-sowiecką.

„N. Fr. Presse“ donosi z Tokio: Ogłoszony tu komunikat nazywa walki o przyczółek mostowy nad rzeką Nonni najcięższymi od czasu wybuchu konfliktu chińsko - japońskiego. Japońskie koła wojskowe sądzą, że chiński gen. Maa otrzymał pomoc od Rosji sowieckiej, gdyż inaczej nie odważyłby się zaatakować wojska japońskie.

Gen. Maa gotuje się do walnej rozprawy — Moskwa umywa ręce

Moskwa, 6. 11. (PAT). Jak wskazują wiadomości, nadchodzące z Dalekiego Wschodu, konflikt mandżurski zaczyna wstępować w nową fazę. Ostatnie depesze korespondentów sowieckich donoszą, że 4 bm. około 2 po południu pierwszy oddział japoński zetknął się z wojskami chińskimi gen. Maa.

Trudno w tej chwili osądzić, jakie siły ma rozporządza dowódca Cici-karu. Wiadomości telegraficzne donoszą, że przed kilku dniami armja tego wzmocniona została o 1 dywizję

wojsk kiryńskich i 3 pociągi pancerne, inne zaś depesze mówią, że gen. Maa zawiadomił telegraficznie Ciang Sue Ljanga o ruchu wojsk japońskich w kierunku Cicikaru wyrażając równocześnie gotowość rozpoczęcia akcji wojennej przeciw Japonczykom.

Prasa sowiecka zapewnia, że Japonczycy zdołali już obsadzić linię kolejową Tuntao-Taonan. W rejonie tej linii poza oddziałami piechoty i eskadrami lotniczymi operować mają również oddziały kawaleryjskie. Japonczycy posuwają się w kierunku pół-

nocno-wschodnim, dążąc najwidoczniej do obsadzenia rzeki Nonni i historycznego już mostu kolejowego na tej rzece.

Najbliższe dni przynieść mogą wiadomości o bezpośredniej akcji wojennej między oddziałami japońskimi a armją gen. Maa. Od wyników tej walki zależeć będzie dalszy rozwój wypadków.

Stanowisko Sowietów w zatargu chińsko - japońskim dotychczas nie jest dokładnie znane. Według oficjalnych oświadczeń Narkomindieła rząd sowiecki chce honorować dotychczasowe traktaty z Chinami, żadnych przygotowań wojskowych nie czyni i akcję japońską traktuje jako czasową okupację zbrojną. O wmieszaniu się do wojny chińsko-japońskiej w Moskwie nie mówią. Wszystko wskazuje na to, że rzeczywiście Z. S. R. R. w tej chwili wojny z Japonją nie chce.

Nadzwyczajna sesja Rady Ligi Narodów w Paryżu?

Genewa, 6. 11. (Tel. wł.). Według wszelkiego prawdopodobieństwa następna sesja nadzwyczajna Rady Ligi Narodów w sprawie konfliktu chińsko-japońskiego odbędzie się nie w Genewie, lecz w Paryżu. W ten sposób ma stać się zadość życzeniu Brianda który wniósł o przeniesienie konferencji do Paryża. Decyzji w tej mierze ostatecznej jeszcze nie ma.

Jest niewykluczone, że ze względu na zaostrzającą się z każdą chwilą sytuację w Mandżurji, Rada zbierze się jeszcze przed wyznaczonym terminem tj. przed 13 b. m. może już w początku przyszłego tygodnia.

Do tej sesji przywiązuje się w Genewie wielką wagę.

Kurs złotego Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.87% zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92% zł.

Kurs marki niem i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach do 209.45 zł. gotówką — zł. za 100 guld. gd. w dewizach 173.81 do 174.07 zł., gotówką 173.47 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 6. 11. 1931.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznania, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: w obliczeniu ćwierci litrowego gęstościomierza: 1) żyta 713 kg (121 f w h.), 2) pszenicy 748 kg (127 f w h.), 3) jęczmienia a) 64 kg do 66 kg., b) 68 kg., 4) owsa 43.55 kg (74.1 f w h.).

Ceny orientacyjne

Żyto	23.25—23.75
Usposobienie stałe	
Pszenica	23.00—23.50
Usposobienie stałe	
Jęczmień a) 64—66 kg.	21.75—22.75
Jęczmień b) 38 kg.	23.25—24.25
Usposobienie spokojne	
Jęczmień browarowy	26.50—27.50
Usposobienie spokojne	
Owies	23.25—23.75
Usposobienie stałe	
Maka żytnia 55% wł work.	34.75—35.75
Usposobienie stałe	
Maka pszenna 65% wł work.	34.50—36.50
Usposobienie stałe	
Otręby żytnie	16.25—17.00
Otręby pszenne	15.50—16.50
Otręby pszenne (grube)	16.50—17.50
Rzepak	32.00—33.00
Gorczyca	39.00—43.00
Groch Victoria	22.00—27.00
Groch Folgera	26.00—28.00
Ziemniaki jadalne	2.50—2.80
Ziemniaki fabryczne	0.00—0.17
Słoma prasowa	4.05—4.30
Ogólne usposobienie stałe	
Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 75 tonn, pszenicy 70 tonn, jęczmienia 15 tonn, owsa 57 tonn.	
Ziemniaki w gatunkach specjalnych powyżej notowania.	

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania. cen.

Poznań, dnia 6. 11. 1931.

Spędzono: buhai 7, krów 3, świń 1300, cieląt 210, owiec 33 razem 1559. Z powodu małego spędu notowań nie przeprowadzono.

POZNANSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 6. 11. 1931

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była więcej ożywiona. Kursy naogół utrzymane za wyjątkiem 8% listów dolarowych (starych).

Na rynku pap. procent. poszukiwano w dalszym ciągu 5% poz. konwers. po

40% oraz 4% poz. inwestycyjną po 74.—, zaś 8% oblig. m. Poznania z 1926 r. handlowano po 92% w transakcjach. Z pap. lokacyjnych P. Z. K. doznaly ponowna zniżki 8% listy dolarowe (stare) i notowały 74% w oddaniu zaś 4% listy zast. konwert. poszukiwano po 28¼% oraz 6% listy żytnie, które w dalszym ciągu zwiększają po 13,70—14.— w placeniu.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych handlowano większą ilość Bk. Polskiego po 109.— w transakcjach oraz handlowano i placono za Unję 12.—.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu):

5% pożyczka konwersyjna 40.—% P.
8% obligacje miasta Poznania z 1926 r. 92.—% +
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 74.—% O.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kred. 28¼%

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 13.70—14.— P.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 74.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 109.— +

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

„Unja“ (dawn. Ventzki) I em. zł 12.— P.
Tendencja ożywiona.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 6. 11. 1931.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn. tr.: 8,87; sp.: 8,89; kup.: 8,85.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	121.60	124.91	121.29
Holandja	360.15	361.05	359.25
Nowy Jork			
kabel	8.92	8.94	8.90
Londyn	33.70	33.78	33.62
Pariz	35.5	35.14	34.96
Praga	26.41	26.47	26.35
Szwajcaria	174.30	174.73	173.87
Włochy	46.45	46.57	46.33

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Berlin między bankami 211,75
Dolar prywatnie 8,87½
Nowy Jork w Londynie 376½

Papiery wartościowe i obligacje:

5% poz. konw. 41.00

Akcje w złotych:

Bank Polski 0.00—110.00
Ostrowiec 0.00—30.00
Tendencja utrzymana.

Komentarz.

Dla papierów państwowych tendencja cokolwiek mocniejsza. Listy zastawne również trochę mocniejsze. Akcje utrzymane. Bank Polski i Ostrowiec mocniejsze.

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg.

reszta za 100 kg

Berlin, dnia 6. 11. 1931.

Pszenica marca 75—76 kg. 228.00—231.00
Tendencja nieco mocniejsza
Porosle i słabe ziarno w wyjątkach dopuszczone.

Pastewna pszenica march. 70—71 kg. 214.00—216.00
Tendencja nieco mocniejsza.

Jara pszenica march. 78 do 79 kg. 234.00—237.00
Tendencja nieco mocniejsza.

Żyto march. 72—73 kg. 199.00—201.00
Tendencja mocniejsza.

Żyto z okolic Warty i Noteci cif Berlin zapl. 00.00—213.00
Tendencja mocniejsza.

Jęczmień 177.00—180.00
Tendencja słabsza.

Jęczmień pastewny i przemysłowy 173.00—177.00
Tendencja słabsza.

Owies march. 152.00—157.00
Tendencja zakończenie słabe.

Maka pszenna 28.75—33.00
Tendencja spokojna.

Maka żytnia 70% 28.00—30.00
Tendencja spokojna.

Ospa pszenna 10.75—11.00
Tendencja nieco mocniejsza.

Ospa żytnia 10.50—11.00
Tendencja nieco mocniejsza.

Groch Victoria 24.00—30.00
Groch drobny jadalny 25.00—28.00
Peluska 17.00—19.00

Bób 16.50—18.00
Wyka 17.00—20.00
Lubin niebieski 11.00—12.50

Lubin złoty 13.00—15.00
Makuchy lniane 13.90—14.10
Makuchy arachid. 50% loco Hamburg 13.20—13.50

Makucha arachid. 50% loco Hamburg 0.00—13.00
Wytróki suche paryt Berlin 6.20—6.30
Śróć soya ekstrahowany 46% loco Hamburg 0.00—12.10

Śróć soya ekstrahowany 46% loco Szczecin 0.00—12.60
Ogólna tendencja niejednorodna.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 6. 11. 1931.

Wyplaty na Warszawę 47.25—47.45

Noty wielkie 47.175—47.575

W przededniu odsłonięcia pomnika żołnierzy francuskich z r. 1870-71

Mysł uczczenia bohaterów, zmarłych w niewoli niemieckiej w latach 1870/71, przybrała kształty posągowe, wypełnione wyższem technieniem wspomnienia tych, którzy życie swoje poświęcili dla chwały i dobra ojczyzny francuskiej. Tworzyli oni w latach ciężkich podwaliny pod czyny zwycięskie wojny światowej i na nich spada odłask chwały, jaką rycerska dłoń wywalczyła sobie po długich zmaganiach, ofiarach i walkach.

Tysiąc stu trzydziestu i trzech podoficerów i żołnierzy francuskich zmarło w Poznaniu w niewoli podczas kampanji w latach 1870/71. Mogiły ich były do niedawna rozrzucone po cmentarzu garnizonowym pod stokami cytadeli i na cmentarzu parafji ewangelickiej św. Pawła przy ulicy Topolowej i ulicy Stromej.

Staraniem konsulatu francuskiego w Poznaniu powstał pomnik, pod którym w grobowcu murowanym okólnym w formie tumbi kamieniami polnemi zespolono szczątki poległych. — Ponad grobowcem wznosi się w budowie potężnej obelisk, zakończony kulą, na której umieszczono krzyż wielki, otoczony koroną złotych promieni. Całość tworzy podłoże pod wspinającą się wzniosłą górą, którą wstrzymują wyłogi boczne pomnika, oparte o zwoje murowiska, pokrytego ciężkie-

mi granitowymi bryłami, uwieńczonej kwiatami.

Monumentalny ten pomnik ujęty w kształty harmonijne i poważne, zaprojektował p. inż. arch. Marjan Andrzejewski z Poznania. Otoczenie starych drzew cmentarnych nadaje pomnikowi odpowiedni nastrój.

Uroczystość odsłonięcia pomnika odbędzie się jutro w sobotę o godzinie 10-tej w obecności p. J. Laroche'a, ambasadora francuskiego w Polsce, przedstawicieli ministerstwa francuskiego, dowódcy okręgu korpusu VII, prezydenta miasta Poznania i przedstawicieli władz cywilnych i wojskowych.

Podniosłą dekorację w zieleni, kwiatach i wieńcach wykonuje dyrekcja Ogrodów Miejskich pod kierunkiem p. dyrektora Marciniaka.

Ekshumacji i przeniesienia zwłok dokonało wojsko polskie pod opieką wojskowej władzy duchownej i wydziału robót publicznych województwa poznańskiego, przy udziale konsula francuskiego, attaché wojskowego, przedstawicieli władz wojskowych i cywilnych w poniedziałek rano. Kondukt żałobny poprzedzała orkiestra i kompania honorowa, a prochy żołnierzy przewieziono na lawecie, w trumnie przykrytej trójbarną flagą.

Z okazji przeniesienia zwłok francuskich żołnierzy

Około dwóch lat temu został założony w Poznaniu z inicjatywy kilku miejscowych obywateli francuskich oddział „Souvenir Français”, mający swą główną siedzibę w Paryżu. „Souvenir Français” jest to instytucja, istniejąca już od dawna, a celem jej jest organizowanie żołnierzom francuskim, umarłym i poległym, czy to zagranicą, czy też w koloniach, pogrzebów, jak również utrzymywanie grobów. Ta sama instytucja dała również inicjatywę zajęcia się przeniesieniem zwłok jeńców francuskich z wojny 1870-71 r., którzy znaleźli swą śmierć w Poznaniu i najbliższych okolicach.

Dla ogółu miejscowego społeczeństwa polskiego i kolonii francuskiej będzie niezawodnie interesującym ujawnienie sposobów traktowania przez władze pruskie jeńców, a temsamem danie odpowiedzi na mimowoli nasuwające się pytanie, dlaczego tak duża ilość Francuzów, bo przeszło tysiąc, znalazła śmierć w Poznaniu.

Przewertowane archiwum miejskie i rejestry ksiąg parafjalnych pozwoliły ustalić ilość jeńców, ich stan cywilny, rodzaj choroby i przyczyny zgonów. Te same dokumenty upoważniają przytem do wnioskowania, że ci 1133 jeńcy francuscy, zmarli w ciągu wojny 1870-71 r.,

byli przeważnie ofiarami barbarzyńskiego obchodzenia się z nimi przez więziennicze władze niemieckie. Dowodów na to dostarczają często dokumenty samych Niemców, którzy nie potrafili ukryć bądź tajonej, bądź ujawnionej nienawiści do Francuzów. Zbadane dokumenty, potwierdzone podpisami naocznych świadków, wykazują, że ci 1133 jeńcy francuscy, pogrzebani w Poznaniu na rozmaitych cmentarzach miasta, m. in. na cmentarzu przy ul. Topolowej i na cmentarzu garnizonowym, zmarli na choroby zakaźne, przedewszystkiem na tyfus i dżyntyję, spowodowaną przez braki higieniczne, chłód, głód i brak opieki.

W r. 1870 instytucja paczek, wysyłanych przez rodzinę i bliskich na front i jeńców jeszcze nie istniała, jak to miało miejsce podczas wojny światowej i jeńcy byli pozostawieni własnemu smutnemu losowi i skazani na łaskę, lub nielaskę dozorców więzień pruskich.

Niedawno dokonana ekshumacja zwłok tych nieszczęśliwych ujawniła nam także sposób, w jaki zmarli zostali chowani. Grzebani grupami po 6-7 ciał, zmarli byli rzućani do wspólnych grobów, układani jeden na drugiego, tak wzdłuż jak i w poprzek ciała pokryte wapnem, groby zaledwie zaznaczone nieznacznie wzniesieniem ziemi, bez napisów i bez krzyży. Jedynie „Souvenir Français”, w kilka lat po wojnie 1870 r. postawiło krzyż na cmentarzu pośród porozrzucanych grobów francuskich. Co za różnica z pięknymi cmentarzami wojennymi, które można obecnie oglądać we Francji, i gdzie wszyscy umarli bez względu na narodowość, do której należą, posiadają krzyże i wszystkie bez wyjątku są troskliwie opiekowane.

Jest rzeczą naturalną, że obywatelom francuskim, jak i społeczeństwu polskiemu, nie może być obojętny tragiczny los swych współziomków i stan ich grobów. Dobrze też się stało, że zajęto się tą sprawą, dając z jednej strony sprawiedliwe zadośćuczynienie zasługom i pamięci zmarłych żołnierzy francuskich, z drugiej zaś strony wydobywając na światło dzienne sposoby traktowania jeńców przez Niemców, co rzuci odpowiednie światło na „kulturę” niemiecką. (z)

Radjostuchacze

często irytują się, gdy nie rozumieją nawet zapowiedzi audycji zagranicznej i wtedy z przykrością uprzytomniają sobie brak znajomości języków obcych. Ten brak może być szybko usunięty przez naukę metodą *Lingua phone* przy pomocy płyt gramofonowych. Bezplatne prospekty, pokazy i objaśnienia w Księgarni Uniwersyteckiej, Gwarna nr. 19. nw 6789

rytalnych w wysokości 3 proc., wstrzymaniu szczybli — nie można uchwalenia nowej ustawy traktować jako realizację długu, zaciągniętego u kolejowców w czasie wojny i 12-letniej służby ofiarnej na rzecz państwa polskiego.

Teodor Witkowski, poseł.

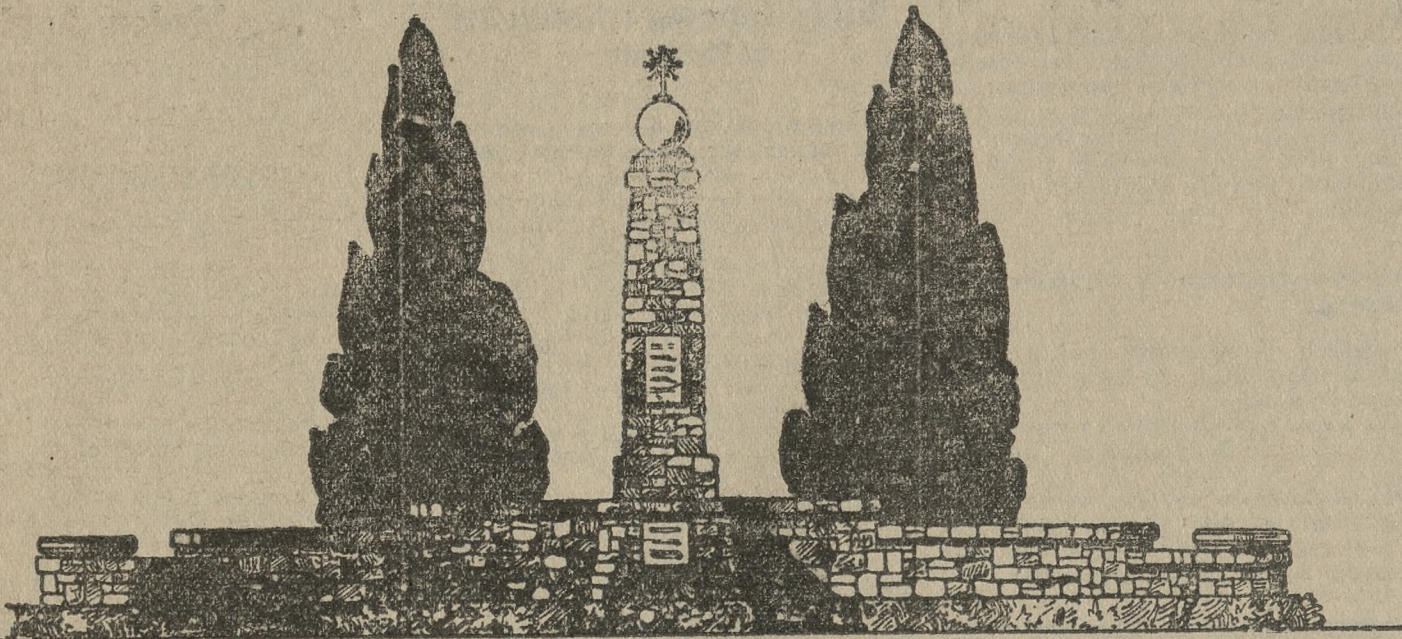
Nowe pożyteczne czasopismo.

Znany przed wojną i po wojnie „Gryf”, pismo poświęcone sprawom kaszubsko-pomorskim, znowu powstał.

Wobec ciągłych ataków na całość Pomorza jest takie pismo, będące odbiciem ruchu kulturalnego na Pomorzu północnem i stojące na straży naszej dzielnicy nadmorskiej przeciw wszelkim zakusom niemieckim, niemałym przyczynkiem w walce o udowodnienie naszych odwiecznych praw do tej dzielnicy. Jeżeli się zwąży, że w dzisiejszych czasach powstanie takiego czasopisma, niezależnego i zupełnie bezpartyjnego, wymaga znacznego wysiłku, pracy i kosztów nielicznych jednostek, to trzeba przyznać, że tylko przez poparcie licznego zastępu zwolenników, abonentów i interesentów może taka dziś wprost konieczna placówka istnieć.

Nowy kwartalnik „Gryf”, który wychodzi w nowej i estetycznej szacie zewnętrznej, ukazując się na początku każdego kwartału kalendarzowego w objętości przynajmniej 48 stron z ilustracjami w tekście i na osobnych wkladkach i kosztuje rocznie 9 zł., półrocznie 4,80 zł. Pojedynczy numer 2,50 zł. Cena ta za objęte także trzy numery „Gryfa Kaszubskiego”, dodatku przeznaczzonego dla ludu pomorskiego objętości każdy 16 stron, które będą dołączone bezpłatnie do kwartalnika „Gryf”, oraz inne wkladki jak n. p. nuty i t. p. Pismo to nie jest zatem wcale drogim, gdyż zeszyt zawierający około 100 stron druku kosztuje w sprzedaży pojedynczej 2,50 zł. a w abonamencie jeszcze taniej.

„Gryf Kaszubski” zaś, który ukazuje się także osobno co miesiąc, kosztuje jako taki w przedpłacie rocznej 3,50, półrocznej 2, kwartalnie 1 zł. Pojedynczy numer 35 gr. Oba pisma można zamawiać na każdej poczcie wzgl. w administracji w Kartuzach-Wzgórza Wolności 5a.

Militaryzacja kolei polskich

W czasie ostatnich obrad sejmowych nad rządowym projektem w sprawie zmiany ustawy z dnia 27 III. 1920 r. o kolejach (nr. 27/20) wszyscy mówcy podkreślali ogólnie znaną ofiarność kolejowca polskiego, który w chwilach dla Polski najcięższych wykazał wielki zasób patriotyzmu i zaparcie się siebie samego. Zachodziła tylko jedna wielka różnica w sentencji tych przemówień. Mówcy Stronnictwa Narodowego, podnosząc zasługi kolejowca, zmierzali do zmiany powyższego projektu, przynajmniej w tej części, która w postanowieniach swoich zmierza do ukrócenia atrybucyj kolejowców w czasie pokoju, bez zagrożenia państwu wojną, mówcy zaś B. B., podciągając te przepisy pod po-

trzeby wojny, starali się złagodzić wrażenie, które musi wywołać powyższa ustawa wśród szerokich rzesz kolejowców.

Nie wchodząc w szczegóły ustawy, stwierdzę, że, jeżeli chodzi o zabezpieczenie wojskowe w czasie wojny, miema kolejarza, któryby to negował. Natomiast wolno nam poddać ustawę rozważaniom, o ile ona zmierza do przekreślenia atrybucyj swobodnej, a zarazem legalnej walki o byt pracownika kolejowego w czasie pokoju. Nowa ustawa bowiem w przeciwnieństwie do ustawy z dnia 27 III. 1920 r. rozszerza pojęcia militaryzacji kolei nie tylko na wypadek niebezpieczeństwa wojny, lecz również na wypadek, gdy to uzna za stosowne Rada

Ministrów, chociażby w czasie całkowitego pokoju.

Jestem zdeklarowanym przeciwnikiem strajków wogóle, strajków zaś kolejowych w szczególności, jednak mogę podkreślić, że ustawowo zagwarantowana atrybucja, przyjęta zresztą w całym świecie cywilizowanym, nie może w żadnej mierze dokonać wyjątkowych ograniczeń w stosunku do kolejowca polskiego. Poczucie równoprawnienia obywatelskiego było zatem jedynym powodem, że Klub Narodowy przez usta posła Arciszewskiego domagał się z trybuny sejmowej poprawki projektu ustawy w tej części, która wyklucza wszelką swobodę osobistą kolejowca polskiego w czasie pokoju.

Niestety, jak zwykle, tak i w tym wypadku klub B. B. uchwalił ustawę bez zmian, stwierdzając przez usta zarówno referenta, jak i posła Stażaka (także kolejarza), że ogół kolejowcy powita treść nowej ustawy z największym zadowoleniem.

Sąd w tej sprawie niech wyda opinię kolejowców. Ze swej strony stwierdzam, że po obcięciu poborów w wysokości 15 proc., wprowadzeniu w życie dodatku do podatku w wysokości 2 proc., podwyższeniu opłat eme-

najlepsze mydła
doby obecnej

ZAKONNE

zarejest. w U. Patenti

udelikatnia
i chroni cerę

Henryk Zak

POZNAŃ

Pw 8 032-2 1240

Kryzys a nerwy.

Nie zdajemy sobie sprawy z tego, jak fatalnie odbiło się ciągle borykanie z kryzysem gospodarczym na naszym systemie nerwowym, naszej energii i zdolności do pracy. Gdy czujemy przemęczenie podniecamy się herbata, kawa, alkoholem. Chwilowo odczuwamy świeży napływ energii, który jednak szybko przechodzi w depresję. Wyprowadzi nas pod tym względem dzikus w Afryce Centralnej i Arabii. Znamem im jest od wieków cudowne działanie orzechów Kola. W razie silnego zniechęcenia spożywają oni orzechy Kola, a skutek jest natychmiastowy i wybitnie dodatni. U nas ekstrakt z orzechów Kola jest do nabycia w każdej aptece w postaci Tabletek Kola „Erbe”. W pudełkach 40 szt. w cenie 2 zł. 20 gr. Tabletki Kola „Erbe” ożywiają cały organizm, woleją apetyt, ożywiają cały organizm, a po zażyciu 1-2 pastylek wywołują świeżość i siłę. Tabletki Kola „Erbe” są wskazane dla każdego, gdy jest zmęczony, zdenerwowany i osłabiony a czeka go jeszcze wysiłek umysłowy lub fizyczny.

Pw 8 008 39,203

Obóz Wielkiej Polski

Grupa Akademicka

Zebranie członków zwyczajnych odbędzie się dnia 7 b. m. o godz. 20 w sali Stronnictwa Narodowego (św. Marcin 65). Obecność obowiązkowa! Kierownik

W pierwszych 10-ciu latach

winna każda matka dziecko swe myć
i kąpać tylko za użyciem czystego
łagodnego

MYDŁA
DLA DZIECI **NIVEA**

Dziecko będzie jej za to wdzięczne,
gdyż zaoszczędzi sobie w przyszłości
wiele kłopotów o zachowanie dobrej
cery. Mydło Nivea jest wyrabiane
według przepisów lekarskich spe-
cjalnie dla wrażliwej skóry dziecka.

Cena: Zł. 1.20

Krem Nivea po Zł. 0.40 do 2.60

Przy deszczu, wietrze i śniegu

wymaga cera bardzo starannego pielęgnowania

KREM NIVEA

Zaleca się nacierać twarz i ręce Kremem Nivea nie tylko co-
dziennie przed spoczynkiem, ale także w ciągu dnia przed wyjściem
z domu, gdyż Krem Nivea wnika w głębię skóry nie pozostawiając
po sobie żadnego tłustego połysku. Krem Nivea nadaje skórze
zdrowy, świeży i młodzieńczy wygląd. Różni się zaś Krem Nivea
od wszelkich kremów luksusowych tem że jest nadzwyczaj sku-
teczny a przytem łatwy.

Wyrób krajowy firmy PEBECO, Sp. Akc. w Poznaniu

Pw 8 608/3 - N 1 188/60

Centrum niem. odżegnywuje się od koalicji z hitlerowcami

...przynajmniej jego przywódca ks. pralat Kaas — Brüning
widzi przed sobą dwa problemy do rozwiązania: reparacje
i długi

Berlin, 6. 11. (PAT.) W sali po-
siedzeń Reichstagu zebrała się wczoraj
rada naczelna stronnictwa centro-
wego przy udziale kanclerza Brüninga
oraz ministrów centrów w rzą-
dach Rzeszy i krajów. Przewodni-
czący stronnictwa pralat Kaas w zaga-
żeniu posiedzenia wystąpił ostro prze-
ciwko pogłoskom o rzekomych roko-
waniach w sprawie utworzenia koali-
cji centrowo-hitlerowskiej.

Partia centrowa wytrwa nadal przy
uchwale swej frakcji parlamentarnej,
sprzeciwiającej się wszelkim projek-
tom rządu prawnicowego. Pogłoski o
rokowaniach mają na celu tylko osła-
bienie pozycji gabinetu Brüninga. Rząd
kanclerza Brüninga i stronnictwo cen-
trove stają dziś w obliczu niezwykle
doniosłych zadań w polityce zagran-
icznej. W takiej chwili negocjacje
koalicyjne ze stronnictwami nacjona-
listycznymi musiałyby tylko osłabić
posunięcia rządu i zmniejszyć szanse
rokowań na terenie międzynarodo-
wym.

Sekretarz generalny partii centro-
wej Ruffini imieniem wyborców cen-
trowych wyraził kanclerzowi Brüning-
owi uznanie za obronę interesów nie-
mieckich na terenie międzynarodo-
wym. Następnie kanclerz Brüning
wygłosił przeszło godzinna mowę pro-
gramową, w której jako cele swej po-
lityki wskazał rozwiązanie problemu
reparacji i zadłużenia Niemiec. Kan-
clerz ostro zaprotestował przeciwko a-
takom zakulisowemu polityków praw-
cowych, czyniąc wyraźną aluzję do
wystąpienia Partii Ludowej. Rząd
Rzeszy nie zamierza na dłuższy okres
czasu wykluczać Reichstagu od udziału
w swoich pracach, narazie jednak
potrzebuje pewnego czasu na wywią-
zanie się ze swych zadań.

W sprawie zarządzeń, dotyczących
gospodarki niemieckiej, kanclerz o-
świadczył, iż kosztą własne produkcji
niemieckiej muszą ulec niezbędnej
redukcji celem sprostania konkuren-
cji na rynkach zagranicznych.

ny projekt nie tylko godzi w sakra-
mentalny charakter małżeństwa, ale
swymi pomysłami radykalnymi prze-
ściętnął wszystkie znane dotąd ustawy
o małżeństwie nawet cywilne, tak i do
tego stopnia, że jedynie można go ze-
stać z ustawami o małżeństwie w
sowiech. Stąd Walne Zgromadzenie
Katolickiego Związku Polek stwierdza,
że narzucanie społeczeństwu polskie-
mu, które w przeważającej większości
jest katolickie, ustaw podkopujących
sakramentalny charakter małżeństwa
i godzących w fundamentalne podsta-
wy nierozdzielności węzła małżeń-
skiego, musi się spotkać zawsze z jak
najenergiczniejszym sprzeciwem spo-
łeczeństwa.

Szkoda pieniędzy i czasu

P. Kostek Biernacki wydał pod pseu-
donimem książkę p. t. „Djabłowie zwycię-
ca”. Książka zawiera coś w rodzaju —
nowel. Drugą z nich, zatytułowaną
„Bat”, należałoby oddać jako materiał
dodatkowy do zeznań b. więźniów brze-
skich w ręce psychopatologa, któryby u-
stalił związek przyczynowy między czy-
nem i mentalnością b. komendanta
twierdzy brzeskiej i autora „Bata”.

„Bat” jest personifikacją systemu,
którego Kostek - Biernacki mieni się
drugim z rządu w Rzeczypospolitej
przedstawicielem. Pod „Batem” ugięło
się w Polsce wielu. Nie ugięła się Pol-
ska zachodnia. — według autora —
„kraj kminkówki, szpeku i sodalicyj
marjańskich”.

„Bat” uciekł z Poznania, obliczając się
tylko na myśl czynu w tej dzielnicy”.
Za to padają pod adresem ziem zachod-
nich, ich kultury, honoru, tradycji i god-
ności narodowej z pod pióra b. kome-
danta twierdzy brzeskiej słowa, ocieka-
jące wprost jadem nienawiści. Zwyród-
niały umysł autora miota się na kościół
i duchowieństwo, które wyszydza w spo-
sób cyniczny i bezprzykładny.

„Patriotów znad Gopla” utożsamia z
„hurlovníkami” „Książki”. „Pro-
boszczom, którym ziemie zachodnie za-
wdzięczają, że są dziś „wzorem porząd-
ku i kultury” (autor pisze to szczerze).
„Słowa pod wpływem wewnętrznego
(narodowego) ciśnienia z ogromną kału-
żą honoru (narodowego) jakiś gęsty
brunatny sos do półmisków”.

Oto próbki zwyrodniałego „talentu”.
Szkoda pieniędzy na kupowanie, a cza-
su na czytanie tego rodzaju „literac-
kich” pędów, zrodzonych z nienawiści
do tego, co uczciwe.

O pożyczkę budowlaną dla m. War- szawy

Warszawa, 6. 11. (Tel. wł.) Do
Warszawy przybyli przedstawiciele
dwóch finansowych konsorcjów fran-
cuskich, mających zamiar finansować
budowę szkół i innych obiektów mie-
jskich. Przyjazd delegatów francu-
skich jest wynikiem starań zarządu
miasta w kierunku uzyskania kredy-
tów budowlanych.

Z dzisiejszego posiedzenia Sejmu

Warszawa, 6. 11. (Tel. wł.). Na
dzisiejszym posiedzeniu sejmowym
długą, kilkugodzinną dyskusję wywo-
łała sprawa nowelizacji ustawy o o-
chronie lokatorów, podczas której za-
strzeżenia przeciwko temu projektowi
z ramienia Klubu Narodowego wysu-
nął poseł Osada. W rezultacie głosa-
mi B. B. uchwalono całe przedłożenie.

O godz. 1.30 rozpoczęła się dyskusja
nad wnioskiem socjalistycznym w
sprawie autonomii Małopolski. (w)

Tajemnicze włamanie do konsulatu chińskiego w Berlinie

Berlin, 6. 11. (PAT.) Ub. nocy
dokonano włamania do biur chińskie-
go konsulatu generalnego w Berlinie.
Niewyśledzeni sprawcy, wdarzyli się
do biur przez otwór w suficie, rozpruli
kasę ogniotrwałą, nie zabierając jed-
nak prawie żadnych wartościowych
przedmiotów z jej wnętrza. Wszyst-
kie teki z aktami zostały natomiast
drobiazgowo przetrząsnięte. Zacho-
dzi podejrzenie, iż sprawcy włamania
mieli na celu wydobycie pewnych ak-
tów politycznych. Śledztwo, prwa-
dzone przy udziale niemieckiej policji
politycznej, nie zdołało jeszcze wyśle-
dzić właściwego tła tego osobliwego
włamania.

Za przykładem Anglii

London, 6. 11. (PAT.) Wczoraj
rozeszły się w City pogłoski, że należy
oczekiwać decyzji unii południowo-
afrykańskiej wycofania parytetu zło-
ta. Decyzja ta jest wynikiem słabej
produkcji złota. Rząd poł.-afrykański
czyni wysiłki celem utrzymania pary-
tetu złota, ale niedawne wystąpienie
gen. Smutsa, nawołującego do wyco-
fania parytetu złota, zwiększyło praw-
dopodobieństwo decyzji w tym kie-
runku. Jeśli dojdzie do takiego zarzą-
dzenia, odbije się ujemnie na sytuacji
Banku Angielskiego, którego głównym
źródłem dostarczania złota jest Jo-
hannisburg. Z ogłoszonego dzisiaj
sprawozdania Banku Angielskiego wy-
nika, że rezerwa złota wynosi 38 milj.
funtów. Pokrycie złotem wyniosło
41,91 proc. a obecnie tylko 31,44 proc.

Komunistyczna fabryka paszportów i dokumentów.

Wiedeń, 5. 11. (PAT.) W związku
z wykryciem komunistycznej fabryki
fałszywych paszportów dzienniki dono-
szą, że centrala ta dostarczała paszpor-
tów i innych dokumentów emisarju-
szom i kurjerom rosyjskim. Organiza-
cja była nadzwyczaj rozgałęziona.

Dotychczas aresztowano 14 osób.
Zachodzi podejrzenie, że centrala fał-
szowała nie tylko paszporty, lecz i inne
dokumenty publiczne i prywatne.

Jak studenci niemieccy walczą z pacyfizmem i pacyfistami

Burliwe demonstracje na uniwersytetach — Przeciwno mi-
nistrowi oświaty Grimmowi

Berlin, 6. 11. (Tel. wł.) W ostat-
nich dniach uniwersytet w Halle był
widownią niebawnych awantur i
burzliwych demonstracji, urząda-
nych przez studentów narodowo-so-
cjalistycznych przeciwko profesorowi
wydziału teologicznego, znanemu pa-
cyfście Dehnowi.

Jak się okazuje, akcja studentów
nacionalistycznych w Halle kieruje
centralna organizacja związków na-
cionalistycznych korporacji studen-
ckich w Berlinie, która dąży do wy-
wołania na wszechnicach niemieckich
fermentu przeciwko pruskiemu mi-
nistrowi oświaty drowi Grimmowi.

Wczoraj wieczorem studenci nacjona-
listyczni w Halle urządzili burzliwy
wzrost w auli uniwersytetu, przyczem
doszło do awantur i wystąpień czyn-
nych przeciwko prof. Dehnowi. Rektor
zmuszony był wezwać policję, która
obsadziła uniwersytet, wypierając de-
monstrujących studentów.

prawa małżeńskiego sprzeczny jest z
art. 114 konstytucji, czyli, że nie może
on dotyczyć członków Kościoła rzym-
sko-katolickiego”.

Przeciw projektowi prawa małżeńskiego

We Lwowie odbyło się doroczne wal-
ne zebranie Katolickiego Związku Po-
lek przy licznych udziałach członkiń i
zaproszonych gości. Na zebranie przy-
byli również ks. arcybiskup dr. J. Teo-
dorowicz i ks. biskup dr. Fr. Lisow-
ski.

Po złożeniu sprawozdania z działal-
ności związku i wyborach nowych
władz zebranie uchwaliło przesłać do
pana Prezydenta R. P., prezydium sej-
mu i senatu, prezydium rady mini-
strów, ministerstwa sprawiedliwości i
komisji kodyfikacyjnej protest treści
następującej:

„Walne Zgromadzenie Katolickiego
Związku Polek w dniu 30 października
1931 r., wstrząśnięte do głębi ogłoszo-
nym projektem nowej ustawy małżeń-
skiej, musi z naciskiem zwrócić uwa-
gę wszystkich decydujących czynni-
ków na to, że godzi on ze stanowiska
zarówno dogmatyki i etyki katolickiej,
jak i prawa przyrodzonego w istotne
podstawy instytucji małżeństwa.
Związek Katolicki Polek, stwierdza-
jąc, że małżeństwo między katolikami
posiada zawsze trwały charakter sa-
kramentalny, żąda, by związek ko-
ścielny był jedyną uznaną przez pań-
stwo formą publiczną-prawną. Z ubo-
lewaniem musi zaznaczyć, że ogłoszo-

Projekt prawa małżeńskiego a konstytucja

Prof. Komarnicki, poseł narodowy,
wskazując w „Kurjerze Warszaw-
skim” na artykuły projektu ustawy
małżeńskiej, które niezgodne są z na-
uką Kościoła, zwraca uwagę, że te po-
stawienia sprzeciwiają się także
artykułowi 114 konstytucji, który za-
pewnia „naczelnie stanowisko” katoli-
cyzmowi w państwie.

„Art. 114 — pisze — stanowi lex
specialis, przepis specjalny w stosun-
ku do religii rzymsko-katolickiej, wy-
łącza stosowanie tych wszystkich in-
nych artykułów, które cytują uzasad-
nienie projektu, o ile one kolidują z
jego treścią. Tem samem upadają
wywody uzasadnienia, oparte na tych
artykułach, odnoszących się do sądów,
możliwości zawierania związków mał-
żeńskich bez względu na wyznanie i
formę ślubu.

„Ale można by powiedzieć, że pro-
jekt nie wyłącza religijnej formy ślu-
bu, lecz czyni ją równorzędną z cywil-
ną. To jednak nie może wystarczyć.
Albowiem prawo Kościoła rzymsko-
katolickiego, uznane przez konstytu-
cję za obowiązujące, wyklucza formę
cywilną ślubu. Uznanie zaś prawa
Kościoła przez państwo wkłada na
państwo przedewszystkiem obowiązek
takiego ukształtowania swego ustawo-
dawstwa, by nie stało ono w kolizji z
prawem Kościoła, regulującym tę
kwestję.

„Widzimy więc, że projekt reformy

Stronnictwo Narodowe

Koło Śródmieście

Plenarne zebranie naszego koła odbędzie się we wtorek, 10 b. m.
Referat polityczny omawiający najważniejsze zagadnienia chwili,
wygłosi

p. sen. dr. Marjan Seyda

Zebranie to odbędzie się o godz. 20 punktualnie w sali Domu Król.
Jadwigi, (Al. Marcinkowskiego).

Koło w Chartowie

Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę, dnia 8. b. m. o godz. 4-tej
po południu w tymczasowym lokalu zebrania.

Na porządku obrad referat polityczny p. Bociana.

Koło w Puszczykowie

Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę, dnia 8 b. m., o godz. 12-iej
w południe w sali „Zameczek”.

Referat o położeniu politycznym wygłosi p. red. Powidzki.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Romantyczna ucieczka z więzienia

Sensacyjna rozprawa przed sądem okręgowym w Grudziądzu

Grudziądz, 5 listopada. W domu karnym w Grudziądzu odbywał swego czasu 8-letnią karę ciężkiego więzienia niejaki Stan. Rynkowski, z pochodzenia Litwin, skazany za szpiegostwo na rzecz jednego z państw ościennych.

R., korzystając z wielkiej swobody w więzieniu, utrzymywał bliższe stosunki z 23-letnim książkowym dziełem prac więziennych, niejaki Romanowski. Pewnego dnia w listopadzie 1930 obaj znikli bez śladu z więzienia; stwierdzono następnie, że uciekli. Ucieczka ta, z wyglądu na okoliczności, w jakich ją dokonano, wywołała w Grudziądzu i dalszej okolicy ogromne poruszenie.

Romanowski, zdobywszy tego dnia z kasy drogą okreśną 850 zł., wyprowadził uwięzionego Rynkowskiego (który miał jeszcze cztery lata do odsiedzenia), na dziedziniec a stąd tunelem pod ul. Sienkiewicza do ogrodu domu karnego. Tam pod jakimś pozorem otrzymał od żony urzędnika Jerzego Kononowa klucz od bocznej bramy zakładu więziennego, znajdującej się przy ul. Ogrodowej. Dostawszy się na ulicę, napotkali na taksówkę, którą odjechali natychmiast w kierunku Gdańska. W drodze zatrzymali się u niejakiego Stanka, zamieszkałego na pograniczu, a nie zastawszy gospodarza w domu, udali się wprost do Gdańska, gdzie o godz. 21 znaleźli się przed konsulem rosyjskim. Rynkowski, przedstawiając się w kancelarii jako więzień polityczny, prosił o paszporty, dla siebie i swego towarzysza, spotkał się jednak z odmową.

Uciekinierzy znaleźli się w ciężkiej sytuacji; wracać do Polski było niepodobnem; po uregulowaniu należności za taksówkę (220 zł. zapłacił Romanowski, ponieważ jego towarzysz był bez grosza) wsiedli w Gdańsku na

pociąg udając się przez terytorium Polski do Niemiec, następnie do Belgii, wreszcie do Francji. W Paryżu Rynkowski zgłosił się do Legji Cudzoziemskiej, Romanowskiego natomiast Francuzi nie przyjęli. Gdy się pieniądze wyczerpały, Rom. postanowił wrócić do Polski, a niemając grosza na bilet kolejowy, odbył podróż częściowo pieszo, przyczem występował do Akwizgranu, Essen, Dortmund i Berlina. Wyniszczony i zbiedzony stanął wreszcie w Zbąszyniu, skąd udał się do Poznania, gdzie został aresztowany.

W trakcie dochodzeń ujawniono, jakoby inicjatorem ucieczki był pomocnik naczelnika domu karnego niejaki Michał Markow, który w czasie wojny przebywał w Rosji, na Krymie, Ukrainie i t. d. Obu, t. j. Romanowskiemu i Markowowi wytoczono następnie proces o uprowadzenie Rynkowskiego, systematyczne defraudacje grosza publicznego, łapownictwo, wymuszenia i t. p. Proces ten potrwa do końca tygodnia. Na rozprawę, która odbywa się częściowo w sądzie a częściowo, ze względu na wystąpienie w charakterze świadków dozorców sądu i więźniów, w domu karnym, powołano 50 świadków, a p. in. znanego Kowkę, zabójcę Wojkowskiego, sowieckiego posła w Warszawie.

W pierwszym dniu rozprawy przesłuchano oskarżonych. Rom., opisując dokładnie szczegóły uprowadzenia Rynkowskiego, przyznaje się w zupełności do winy; przyznaje się też, że popełnił defraudacje na kwoty około 3300 zł.; pieniądze przebrał razem z Markowem w rozmaitych knajpach i kabaletach i oskarża Markowa, że przez niego popełniony został na drogę zbrodni; przed przybyciem M. do Grudziądza prowadził czynności kasowe rzekomo beznagannie.

W piecu znaleziono popiół po spalonych akcjach i dolarówkach, opiewających razem na sumę 25 tys. zł.

Rewizja domowa przeprowadzona w mieszkaniu Nowaka na Grobli 9, ujawniła składnicę łupów złodziejskich, pochodzących z kradzieży w obrębie innych komisariatów miasta i na wsi. Wykryto również większą ilość fałszowanych biletów kolejowych, co wskazywałoby na to, że banda wyjeżdżając na kradzieże posługiwała się fałszowanymi biletami. W melinie tej urządziła policja zasadzkę i ujęła hersztę bandy Goćwińskiego, dalej Szubczyńskiego, znanego pasera, fałszerza Franciszka Nowaka i jego żonę, oraz Józefa Jachowskiego.

Szajce udowodniono wkrótce po jej ujęciu 10 kradzieży z włamaniem. W komisariacie I można odebrać, między innymi, klisze fotograficzne i papier fotograficzny, skradziony gdzieś na terenie IV komisariatu, dalej ubranie męskie w paski, czarną kamizelkę, nocną koszulę męską z niebieskim obszyciem i pudełko z przyborami do rysowania, skradzione na plantach w pobliżu boiska sokola. Całą bandę oddawiono do dyspozycji sądu. (k)

W międzyczasie doszło w drodze do ostrej wymiany zdań między Skubiszyńskim i Przydrygą, po których wywiązała się kłótnia. Miotano wyzwiskami na wszystkie strony, aż wreszcie doszło do zaciętej walki. W rezultacie rozamiętnionej bójki Skubiszyński dobył noża i rzucił się na swego przeciwnika. Przydryga po chwili zmagania, wydał nagle rozpaczliwy okrzyk i odepchnięty w bok, rzekł do swego, opodal stojącego brata: „patrz, co mi zrobili!”

Na widok krwi, brat uważał za stosowne zbiec, a za nim podążyli i inni, których opanowało tchórzostwo i lęk. Droga przypadkowo przejeżdżał gospodarz Kaniewski, który zabrał ciężko ranne Przydrygę, aby go odwieźć do lekarza. W drodze Przydryga zmarł. Wiesz co tragicznym wydarzeniu rozniosła się w okolicy lotem błyskawicy i

wkrótce Skubiszyńskim zajęła się policja. W śledztwie pierwiastkowym Skubiszyński twierdził, że bójkę rozpoczął zmarły.

Sprawa oparła się wczoraj o sąd. — Przewód sądowy wykazał winę oskarżonego. Stwierdzono, że Przydryga zmarł na skutek wewnętrznego krwotoku.

Prokurator wniósł o 5 lat więzienia dla Skubiszyńskiego.

Sąd po naradzie ogłosił wyrok, mocą którego Skubiszyński zasądzony został na 3i pół roku więzienia. (z)

Kara śmierci za zabójstwo

Sąd Najwyższy zatwierdził wyrok pierwszej instancji

Głośny proces Michała Kuźmy, oskarżonego o dokonanie ohydne go mordu na własnej żonie przy pomocy siostry, znalazł swój epilog w Sądzie Najwyższym. W pierwszych dwu instancjach, został Kuźma skazany na karę śmierci. Sąd Najwyższy odrzucił apelację i zatwierdził wyrok śmierci. W najbliższych dniach zabójca zawisnie na szubienicy. Będzie to pierwsza egzekucja w Poznaniu.

Znakomity gość

Znakomity historyk francuski bawi w Poznaniu

Przybył do naszego miasta na uroczystości polsko-francuskie sędziwy, bo liczący już lat 74, znakomity historyk francuski i profesor Sorbony Bourgeois. Urodzony w Paryżu, był najpierw profesorem historii politycznej w Ecole Normale Supérieure, potem w Sorbonie i w Ecole libre des sciences politiques, gdzie i dotąd wykłada. Jako badacz zajmował się najpierw źródłowo średniowieczem, potem wyspecjalizował się do historii nowożytnej i współczesnej. Wydał cenne źródła historyczne o szczególnie zasłynął jako wydawca tajnych akt dyplomatycznych, dotyczących polityki Francji w w. XVIII. Jego Manuel de politique étrangère z r. 1905 objął czasy od r. 1610 aż do r. 1870. — Wspólnie z historykiem Pagès wydał nadto „Les origines et les responsabilités de la grande guerre” (w r. 1921), wspólnie z historykiem André: „Sources de l'histoire de France en XVII siècle”. Zajmuje się i sprawami wychowania uniwersyteckiego.

Obecnie przybył do Polski, by zobaczyć rozwój Gdyni i uczestniczyć w dziesięciu święcie polsko-francuskim w Poznaniu. W Polsce przebywał już kilkakrotnie i uczestniczył przed trzema laty w jubileuszu Ossolineum. Należy do grona największych przyjaciół Polski i jest bliskim Poincarému (T. Gr.)

Podatek kościelny

W parafiach poznańskich 10 procent państw. podatku dochodowego

Miejskie Biuro Podatkowe przyjęło w roku bieżącym po raz pierwszy, obok agend innych kategorii podatków, także czynności zbierania podatku kościelnego na rzecz Związku Gmin Kościelnych Rzymsko-Katolickich m. Poznania, który powstał z rozporządzenia J. Em. ks. Kardynała Augusta Hlonda Prymasa Polski i Arcybiskupa Gnieźnieńskiego i Poznańskiego dnia 24 stycznia 1931 l. dz. 873/31, a zatwierdzony został przez ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego dnia 11 lutego 1931 r. nr. VI. R. K. 621/31.

W niektórych parafiach poznańskich zbierano podatek kościelny od 10 do 45 proc. Obecnie wszystkie parafie poznańskie przyjęły jednolity podatek kościelny w kwocie 10 proc. dodatku do państwowego podatku dochodowego oraz od uposażeń. Odnosną uchwałę powzięły parafie na zebraniu Wydziału Związku Gmin Kościelnych dnia 8 lipca 1931. Uchwała ta uznana i zatwierdzona została przez Władzę Duchowną dnia 18 lipca 1931 r. L. dz. 9933/31 oraz przez poznański Urząd Wojewódzki dnia 25 sierpnia 1931 r. L. dz. 5068/31 A. C. Wpływ z tych danin przeznaczony są na budowę i remonty kościołów w obrębie miasta Poznania, mianowicie w Winiarach, Sołaczach, Górczynie i t. p.

W najbliższych dniach będzie magistrat przez swoich urzędników poborowych doręczał nakazy płatnicze. Ze względu na palące potrzeby parafii uprasza się zobowiązanych do płacenia podatku kościelnego o rychłe uiszczenie tegoż.

Ludzie chorzy na kamienie żółciowe i nerkowe, jak również i na kamień pęcherzową, na nadmierne wytwarzanie się kwasu moczowego i artretyzm, powinni regulować funkcję kiszek, stosując naturalną wodę gorzką „Franciszka-Józefa”. Zadać w aptekach i drog. nw 6 308

KALENDARZYK

Piątek, 6 listopada 1931.

Słońce: wschód 6,56; — zachód 16,16; — długość dnia 9 godz. 20 min.

Księżyc: wschód 1,44; — zachód 14,50; — po ostatniej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana plus 2 st. C., pogodnie, wiatr południowo-wschodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 756 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 15 st. C., najniższa plus 1 st. C.

Przewidywania pogody na sobotę: Słonecznie z przejściowym zachmurzeniem, nieco chłodniej.

Kal. rzk.: Leonard; jutro Engelbert M. Kal. słow.: Wszechwład; jutro Zytomir.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka im. K. Marcinkowskiego w „Bazarze” przy ul. Nowej — Apteka 27 Grudnia 18. Wilda: Apteka pod Koroną, Górna Wład 61.

Lazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego, nar. ul. Strusia.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

OSOBISTE

— * P. Stefan Duszyński, wermistrz kowalski, obchodził 1 bm. 55-letni jubileusz zawodowy. Równocześnie 25-letnie jako wermistrz kowalski, obecnie w firmie C. Hartwig w Poznaniu.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * Tow. Młodych Przemysłowców. — Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 9 bm. o godz. 20 na sali Domu Rzemieślniczego. Na porządku obrad referat p. Jana Pantoflińskiego, referenta Izby przem.-handlowej, na temat: „Gospodarcze warunki kryzysu na Ziemiach Zachodnich i związane z tem środki zaradcze”.

— * Ze Związku Pań Domu. W dniu 9 bm. o godz. 17 w pierwszym, o godz. 17,15 w drugim terminie, w sali Śniadeckich przy ul. Fredry 10 odbędzie się pierwsze nadzwyczajne zebranie poznańskiego oddziału Związku. Na porządku obrad m. in. wybory do zarządu na okres 3 lat oraz wybory komisji rewizyjnej. Wybory delegatów na pierwszy nadzwyczajny ogólny zjazd w Warszawie oraz kandydatów do zarządu głównego i głównej komisji rewizyjnej Związku. Poza tem omawiane będą sprawy kursów, biblioteki itd. Na zakończenie odeczyt p. Felicji Gosienickiej p. t. „Choinka polska” z pokazem ozdób choinkowych.

— * Zebranie Koła ks. ks. Profesorów odbędzie się dziś, w piątek, 6 bm. o godz. 20-tej w gimnazjum im. Bergera. Na porządku obrad referat ks. prof. Nowakowskiego p. t. „Metody nauczania historii kościoła”.

ŻYCIE AKADEMICKIE

— * Sekcja słuchaczy Państw. Wyższ. Szk. Bud. Masz. i Elektrotechn. Koła poznańskiego Młodzieży Wszchepolskiej podaje do ogólnej wiadomości, iż przyjmując zapisy i udziela wszelkich informacji słuchaczom P. W. S. B. M. i E. w czwartki w godz. od 18—19 w lokalu M. W. przy ul. św. Marcina 65, w podw. I p. prawo. Kierownikiem sekcji jest kol. M. Marusiński. Zapisy do sekcji należy skutecznie jak najrychlej, gdyż kurs kandydatów już się rozpoczął. Koledzy! Zapisujcie się w szeregi najliczniejszej i najpoważniejszej organizacji ideowej na terenie wszystkich wyższych uczelni, jaką jest Młodzież Wszchepolska!

ŻYCIE SOKOLE

— * Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół” Śródmieście — gniazdo XII. Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, 6 bm. o godz. 20 w salce posiedzeń przy św. Marcynie 65. Obecność wszystkich druchów obowiązkowa.

— * Sokół Sokolice! W sobotę, 7 bm. o godz. 17,45 zbiórka druchów i druchów gniazd poznańskich ze sztandarami na pl. Bernardyński, celem wzięcia udziału w uroczystości 600-lecia bitwy pod Płowcami, organizowanej przez Miejski Komitet m. i organizowanej przez Miejski Komitet w f. Po ogólnej manifestacji na pl. Wolności odbędzie się uroczysta akademja w Auli Uniwersyteckiej. Bilety wstępu zostaną wydane wśród uczestników pochodzących z gniazd. Młodzieży nie zabiera. Czołem! Naczelnictwo Okręgu Pozn.

— * Tow. gimn. „Sokół” Poznań-Winiary. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, 7 bm. o godz. 19 na salce. O jak najliczniejszy udział członków prosi Zarząd.

Tragiczna zabawa

3 i pół roku więzienia za zabójstwo

W lipcu ub. roku odbywała się w lesie państwowym w Promnie pod Pobiedziskami huczna zabawa, która zgromadziła miejscową ludność, szczególnie zaś młodzież. Między innymi na zabawie byli także niejaki Teofil Skubiszyński, robotnik z Pobiedzisk, oraz Józef Przydryga. Na zabawie młodzież szukała werwy i animuszu, zapijając w tym celu wielkie ilości wódki.

Było już późno, gdy się zabawa skończyła i goście się rozeszli do swych domów. Cała paczka młodych, między innymi także Skubiszyński i Przydryga udali się w różowym humorze wśród wesoło prowadzonych rozmów w kierunku Pobiedzisk, gdzie zamieszkiwali.

— **Gniazdo żeńskie „Sokoła” na Wil-** dzie odbyło swe zebranie plenarne, połączone z obchodem Kościuszkowskim w lokalu p. Zawadki. Po zagajeniu i odczytaniu porządku obrad, odśpiewano wspólnie „Jeszcze Polska nie zginęła”, poczem druchny wygłaszały deklamacje. Okolicznościowy referat wygłosił prezes gniazda III dr. Skibiński, poczem dr. Szubertówna wyrecytowała piękny wiersz. Na zakończenie odśpiewano wspólnie „Rotę”. Po obchodzie Kościuszkowskim odbyło się plenarne zebranie, które zagała druchna prezesa, podając porządek obrad. Na członkinie przyjęto druchny Kruścińską Helenę i Wróblewską Marię. Następnie komunikuje druchna prezesa o zebraniu dzielnicy i kursie okresowym na dzień 11 października. Wniosek druchny Frackowiakówny o urządzenie zawodów gniazdowych został przyjęty. W wolnych głosach omawiano sprawę zabawy, która odbędzie się 7 listopada u p. Zawadki o godz. 20. Na zakończenie odśpiewano „Patrz Kościuszkę na nas z nieba” (z).

— **Baczność „Sokół” Poznań-Wilda** urządziła w sobotę, 7 bm wieczorek taneczny od godz. 20 u dr. Zawadki, G. Wilda 75.

— **Z „Sokoła” w Śródmieściu.** Ostatnie zebranie „Sokoła” gniazda Śródmieście odbyło się pod przewodnictwem dr. prezesa Bolesława Kargego. Podczas zebrania referat o sprawie ruskiej wygłosił p. Jan Stanisław Koch. W dyskusji nad referatem przemawiali m. in. dr. h. W. Kapałczyński, Jafczak i Jaskowski. Naczelnik gniazda dr. Stefan Weselik przedłożył wyczerpujące sprawozdanie z zawodów gniazdowych, które odbyły się w dniu 18 października br., apelując do starszych druchów, aby uczestniczyli jak najliczniej w ćwiczeniach. O warunkach uzyskania państwowej odznaki sportowej referował dr. Stachowski. Zebranie zakończono wspólnym śpiewem pieśni „Sokół lot” (K).

— **Z „Sokoła” Łazarskiego.** Na zebraniu gniazda sokolego na Łazarzu, któremu przewodniczył dr. prez. Wawrzyńczak, przyjęto po wyczerpującej dyskusji statut otwartej ponownie biblioteki gniazda. Należy nadmienić, że „Sokół” Łazarski miał bibliotekę już przed wojną, trzeba jednak ją było uzupełnić i uporządkować. Obecnie biblioteka „Sokoła” Łazarskiego znajduje się w lokalu dr. skarbnika p. Dolatowskiego przy ul. Marsz. Pocha róg Rynku Łazarskiego, gdzie odbywa również swoje zebrania zarząd, grono techniczne i młodzież sokola. Biblioteka zawiera przeszło 200 książek rozmaitej treści. Biblioteka jest otwarta w każdą niedzielę po pierwszym i 15-tym. (k.)

PODZIĘKOWANIA

— **Podziękowanie.** Pan St. Milachowski ofiarował dla ubogich miasta Poznania 1 ctr. kawy mieszanej, 5 funtów herbaty, 10 funtów kakao oraz odpowiednią ilość torebek. Serdeczne podziękowanie za hojną ofiarę składa Pozn. Okręg „Caritas”.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Kurs homiletyczny.** — Wczoraj otwarto w Poznaniu kurs homiletyczny dla kapłanów całej Polski, na który przybyło około 100 księży. W akcie otwarcia kursu wziął udział m. in. J. E. ks. Prymas Hlond. Tematem kursu są współczesne problemy życia kościelnego na ambonie, ujęte w 13 wykładach.

— **Wieczorowy kurs dokształcający nauk handlowych,** zorganizowany przez Związek Księgowych w Polsce, oddział w Poznaniu, został otwarty 3 bm. o godz. 18 w aul. Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego w Poznaniu przy ul. Fr. Ratajczaka 30. Otwarcia kursu dokonał prezes Związku dyr. J. W. Ligocki. Po przemówieniu przedstawiciela Związku Banków dyr. Pawła Mrozowskiego oraz prezesa Związku Zawodowego pracowników bankowych, mgr. Jana Jabłkowskiego, wygłosił dyrektor kursu p. dr. Stefan Czerniecki wykład inauguracyjny na temat „Znaczenie nauk handlowych w życiu gospodarczym i w nauce”. Nauka na kursie trwa 5 miesięcy po 2 godziny dziennie od godz. 18 do 20. Na wykłady zapisało się ca. 50 słuchaczy.

— **Czytelnia dla Kobiet** przypomina o kursach robót ręcznych, które obejmują: trykotaż ręczny, koronki (filet, klockowe, irlandzkie), twedy, artystyczne cerowanie, batik, liworyzacja, oraz malowanie na porcelanie. Zgłoszenia przyjmuje codziennie Czytelnia dla Kobiet, ul. Kantaka 9, II p. od godz. 11—13 i od 17—19.

WIECZORY, KONCERTY

— **Z okazji 600-lecia bitwy pod Płow-** cami, miesięca propagandy Górnego Śląska, odbędzie się w Poznaniu w dniu 7-go listopada w godzinach wieczornych manifestacja, połączona z uroczystą akademią w Auli Uniwersytetu Poznańskiego. Wszystkie organizacje zbierają się ze sztandarami w rejonie swoich dzielnic i maszerują w tem tempie, aby punktualnie o godz. 18.40 być na placu Wolności, gdzie oddziały ustawiają się i o godz. 18.45 na sygnał trębacza odbędzie się zbiorowy raport. Po raporcie i przemówieniu nastąpi odegranie hymnu narodowego i wspólne odśpiewanie Roty, poczem oddziały odmaszerują na akademię.

— **Skromne herbatki z tańcami** na cele sanitarne Polskiego Czerwonego Krzyża odbędzie się w sobotę, dnia 7 bm. o godz. 19 i w niedzielę, dnia 8 bm. o godz. 17 w b. salonie sztuki Artystów, przy pl. Wolności 14a. Impreza ta, od niedawna zarządzona, cieszy się wielkim powodzeniem, gromadząc liczną młodzież, któ-

ra wesoło i ochoczo bawi się wśród milego nastroju.

— **Wieczór taneczny sekcji wioślar-** skiej A. Z. S. odbędzie się, jak zwykle, w sobotę o godz. 20 w „Salonie Philipsa” (Pasaż Apollo). Zwolennicy wesołej zabawy mogą być pewni, że znajdą na nim miłą nastrój, świetną muzykę i dobrane towarzystwo.

— **Gniazdo II harc, druż. urządzi** dn. 8 bm o godz. 10.30 z okazji 5-lecia istnienia, akademję w kasynie oficerskim D O K., pod protektorem gen. J. Hallera O godz. 18 odbędzie się wieczorek taneczny.

— **Stow. Młodzieży Polskiej przy Fa-** rze urządzi w niedzielę, 8 bm. na sal. Domu Królów Jadwigi uroczystą wieczornicę z okazji dorocznego „Święta Młodzieży”. W programie odegrany zostanie dramat 3-aktowy p. t. „Walka o kresy”. Początek o godz. 17. Bilety do nabycia od godz. 16 przy kasie.

— **Herbatka „Czarnych”.** Z okazji 3-lecia klubu hokejowego „Czarni w Poznaniu” odbędzie się w niedzielę, 8 bm. o godz. 18 w sali Gospody Polskiej przy św. Marcynie 40 herbatka z tańcami.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Bractwo Kurkowe w Poznaniu, zał.** 1253 r. bierze gremjalny udział w uroczystości 600 rocznicy bitwy pod Płowcami, która odbędzie się w sobotę, 7 bm. W tym celu zbiorą się bracia kurkowi w mundurach bez broni o godz. 17.45 na pl. Bernardyńskim, skąd nastąpi odmarsz ze sztandarami.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z targu.** Dnia 6. b. m. na placu Sapięzińskiego płacono za: nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3.60—3.80 zł; masła mleczarskiego 4.00—4.80 zł; twarogu 1.00—1.40 zł; mendel 1.20—2.40 zł; litr śmietany 1.60—2.00 zł; litr mleka pełnego 28—30 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 2.00 do 2.20 zł; słoniny wędzonej 2.60—2.80 zł; wieprzowiny 1.60—2.00 zł; wołowiny 1.60 do 2.20 zł; cielęciny 1.60—2.80 zł; skopowiny 2.40—3.20 zł; koziny 1.40—1.60 zł; smalcu 2.00—2.60 zł; za drobi: 1 para kurcząt 3.00—3.70 złotych; kura 3.50 do 6.00 zł; perlica 3.00—4.00 zł; kaczka 3.00 do 5.00 zł; gęś 8.00—11.00 zł; para gołębi 1.50 do 1.80 złotych; para kuropatów 3.00 złote; królik 2.00 zł; bażant 4.50 zł; za ryby: 1 kilogram karpia 3.00—3.60 zł; tina 3.20—3.60 zł; okonia 1.20—2.00 zł; karpasie 1.20—2.60 zł; białych ryb 0.80—1.60 zł; sandacza 3.60—4.00 zł; 1 kg. leszcza 2.40 zł; 1 kg. suma 2.80 zł; 1 kg. szczupaka 2.80—3.20 zł; za ryby śnięte 60—80 gr mniej. Płacono za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0.30—0.70 zł; szpinaku 30 groszy; 1 kg. jarmużu 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1.20 złotych; pe-czek rzodkiewek 10—15 gr; główka zielonej sałaty 10—20 gr; rabarbaru 20—30 gr; włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modrej 30—50 gr; 1 kalafior 0.30—1.00 zł; 1 kg. kalarepy 0.20 zł; 1 kg. marchwi 20 do 30 groszy; brukwi 20 groszy; seleru 0.70—1.00 zł; owoce: 1 kg. pomidorów 1.00—1.20 zł; 1 kg. jabłek 0.40—1.00 zł; 1 kg. gruszek 0.40—1.00 zł; 1 kg. winogron 1.00—2.40 zł; 1 kg. głogu 60 gr; borówek (brusznice) 2.40—2.60 zł; zórawiu 2.00 zł — Targ bardzo ożywiony, dowozy duże, ceny bez zmian (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Nagły zgon.** Na drodze w pobliżu Binkowa w pow. śremskim zmarł nagle 70-letni Wawrzyniec Binkowski, bez stałego mieszkania. Sp. Binkowski zmarł na udar serca a w ostatnim czasie żebrał w okolicy. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzież 1000 kalafiorów.** Właścicielka ogrodnictwa p. Michalina Plotkowiakowa doniosła policji, że skradziono jej z pola 1000 kalafiorów wartości 300 zł. Ubiegłej nocy na ślad kradzieży kalafiorów natknął się na ulicy przedownik Lisiecki. Kilku osobników, dźwigających wielkie ciężary, porzuciło worki z kalafiorami i ratowało się ucieczką. Przypuszczalnie była to jednak inna kradzież. (k.)

— **Kradzieże i włamania.** Bieżąca kronika policyjna notuje 15 kradzieży z włamaniem. M. in. włamano się do mieszkania p. Ludwika Mańczyńskiego przy ul. Kantaka 8-9 i skradziono z zamkniętej szafy aparat fotograficzny marki „Zeiss” wartości 500 zł. — Z samochodu kierowanego przez p. Józefa Hirschberga z Warszawy skradziono na ulicy Dominikańskiej futro wartości 300 zł. — P. Walerjanowi Stróżyńskiemu (Droga Urbanowska 22) skradziono na św. Wojciechu konia i wóz z uprzężą. — Ze składu p. Walentyny Królikiewiczowej przy ul. Podgórznej 6 skradziono 6 skór karakulowych wartości 600 zł. (k.)

KRONIKA SĄDOWA

— **Wyrok w procesie o szpiegostwo.** W sądzie apelacyjnym rozważano sprawę rolnika Neumanna oraz nauczyciela wdrodnego Erwina Wolskiego. Oskarżeni, pochodzący z Ostrowa, stanęli pod zarzutem uprawiania wywiadu na rzecz Niemiec. Istotę wywiadu obejmował przede wszystkim materiał dotyczący szkolnictwa, kolejnictwa itd. Oskarżeni w swoim czasie wyrokiem sądu okręgowego w Ostrowie zasądzeni zostali na karę po 3 i pół miesiąca więzienia. Sąd apelacyjny uchylił wyrok pierwszej instancji co do oskarżonego Neumanna i zasądził go na miesiąc więzienia. Co do Wolskiego sąd podtrzymał wyrok pierwszej instancji, (z)

— **Za kradzież 32 wagonów węgla.** W sądzie grodzkim odbyła się dzisiaj rozprawa przeciwko Józefowi Lesikowi i Józefowi Przymusowi oraz towarzyszącym, oskarżonym o to, że w latach 1928, 1929 i 1930 sprzeniewierzyli 32 wagony węgla elektrowni miejskiej Lesik skazany został na 3 lata a Przymus, który węgiel nabycwał i dalej rozsprzedawał na 1 rok więzienia. Prócz tego skazani zostali na 37 169 zł jako zwrot należności powództwa cywilnego. Resztę oskarżonych uwolniono od winy i kary. (z.)

Z WIELKOPOLSKI

— **Września.** (Z komitetu pomocy bezrobotnym.) Na miasto Wrześnię utworzył się komitet niesienia pomocy bezrobotnym. W skład zarządu wchodzi: przewodniczący — p. burm. Soltysiak, zast. przewodn. — p. aptekarz Konieczny, sekretarz — p. Kubiak, skarbnik — kierownik K. K. O. p. Witulski. Utworzono sekcje: finansowo-propagandową (przewodn. p. W. Olek), pracy (p. rektor Gawecki), dożywiania (p. Z. Wolski). Komisję rewizyjną tworzą pp. pułk. Mazurkiewicz, dyr. Smolubowski i E. Marciniak. Przewodniczący sekcji wchodzi również w skład zarządu w charakterze sędziów. Zbiórki i rozdzielanie odzieży powierzono Tow. Pań św. Wincentego a Paulo. Na rzecz bezrobotnych opodatkowali się dobrowolnie mieszkańcy miasta, tj. cywilni, wojsko i urzędnicy. Dotychczas najlepszy wynik w dobrowolnym opodatkowaniu wykazali oficerowie i podoficerowie tut. garnizonu, deklarując 525 zł miesięcznie. Celem uzbierania jak największych sum pieniężnych urządziła orkiestra 68 p. p. i Tow. śpiewu „Lutnia” z kółkiem muzycznym koncerty. Komitet postanowił odnieść się do kasy chorych o bezpłatne leczenie chorych bezrobotnych, którzy utracili prawo do korzystania z bezpłatnej opieki lekarskiej z kasy chorych. Komitet zamierza się również dożywianiem dzieci w szkole powszechnej w porozumieniu się z p. rektorem Gaweckim.

— (Wydzierżawienie składu Żydowi.) Jak Orędownik wrzesiński donosi, wydzierżawił p. Lisewski w swoim domu przy ul. Dzieci Wrzesińskich Żydowi Aizenbergowi skład garderoby męskiej i towarów krótkich. Jest to pierwszy skład żydowski na tej ulicy. Społeczeństwo przyjęło ten skandaliczny fakt sprzedawczykowi z wielkim oburzeniem. (y.)

— **Grabów, pow. ostrzeszowski (Kradzież.)** Z mieszkania p. Wiktorji Kwiatkowskiej skradli niewykryci dotąd sprawcy płaszcz latowy, kostium, 3 suknie, 2 swetry, parę trzewików, 6 par pończoch, 2 powłoki na poduszki i inne przedmioty, łącznej wartości 500 zł. (ck.)

— **Kępno.** (Wzrost bezrobocia.) W ciągu ub. tygodnia powiększyła się liczba bezrobotnych, zarejestrowanych w tut. Państwowym Urzędzie Pośrednictwa-Pracy o 58 osób i wynosi łącznie 1444 osoby, z których przypada na powiat kępiński 1121 mężczyźni i 38 kobiet, a na powiat ostrzeszowski 274 mężczyźni i 11 kobiet. Zasiłek pobrało 103 bezrobotnych.

— (Osiedlenie się adwokata.) P. Stanisław Banaszak, sędzia sądu okręgowego w Ostrowie, osiedli się w najbliższych dniach w Kępnie i utworzy zespół z adwokatem i notariuszem p. Bolesławem Zawadzkiem kancelarię adwokacką.

— **Grebanin, pow. Kępno.** (Dzień Katolicki.) Z okazji uroczystości Chrystusa-Króla odbyła się w sali Domu Katolickiego wieczornica przy licznych udziałach publiczności. Referat n. t. „Sakrament małżeństwa — podstawa rodziny katolickiej”, wygłosił kierownik szkoły powszechnej, p. Jarczyński. Tow. Śpiewu wykonało pozątem szereg okolicznościowych utworów a działwa szkolna i członkinie Stow. św. Teresy wygłosiły deklamacje. W imieniu chorego ks. prob. Jelińskiego dziękował ks. prefekt Sobocki za udział w wieczornicy i wezwał do obrony zasad katolickich. Pieśnią „My chcemy Boga”, zakończono podniosłą uroczystość. (ck.)

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Adam Jakubowski, ślusarz, 64 l. Zdzisław Piechocki, 5 mies. Marja Wiśniewska, posługaczka, 57 l. Teresa Marja Smytkowska, 8 dni. Rozalia Sypniewska, służąca, 40 l.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Złotych 1561.29 wpłacono na konto w Kom. Kasie Oszczędności m. Poznania. — Na nowo złożono: Borowiak 5 zł. — Helena Gackowska 20 zł. — Zykówna 5 zł. — Szczerkowska z podziękowaniem za otrzymane łaski 5 zł. — Razem 35 zł.

Na bezrobotnych: Z. H. zamiast kwiatów na groby w dzień Zaduszny 2 zł. — W myśl wezwania ks. Prymasa dr. Augusta Hlonda złożyli z firmy Wiza i Małuszek, filia 27 Grudnia 5: Zygmunt Wiza 16 zł. — Januszewska Czestawa 2 zł. — Cieśliewicz Aniela 1 zł. — Bibrowicz Marja 1 zł. — Jezierska Marta 1 zł. — Knaflowska Walentyna 0.50 zł. — Wielebińska Wład 1 zł. — Dembińska Helena 1.50 zł. — Karasińska Halina 1 zł. — Ratajówna Łucja 0.50 zł. — Nowakowska Kazimiera 0.50 zł. — Studzińska Helena 0.50 zł. — Gałazkowska Stanisława 0.50 zł. — Bogdolińska Marja 0.50 zł. — Świerczyńska Helena 0.50 zł. — Gierka Marta 0.50 zł. — Grzechowiak Helena 0.50 zł. — Józefczak Tomasz 1 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 532.79 zł.

Na ochronkę Dz. Jezus na terenie P. W. K.: Z. H. w rocznicę śmierci matki 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 275 zł.

Na Tow. „Caritas”: Z. Giersbergowie zamiast wieńca na trumnę śp. Kazimierza Borowskiej 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 448 zł.

Na misje afrykańskie: N. N. z N. 100 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 200 zł.

Na biedne dzieci: N. N. z N. 20 zł.

W nowoutwartym, wytwornym teatryku rewijowym „Nowości” (Dom Rzemieślniczy, Fr. Ratajczaka 21) jeszcze tylko dwa dni ośniewającej rewii inauguracyjnej p. t. „Tomasz, skąd ty to masz?”... Udział przyjmują gwiazdy warszawskich teatrów „Morskie Oko” i „Wesoły wieczór” z ulubienicą całej Polski Janiną Sokołowską i sławnym piosenkarzem Ludwikiem Sempolińskim na czele znakomitego zespołu. Balet: Konrada Ostrowskiego. Dekoracje artysty — malarza H. Kobrynja. Przy pulpicie kapelmistrzowskim mistrz Wincenty Kulczyński. Zapowiada Jerzy Sulima-Jaszczołt. Codziennie w elki atrakcyjny nadprogram. Ceny miejsc, mimo olbrzymich kosztów, popularne: od 50 gr do 2.50 zł. Początek przedstawień o godz. 5, 7, i 9-ej. zw 11 785

JUTRO, w sobotę wystąpi KWARTET DREZDEŃSKI!

Przypominamy, że świetny zespół „Kwartetu Drezdeńskiego”, który ze względu na swą niezrównaną grę, pełną wysokich walorów artystycznych, cieszący się tak u nas, jak i na całym świecie, wielkim uznaniem, wystąpi z jedynym koncertem jutro, w sobotę, dnia 7 listopada, wieczorem o godzinie 8 w sali Domu Ewangelickiego, ul. Wjazdowa 8.

Program koncertu składa się z: Mendelssohna Es-Dur, Respighiego e-moll i Beethovena e-moll.

Przed sprzedaż biletów w składzie cygar A. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20 telefon 56-38, w cenie 2 do 6 zł, w dzień koncertu wieczorem od godziny 7 przy wejściu na salę. zw 11 653

„FONTANKA” W SŁOŃCU.

Jutro, w sobotę, dnia 7 listopada r. b., o godzinie 11 wieczorem odbędzie się w teatrze „Słońce” po raz drugi na ogólnie życzenie Publiczności Wielka Rewia Humoru, Tańca i Piosenki pod hasłem: „FONTANKA W SŁOŃCU”

W wspaniałej tej rewii, pełnej szalonego humoru, werwy i dowcipu, która w ubiegłą sobotę w „Słońcu” odniosła ogromny sukces artystyczny i kasowy i zromadziła olbrzymie tłumy najwytworniejszej publiczności, udział przyjmą: przemiła gwiazda Operetki Polskiej JADWIGA FONTANOWNA, najznakomitszy estradowy komik polski, król humoru LEON WYRWCZ, który na pierwszym swym występie do łez rozśmieszył wszystkich, przemili piosenkarz i ulubieniec naszej publiczności JÓZEF SENDECKI, oraz znakomity tenor Opery Warszawskiej, Poznańskiej i Łwowskiej KAZIMIERZ CZARNECKI w lekkim repertuarze. Część choreograficzną reprezentować będzie świetny BALET, złożony z 8 urodziwych girls, który wykona kilka najpiękniejszych tańców. Poza tem w atrakcyjnej tej Rewii udział przyjmie tak popularny dziś w Poznaniu POZNAŃSKI MISTRZOWSKI KWARTET WOKALNY (St. Roy, Al. Karpacki, Eug. May i Wit. Szpingier), który wykona najpiękniejsze popularne piosenki swego bogatego repertuaru. Zarówno niezwykle ciekawy, lekki i wysoce urozmaicony program — jak też i nazwiska znakomitych artystów — są najlepszą rekwizją, że w sobotę znowu będzie w „Słońcu” szumnie, gwarno i wesoło. Orkiestra smyczkowa pod kierownictwem Dyr. Opery ZYGMUNTA WOJCIECHOWSKIEGO. — Pragnąc wszystkim bez wyjątku umożliwić podziwianie tej wspaniałej Rewii, o której z zachwytem mówi całe miasto — Dyrekcja teatru ustanowiła minimalne ceny biletów od 1—3 zł.

Zainteresowanie sobotnią Rewią olbrzymie. Przed sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna nr. 20. Telefon 56-38. zw 11 781/2

Kursy Rytmiki i Plastyki Walentyny Wiechowiczowej.

Od 5. 11. rozpoczyna się nowy kurs rytmiki i plastyki dla pań oraz rytmiki i gier rytmicznych dla dzieci w śródmieściu (plac Wolności). Wpisy i informacje w Pozn. Instytucie Muzycznym, Ogrodowa 4, od 11 do 1 i od 5 do 7. zw 11 761

Teatr Polski

DZIS — „Młody las”. Sobota, 7. 11. „Młody las”. Niedziela, 8. 11. po południu „Roxy” po cenach znizonych. Niedziela, 8. 11. wiecz. „Młody las”. Poniedziałek, 9. 11. „Lazurowe wybrzeże”. Początek o godzinie 8 wieczorem

Teatr Nowy

DZIS — o godz. 7.15 i 9.15 — Wielka rewia „Humor krzepi”.

TEATR OBJAZDOWY

Wł Brackiego — „Kajzer” Macieja Wierzbickiego
DZIS — Nowe Miasto.
Sobota — Lubawa.
Niedziela — Działdowo.
Poniedziałek — Lidzbark.
Wtorek — Brodnica.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z PRACOWNI I Z WYSTAW

OBRAZY POŚRÓD MEBLI

Wystawienie kilkunastu obrazów olejnych i prac graficznych we wnętrzach wypełnionych meblami — tak jak to się stało w magazynie firmy Sroczyński — uważać należy za pomysł oryginalny, lecz może niezupełnie celowy, jeśli idzie o obrazy. Kiedy przychodzimy na wystawę, to cała nasza uwaga skupia się wyłącznie na obrazach. Oglądamy prace artystów zgromadzone jedno przy drugim, zastanawiamy się nad nimi, zestawiamy je między sobą, rozważamy nasze spostrzeżenia lub dyskutujemy na temat wystawionych dzieł i na temat rozwoju czy też cofania się autorów. Słowem uwaga nasza nastawiona jest w jednym kierunku: na malarza lub rzeźbiarza. Natomiast, kiedy obrazy umieszczone są na wystawie mebli, to siłą faktu schodzą na plan drugi i są tylko dodatkiem, uzupełnieniem całości wnętrza. Dlatego też uwaga widza kieruje się przede wszystkim w stronę mebli. Jeśli jeszcze dodamy, że na nich umieszczono piękne okazy porcelany starej i współczesnej a także oryginalne majoliki Czechowskiego z Warszawy, że wreszcie na podłodze leżą kilimy i dywany, to dla obrazów pozostaje już niewiele, zwłaszcza kiedy malowane są fakturą nowoczesną, dla widza często trudną do zrozumienia lub jak to właśnie jest w wypadku obecnym, kiedy w stosunku do całości wystawy jest ich niewiele. Mówi się tedy przeważnie: Byłbym na wystawie u Sroczyńskiego, są tam meble, takie i takie, są wazony i talerze, są stoliki do radja, dywany, tapety, kilimy, poduszki, a jest też kilka obrazów Wyczółkowskiego i jeszcze jakieś inne „modernistyczne” z Paryża...

Naczej natomiast jest na wystawie obrazów. Tu widz zmuszony jest przejrzeć obrazy i zastanowić się nad nimi, bo poto wyłącznie tu przychodzi.

Na plus tej imprezy można natomiast zapisać to, że wystawa otwarta jest prawie dzień cały, za wolnym wstępem, więc jednak zwiedzi ją wiele i takich osób, które na wystawę obrazów możeby się nie wybrały, a tak uwaga ich z konieczności zawadzi i o obrazy.

Wystawia czterech artystów z mistrzem Wyczółkowskim na czele, który dał jak zawsze znakomite rysunki tuszem litograficznym. Elster, rzadko obecnie wystawiający w Poznaniu, pokazał dwa zupełnie nowe płótna, obok olejnego studja z huculczyzny i dwóch akwarel z południowej Francji. Dzięki temu zestawieniu widzimy jak zmienił się jego koloryt, jak od jasnych tonów przeszedł na ciemne bogato w odcieniach zróżniczkowane i jak pogłębił plastykę w obrazie („Ryby” i „Martwa natura”). Lam jest taki sam jak w roku ubiegłym, poza dwoma czy trzema pracami, w których widać pewne ożywienie monotonej zazwyczaj gamy kolorystycznej. Świeży powiew od zachodu wnosi natomiast Szpinger. Widać, że artysta rozwinął się w paryskiej atmosferze, postąpił mocno naprzód i zdecydowanie ustalił swój typ malarski. Wystawia obecnie kilka głów kobiecych i pejzażowych motywów paryskich, rysowanych i podmalowanych akwarelą i gwaszem. Obszerniej zajmujemy się twórczością tego artysty z okazji zbiorowej wystawy, którą w niedługim czasie ma zamiar urządzić.

J. M.

Pisma nadesłane

„Muzyka Kościelna”. Nr. 9. Treść: Ks. W. Gieburowski: „Katedra Poznańska otrzymała nowe organy”. — Z. Latoszewski: „Cztery tysiące piszczałek w nowych organach Katedry Poznańskiej”. — Sprawozdanie z rewizji organów Katedry Poznańskiej. — S. Wiechowicz: „Poświęcenie nowych organów w Katedrze Poznańskiej”. — Drugi wszechpolski kongres muzyki religijnej. — Kronika. — Komunikaty.

„Polska Gazeta Introligatorska”. Nr. 10. Treść: W. Grabowski: „W czterdziestą rocznicę śmierci dr. Adriana Baranieckiego”. — „Praktyczny kurs dokształcający dla introligatorów”. — Ks. E. Majkowski: „Oprawy sakwowe”. — T. Pietrzykowski: „Ciekawości z zakresu literatury, książki i introligatorstwa”. — „Oprawa francuska”. — „Farbowanie i marmurkowanie skór”. — „Druk książkowy i prasowanie”. — Miłość do narzędzi”. — J. Musielak: „O doborze płótna do książek szkolnych”. — „Anketa w sprawie słownictwa w zawodzie introligatorskim”. — Z życia organizacyjnego, a

„LA VIE DE MICKIEWICZ”

Literatura o Mickiewiczu wzbogaciła się o nową pracę i to dostępną całemu kulturalnemu światu. Jest nią p. Marji Czapskiej „La vie de Mickiewicz” (Plon-Paris 1931, str. 320). Jeśli porównać książkę tę z szeregiem innych jakie się ukazywały w kolekcji „Le roman des grandes existences” to różni się ona dość zasadniczo w ujęciu tematu od takiej np. „La vie prodigieuse de Balzac” lub „Le roman de Francois Villon” albo „Mon ami Robespierre”; nie jest bowiem napisana jako powieść, w całem słowa tego znaczeniu; wynika to w dużej mierze z tego, że autorami tamtych biografii romansowych są literaci, częstokroć wybitni, znający świetnie rzemiosło pisarskie. W „La vie de Mickiewicz” spotykamy brak nerwu, ciężki styl, brak rutyny literackiej, lecz jest to zarówno wada jak zaleta tej książki. Zaletą dlatego, że daje maximum ścisłej prawdy, nie budzi podejrzeń o koloryzowanie i fantazję, czytelnik nie obawia się, że zatraci granicę pomiędzy fikcją a prawdą. Jest zaś wadą bo rzecz nie porówna, nie budzi entuzjazmu dla bohatera, nie przykuwa zwrócenia rozwinętej akcji.

P. Czapska pracę swą oparła na rozległej literaturze przedmiotu (Kallenbach, Pigoń, Szpotanski, W. Mickiewicz i in.) nie wyłączając szkiców Boya. Żywot Mickiewicza nie stał się apoteozą, ale historią wielkiego człowieka, razem z jego słabościami i chwilami niemocy, historią gorącego patrioty, mistyka, fanatyka sprawy narodowej i ta nuta dominuje. Nie raz nas częsty kontrast pomiędzy bożym i niestrudzonej o wolność Polski — a człowiekiem prywatnym. Autorka nie ukrywa tych czy innych upodobań Mickiewicza, jego złudzeń i niezaradności, ale niemniej pokazuje nam człowieka, otoczonego aureolą geniuszu. Poznajemy go kolejno „w kraju” (Au pays) dalej przechodzimy kolejno „Lata wędrówki” (Les années de voyage), „okres pokuty” (L'expiation) i wreszcie misję apostołską (L'apostolat). Może pobieżnie potraktowała p. Czapska niektóre okresy, ważne w poety życia, np. lata wileńskie, proces filomatów, okres drezdeński. Inne znów rozdziały są czasem przedładowane. Natomiast kwestie poruszane w ostatnich latach szczególnie namienne przez Boya, Millera i in. czyli cały rewizjonistyczny stosunek krytyki współczesnej do Mickiewicza — potraktowała p. Czapska bardzo ostrożnie, zaś okres towiański ujęła zgodnie z dzisiejszym stanem badań. Z całkowitem uznaniem należy przyjąć pobieżne ujęcie przez autorkę sprawy Ksawery Deybel jak i pominięcie polemiki na temat Towiańskiego, chociaż mogła wyzyskać te momenty do ożywienia i uduchawienia akcji. Za to trochę zbyt optymistycznie oceniła ustosunkowanie się rządu i społeczeństwa francuskiego do Mickiewicza, jego lata pracy w Collège de France, kilka zaś ładnych kart poświęciła autorka Celinie Mickiewiczowej, jej bohaterstwu i cierpieniu i wytrwałości.

Natomiast szkoda że p. Czapska pojęła „żywot” Mickiewicza zbyt dosłownie i pominięła niemal zupełnie dzieła poety, poświęcając poszczególnym utworom zaledwie kilka lakonicznych wzmianek. I znów nasuwa się porównanie z kilkoma „vies” tej samej kolekcji: Carco w swym Villonie lub Benjamin w Balzaku wykorzystali bardzo zręcznie dzieła swych bohaterów, dzięki czemu życiorys stał się pełniejszy i bardziej interesujący, nie zatracając charakteru biografii. Duża część utworów Mickiewicza nadawała się doskonale do połączenia z życiem poety. Autorka aż nadto skrupulatnie unika wszelkiej szerszej dygresji na temat dzieł wieszczów — i to się odczuwa jako dotkliwy brak. Rzecz jasna, że zbyt rzadko było zapuszczać się w analizy czy to „Wallenroda”, czy „Dziadów”, czy też „Pana Tadeusza” — ale napewno byłaby praca p. Czapskiej zyskała poważnie na poświęceniu dziełom poety więcej miejsca. Czytelnik obcy po przeczytaniu książki, stawia sobie zapewne pytanie: dlaczego napisano żywot tego człowieka, dlaczego uchodzi on za największego poety Polski?

Ktoś z krytyków podnosi z uznaniem właśnie to pominięcie twórczości poetyckiej Mickiewicza, bo książka — dla obcych przeznaczona — nie wychodzi na reklamę, na zebranie uznania. Może jest w tem i nieco racji,

ale nie należałoby tego brać zbyt dosłownie. Na uwypuklenie życia zapomocą dzieł wystarcząby zapewne ale treściwe ujęcie utworów poety, a wtedy zainteresowanie książką byłoby z pewnością większe i pełniejsze. Ze cudzoziemcy mogą nie zrozumieć tak postawionego poety — najlepszym i smutnym dowodem jest przedmowa, napisana przez francuskiego pisarza Drieu La Rochelle, pełna nonsensów. Byłoby się znakomicie obyło bez niej.

Jakiegokolwiek jednak braku by znaleźć można w książce p. Czapskiej — to niemniej sam fakt, że ukazała się obszerna, sumiennie napisana praca o życiu naszego największego poety w języku Europie zrozumiałym, zasługuje na szczerze uznanie. Przyczyni się ta książka do tego, by Europa poznała Mickiewicza, a to przecież jest jej celem.

Alfred Jesionowski,
Lubliniec, G./Śl.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Z ostatnich badań nad Asnykiem. Dotychczasowe badania nie uwzględniły w szerszej mierze życia społecznego, z którym Asnyk był związany. Nader zdolny badacz przeszłości i teoretyk literatury Kazimierz Wójcicki ogłosił pracę „Asnyk wśród prądów epoki”, wydaną staraniem kasy im. Mianowskiego w Warszawie. Stosunek Asnyka do pozytywistów, do stańczyków, do socjalizmu galicyjskiego i Młodziej Polski nakreślony jest na podstawie szczegółowych badań w sposób nader zajmujący. Również rys dziejów sławy literackiej poety stanowi cenny przyczynek do poglądów, czasu. Można życzyć autorowi, by dał dużo jeszcze rzeczy podobnych. (T. Gr.)

Z Pol. Tow. Historycznego. Oddział lwowski odbył posiedzenie z odczytami dyr. dr. E. Barwińskiego nt. „Wykonanie umów archiwalnych między Polską a Czechosłowacją” i prof. dr. K. Zakrzewskiego nt. „Wilfreda Pareta socjologia elit i jej zastosowanie w historii”.

Z Wileńskiego Tow. Przyjaciół Nauk. Sekcja Historji Sztuki odbyła posiedzenie z referatami dr. R. Gostkowskiego nt.: „Ikonaografia kapłańska w sztuce minojskiej” i dr. M. Morełowskiego nt. „Wydanie I tomu prac Sekcji Historji Sztuki”.

Z Pol. Tow. Matematycznego. Oddział lwowski odbył posiedzenie naukowe z komunikatami dr. Nikliborca p. t. „Z teorii potencjału” i prof. Banacha p. t. „O stałej zbliżności elementów w przestrzeniach wektorjalnych”.

MUZYKA

Program jutrzejszego koncertu symfonicznego który odbędzie się w Teatrze Wielkim, podamy jako szkic rozmowny w jutrzejszym Dziale Kultury i Sztuki, tak jak to czynimy przed każdym koncertem.

Śpiewactwo słowiańskie. Związek śpiewaczy jugosłowiański planuje zwołanie wszechświatowego zjazdu śpiewaczego na rok 1934, w roku tym bowiem śpiewactwo jugosłowiańskie obchodzić będzie dziesięciolecie istnienia swej organizacji. — Śpiewactwo bułgarskie niedawno zorganizowane, rozwija się znakomicie. Wyrazem jego żywotności i rozrostu jest własny organ prasowy „Bułgarskie Pieśń”, który w tym roku zaczął wychodzić.

NA OPERE MIALYBY PŁACIĆ WSZYSTKIE WIĘKSZE MIASTA

Z Warszawy donoszą nam:

Mylną okazała się wiadomość, jakoby włoscy fachowcy organizowania oper (Towarzystwo „Emilio Ferone” z Medjolanu), przedłożyli magistratowi warszawskiemu ofertę na prowadzenie opery w Warszawie i w innych miastach polskich — sposobem objazdowym — i nie brali w rachubę żadnej subwencji. Jest wprost przeciwnie. Towarzystwo „Emilio Ferone” — które reprezentuje przysłany umysłowy p. Romolo Gismond — kładzie za warunek przynajmniej mu subwencji i to, podobno dość znacznej. Dla orientujących się w stosunkach nietylko polskich, ale europejskich wogóle, stanowisko takie nie było niespodzianką. Do teatru muzycznego wszędzie się dopłaca, względnie dopłacało ogromne sumy. Tak było i w Polsce, póki nie okazało się, że niema z czego dopłacać.

Towarzystwo „Emilio Ferone” opiera swoją kalkulację na ogólnopolskiej operze objazdowej, która odwiedzałaby różne większe miasta polskie. Za tem idzie, że subwencję musiałaby dać wszystkie te miasta, mianowicie, oprócz Warszawy, Poznań, Katowice, Kraków i Lwów. Warszawa miałaby według tego planu sezon trwający od czterech do pięciu miesięcy, zaś resztą roku obdzieliłaby się inne miasta. Nie byłoby to trudne, gdyż np. najgorzej, że letnie miesiące, mogłyby być zajęte przez Kraków, który ma tradycję opery w lecie (gościny trupy lwowskiej) a nadto posiada w miesiącach „gorących” wielki przejazd do zdrojowsk i z powrotem.

Nie jest wykluczone, że zespół mógłby być tak wielki, aby rozdzielać się i dawać przedstawienia w paru miastach równocześnie. Jest to kwestja organizacji i kalkulacji. Idzie tylko o to, czy zarówno Warszawa jak inne miasta będą mogły udzielić takich subwencji, jakich to wielkie przedsiębiorstwo potrzebowało. Magistrat warszawski bada obecnie ofertę włoską i zaprosi do Warszawy reprezentantów innych miast, aby odbyły wspólne narady.

T. W.

GINA BIBLIOTEKI PUBLICZNE

Z Warszawy piszą nam:

Warszawskie biblioteki publiczne stanęły w ostatnim czasie wobec groźby zamknięcia, a to z powodu braku funduszy na ich prowadzenie. Towarzystwo Bibliotek Powszechnych posiada w Warszawie 25 placówek, posiadających od 3 do 14 tysięcy tomów każda. Cały księgozbiór liczy 112.500 tomów. Z bibliotek korzysta rocznie około 400 tysięcy osób, wypożyczając 650 tysięcy tomów. Całkowity budżet Towarzystwa tj. 25 bibliotek i biura zarządu wynosił w roku ubiegłym 235.650 zł. Wydatki pokrywano częściowo z opłat abonamentowych, oraz z subydjum miejskiego w sumie 125 tysięcy złotych. W roku bieżącym subydjum to zredukowano, początkowo do 100, po kilku miesiącach do 80, a wreszcie do 40 tysięcy złotych rocznie. Od czerwca zostały wstrzymane wszystkie wogóle wypłaty i biblioteki stanęły wobec zupełnego braku funduszy.

Wiadomość ta smutna, zwłaszcza jeśli się zważy rolę, jaką odgrywały biblioteki publiczne. Korzysta z nich ludność, której nie stać na kupowanie książek i która w braku tanich bibliotek zupełnie przestanie czytać. W księgozbiorach bibliotek publicznych znajdują się nietylko starannie dobrane książki beletrystyczne, ale też dzieła naukowe. Wiele z tych książek, (zwłaszcza z historii i historii literatury) należą do unikatów w handlu księgarskim. Ucząca się młodzież szkół średnich i wyższych bardzo skwapliwie z tego korzysta. Zamknięcie bibliotek odbierze całemu zastępowi młodzieży tę pomoc, a wielki zastęp ubogiej inteligencji straci możność lektury.

Warszawskie biblioteki publiczne mają poza sobą piękne tradycje i doniosłe kulturalno-narodowe zasługi. W czasach niewoli rosyjskiej zastępowały one szkoły i uniwersytety ludowe, były jedynymi ogniskami oświaty polskiej dla szerokiej warstw. Niejedną ciężką przetrwały chwilę, niejedno przesładowanie dotknęło założycieli i kierowników. A wśród organizatorów było wiele dobrze zasłużonych nazwisk: książę J. T. Lubomirski, J. Guthier, J. I. Kraszewski, R. Zuliński, L. Kronenberg, A. Przeździecki, Adam Plug, K. Prószynski (Piomyk), A. Pawliński, J. Karłowicz, B. Chlebowski, A. Suligowski i wielu innych. Ich pracą i ofiarnością piękna instytucja przetrwała wszystkie próby. Dzisiaj, dzięki ogólnemu kryzysowi stoi przed nową, ciężką próbą. Pomóc do jej przetrwania może tylko ofiarność społeczną, która przy szlachetnych celach nigdy nie zawodzi. Bank Polski ofiarował Towarzystwu subwencję w sumie 5 tysięcy złotych. Przykład godny naśladowania. (tk)

Uczczenie księgarza. Z Warszawy piszą nam: Towarzystwo Bibliofilów Polskich uczciło pamięć zmarłego niedawno księgarza-wydawcy, Jakóba Mortkowicza uroczystym zebraniem. Dr. J. Muszkowski wygłosił przemówienie poświęcone wydawniczej działalności Mortkowicza oraz jego zasługom na terenie propagandy książki polskiej zagranicą. Mortkowicz, jako wydawca, udostępnił społeczeństwu wiele dzieł genialnych twórców, nieznanych w Polsce, wprowadził do literatury wiele młodych talentów. Wydawnictwa jego stały na wysoki mpoziomie artystycznym. Zagranicą Mortkowicz, któremu powierzano urządzanie działów polskich na międzynarodowych wystawach książki był pionierem książki i księgarstwa polskiego. Następnie p. F. Siedlecki wygłosił referat o artystyczno-graficznej stronie wydawnictw Jakóba Mortkowicza. Po zebraniu zwiedzono wystawę wydawnictw i książek Mortkowicza w lokalu Klubu Artystycznego. (kw)

Książki nadesłane

H. Ashton-Wolfe: „Fałszywe promienie”. Warszawa. „Rój”.
Sygryda Undset: „Pani Hjelde”. Przekład M. Kuncewiczowej. Warszawa. „Rój”.
Edward Weynillowicz: „Wspomnienia 1847—1928”. Część pierwsza. Wilno 1931. Skł. gł. w Księg. J. Zawadzkiego.
Jerzy Brzeczowski: „Wraki”. Powieść z 10 ilustracjami i okładką M. Walentyńcowa. Warszawa. Nakład Gebethnera i Wolffa.
Stanisław Dzikowski: „Egzotyczna Polska”. Z myśliwskiej włóczgi. Warszawa. Gebethner i Wolff.
Jan Karzewski: „Nie mogę pisać”. Opowieść sentymentalno-cyniczna. Warszawa. Biblioteka Groszowa. — Wydawnictwo Współczesne.

Szczegóły dziesiątego dnia procesu więźniów brzeskich

Jak już pokrótce donosiliśmy, wczorajszego dnia procesu, na wniosek adw. Szurleja, zaczął się od przesłuchania starosty krakowskiego, Małazyńskiego. Zeznania to wzbudziło zrozumiałe zainteresowanie. Spodziewano się obciążającego materiału obciążającego, uzasadniającego zarzuty aktu oskarżenia co do rewolucyjnych zamierzeń „Centrolewu”, zwłaszcza, że Kraków, teren kulminacyjnej manifestacji „Centrolewu”, najwięcej tych danych, zdawałoby się, powinien dostarczyć.

A tymczasem...
P. Małazyński, człowiek stosunkowo młody, stanowisko starosty krakowskiego objął w końcu listopada 1929 r. „Wiedziałem z raportów — mówił świadek — że PPS, atakuje rząd i członków rządu i wobec tego mogłem obserwować członków tego stronnictwa”.

Wynikiem tych obserwacji są teraz na procesie cytaty świadka z przemówień oskarżonych. Na jednym z zebrań, p. Mastek miał mówić, że klasa robotnicza musi się organizować. „Na innym zebraniu — mówi świadek — „tak samo podburzał”. Mówił, że PPS, przechodzi do walki zdecydowanej z rządem, że czas usunąć dyktaturę, że w kraju jest nędza. Bezrobocie i głód, może doprowadzić lud w otchłań.

Agitatorzy socjalistyczni mówili „niech panowie nie myślą, że bagnetem utrwalą się rządy, bo bagnety są w rękach naszych braci i synów. Każde z nas przeszedł przez wojnę, bagnetów się nie boimy”.

P. Liebermann na międzynarodowym zjeździe górników w Krakowie mówił, że bagnety nie uratują dyktatury. P. Mastek mówił, że samotnik z Belwederu nie chce spokoju i nie można z nim dojść do porozumienia i że Prezydent słucha dyktanda z Belwederu i może być za to pociągnięty do odpowiedzialności.

Po tych paru i innych cytatach, świadek przechodzi do omawiania przygotowań na kongres „Centrolewu”.

„W dzień kongresu — mówi świadek — dnia 29 czerwca objeżdżałem rogatką i stwierdziłem na nich obecność bojówki z „lagami”. Rozdawano ulotki. Policja te ulotki odbierała. — P. Wóhnot zwrócił się do mnie, aby nie odbierano ulotek. Przeczytałem je. Jedną z ulotek była ostra, inne informacyjne. Poleciłem wtedy oddać.

„Wiedziałem, że policji mam zamało. Żądałem zwiększenia policji i wystawienia podwójnych posterunków.

„Gdy zebrani skoncentrowali się, ulice zostały zatarasowane. Przed domem robotniczym zatarasowana była cała ulica. Musiałem krążyć bocznymi ulicami. Widziałem, jak na ulicy Jagiellońskiej bojówka nie przepuściła policjanta, który chciał się przedostać przez ulicę. Straże objeżdżał komendant bojówki Rozenzweig.

„Przemówienia odbywały się na sali Starego Teatru. Miałem tam swojego człowieka, który zdał mi sprawozdanie. Na wiecu padły okrzyki „Precz z Prezydentem”, „precz z Piłsudskim”.

Dalej świadek mówi o pochodzie. Szedł na rynek Kleparski. Przechodził pod oknami świadka i starosta twierdził, że widział bojówki, które przechodziły z torbami sanitarnymi. Widać też było chorągwie z Matką Boską na czele grup chłopskich.

Co do bojówki to była uzbrojona w broń własną lub partyjną. Cała straż przed kongresem liczyła 300 osób, a w dniu kongresu 600—700. Razem z przybyłymi z prowincji z Górnego Śląska, Lwowa z torbami sanitarnymi i noszami, ilość członków milicji obliczyć można na 2000 osób. Delegatów przybyłych na zjazd było około 6000, a więc wszystkiego, razem z milicją — 8000.

Na dowód, jaki był nastrój wśród mas w stosunku do policji, świadek opowiada, że jakiś robotnik odezwał się kiedyś — „Trzeba się odsunąć, bo mnie z tych szpicłów wszy obejda”.

Obrona: W czym pan widzi podburzanie w cytowanym przez siebie urywku artykułu „nie uratuje się

kryzysu bagnetami, ani rozporządzeniami”?

Św.: To jest jednak bardzo podburzające. (Na ławach obrońców i publiczności — uśmiechy).

Adw. Sterling: Czy był wypadek podczas kongresu, aby ktoś na policję napadł?

— Nie było.

— Ilu panowie dokonali rewizji w poszukiwaniu broni?

— O tem powie kto inny.

— Czy pan przed kongresem zarządził rewizję?

— Nie.

— A kiedy pierwsze rewizje pan zarządził po aresztowaniu posłów?

— Nie wiem.

— A dlaczego tak późno po kongresie?

— Polityka wymagała tego.

— Pan mówił o karach za posiadanie broni. Jak to były kary?

Z wyjaśnienia świadka okazuje się, że karano grzywnami po 10, 6 zł i zastawiano też 7 dni aresztu.

Świadek na początku bardzo pewny siebie zaczyna się niestychanie płatać i na pytanie, w jaki sposób odróżniano bojówkarzy od milicjantów, odpowiada, że według zaufania.

W pewnej chwili obrona przedstawia sądowi całą plikę odczw BB., jej zdaniem obrażających prawo, a nie skonfiskowanych, których starosta krakowski nie skonfiskował.

Przewodniczący: Co to ma wspólnego ze sprawą? Blok Bezpartyjny nie jest oskarżony. (Głos z ławy oskarżonych: „jeszcze nie!”)

Cenzor Choczyński

Po przerwie, koło godz. 1-ej popoł. przed barierką dla świadków staje Adam Choczyński, ongiś referent prasowy starostwa grodzkiego w Krakowie, obecny referent bezpieczeństwa tegoż starostwa. Jest to ów cenzor — student, który dawał się srodze we znaki prasie opozycyjnej na terenie Krakowa. Pan ten, jak donosiliśmy już, „obciął” się w tym roku na egzaminie właśnie z prawa prasowego. Nie przeszkadza mu to jednak w referowaniu swoim władzom przełożonym wniosków o konfiskacie artykułów pióra profesorów uniwersytetu.

Miedzy adw. Rudzińskim a świadkiem wywiązał się następujący dialog:

Adw. Rudziński: Czy pan wie, że na Wawelu były zebrania legionistów i strzelców?

— Były — tam jest ich lokal.

— A czy czasem nie było to 29-go czerwca?

— Nie wiem.

— Zebrania te były skierowane przeciwko „Centrolewowi”?

— Nie wiem.

— Pan wogóle teraz mało wie. A posyłało się na te zebrania wywiadowców?

— Na każde zebranie posyłało się wywiadowców, miano z tego powodu liczne do nas pretensje.

— Jak pan ustalił, że p. Witos konferował z p. Kukielem?

— No p. Witos wszedł do mieszkania p. Kukieła.

— No to skąd pan wie, że tam była konferencja?

— Przecież to jasne.

— A czy każde odwiedziny p. Kukieła przez jego znajomych są konferencją polityczną?

— No nie.

Na nadchodzący jubileusz

Towarzystwa Uczniów Handlowych w Poznaniu.

Z kół młodzieży handlowej piszą nam:

W dniu 8-ym listopada Towarzystwo Uczniów Handlowych w Poznaniu obchodzi jubileusz 25-lecia istnienia. Czwierć wieku mija od chwili założenia Towarzystwa. W celu uczczenia tej niezwykłej uroczystości jubileuszowej, a zarazem chcąc zdać sprawę na zewnątrz ze swej działalności, Tow. Uczniów Handlowych urządza uroczyste posiedzenie, które odbędzie się w niedzielę, 8 listopada, o godz. 11,15 w po-

„Bezrobocie i jego przyczyny“

Referat na temat powyższy wygłosi dziś, w piątek, dn. 6 b. m. o godz. 20 w lokalu p. Jasika, ul. Kraszewskiego 16, p. red. Ehrenberg.

Wszystkich interesujących się powyższym aktualnym tematem zaprasza Komitet

ludnie w sali Domu Amarantowego przy ul. Słowackiego 20. Tego samego dnia odprawi się w kościele św. Marcina o godz. 9 rano Msza św. Wieczorem urządza się przedstawienie amatorskie na sali Ogrodu Zoologicznego o godz. 20. Nie wątpimy, że wszyscy sympatycy najmłodszego pokolenia kupieckiego, a więc przede wszystkim samodzielnego kupiectwa, następnie pracownicy kupieccy oraz dalsze warstwy społeczeństwa podążą na powyższą uroczystość, podkreślając swoją obecnością, że sprawa najmłodszego młodzieży handlowej nie jest im obojętna.

Dwadzieścia pięć lat istnienia to duży szmat czasu, w którym dokonały się niejedne ważne zdarzenia. Przypomnieć należy, że Tow. Uczniów Handlowych, które powstało jeszcze za czasów niewoli, musiało walczyć o swój byt z najeźdźcami. Walka ta była trwała, nieubłagana i mimo licznych procesów politycznych, mimo zamknięcia na pewien czas przez władze pruskie, ustaliliśmy się i, przetrwawszy burzę, z wrastającymi siłami doczekaliśmy się jubileuszu 25-lecia. Jeżeli się zważy, że w T. U. H. dokonuje się rzadko gdzieindziej spotykana fluktuacja członków, że czas członkostwa nie przekracza 3 lat, po upływie których każdy członek po wyczerpaniu opuszcza Towarzystwo, gdzie brak ciągłości pracy mógłby podrywać żywotność organizacji, natenczas dopiero chwila obecna nabiera prawdziwego znaczenia. Z ufnością patrzymy w przyszłość, z wiarą wkraczamy w dalsze lata. Zachęta i podpora moralna niechaj będzie obecność starszego społeczeństwa na naszej uroczystości niedzielnej. Dojrzałe społeczeństwo otacza nas zawsze opieką i oddajemy się nadziei, że i nadal obdarzać nas będzie pomocą na dalsze lata egzystencji naszego Towarzystwa.

Młodzi byliśmy, młodzi jesteśmy, młodzi będziemy — takie jest przeznaczenie naszej organizacji, a zasobni w niewyczerpaną siłę młodości, nie staniemy w pół drogi, lecz wytrwale będziemy dążyli naprzód, utrwalając zdobyte fundamenty, budując na przyszłość dla dobra naszego Towarzystwa, na pożytek stanu kupieckiego, na chwałę Ojczyzny.

Z. A.

Dzień Oświaty Pozaszkolnej T. C. L.

W dniu 16 listopada 1931 r. przypada 16-letnia rocznica śmierci Henryka Sienkiewicza. Z okazji tej rocznicy Tow. Czytelnia Lud. urządza zbiórki w niedzielę, dnia 15 listopada r. w województwach poznańskim, pomorskim i śląskim pod hasłem „Dzień Oświaty Pozaszkolnej”.

Przez pomyłkę podano w ostatnim numerze „Przeglądu Oświatowego” jako dzień zbiórki poniedziałek, 16 listopada. A więc nie w poniedziałek, tylko w niedzielę.

Spodziewać się należy, że jak dotychczas tak i obecnie mimo ciężkich czasów społeczeństwo ziem zachodnich w zrozumieniu potrzeby oświaty pozaszkolnej popieszy w tym dniu choćby z drobnym datkiem na ten wzniosły cel.

Z różnych stron Polski

Oszukańcze praktyki niebieskich ptaków.

W ub. poniedziałek zostali aresztowani w Sosnowcu znani oszuści, niejednokrotnie karani już przez różne sądy: Stanisław Bednarski z Krakowa i Szlama Goldszmidt z Radomia. Obei ci przyjaciele grasowali od pewnego czasu w Sosnowcu, i podając się za uciekinierów z Rosji sprzedawali pierścionki, rzekomo złote, po cenie 100 zł. i wyżej. Oczywiście naiwni znajdowali się i płacili za „złote” pierścionki, które jak się okazało, były zrobione ze zwykłej blachy i przedstawiały wartość zaledwie 1 złotego. Oba oszustów przekazano władzom sądowym.

Inni oszuści, nieschwytni przez policję, zajmowali się uprawianiem innego procederu. Oto jeden z nich stanął na ul. Kollataja w Będzinie, zaczął przechodzić Ślązaków, proponując im kupno materiału na ubranie. Przechodzący podówczas ulicą Joachim Nawrot z Wielkiej Dąbrowki wyraził chęć nabycia materiału i poprosił o pokazanie mu przez nieznanego. Ten wówczas pokazał mu trzymetrowej długości kawałek materiału, rzekomo bardzo dobrego. Gdy Nawrot oglądał materiał podszedł jakiś osobnik, wspólnik sprzedającego, i z miną znawcy, oświadczył, że

można zapłacić za to 60 zł. Po krótkim targu Nawrot stał się właścicielem materiału, zapłaciwszy 59 zł.

Chąc się upewnić, czy nie przepłacił za materiał Nawrot wszedł do jednego ze sklepów, gdzie po obejrzeniu kupionego materiału, oszacowano go na 10 zł. Przekonawszy się, że padł ofiarą oszustwa, Nawrot poskarżył się policji.

5-letnie dzieci tworzyły szajkę złodziejską.

Z Sosnowca donoszą:
Prawdziwą sensację Czeladzi stanowi fakt wykrycia sprawców systematycznych kradzieży pieniędzy dokonywanych na szkodę J. Meryna. Złodziejami bowiem okazały się 5 i 6-letnie dzieci — chłopcy wyznania mojżeszowego Jakubowicz, Zielone-drzewo, Szwarcbaum. Byli to główni sprawcy kradzieży, a do pomocy mieli jeszcze kilku podobnych im kolegów.

Zorganizowana ta banda złodziejska podpatrzyła swyczące wspomnianego Meryna, właściciela domu i warsztatu szewskiego, który w myśl przepisów swej religii w każdy szabes ukrywał klucz od mieszkania i gdy odszedł, składała mu wizyty. Po każdej takiej wizycie M. konstatował brak kilkudziesięciu złotych z przechowywanej w domu gotówki. Podejrzewając o to swą żonę, wypędził ją z domu wraz z czworogłosem dzieci. Mimo to w ub. sobotę znów w tajemniczy sposób zniknęło mu 90 zł i dopiero teraz zameldował o tem policji.

Po zbadaniu sprawy policja wpadła na właściwy trop i ujęła wszystkich sprawców, którzy za skradzione pieniądze bawili się w jednym z kin będzinskich. W czasie przedstawienia aresztowano nieletnich złodziei, którym jeszcze odebrano około 70 zł. Wszyscy oni przyznali się do winy. Wypadek ten, dowodzący szerzącej się demoralizacji wśród tak młodych dzieci jest groźnym memento, na który winno zwrócić uwagę społeczeństwo.

SPORT

Sensacja pięściarska

Niedzielny mecz Niemcy — Polska wywołał ogromne zainteresowanie.

Obszerna hala reprezentacyjna Targów Poznańskich w niedzielę o godz. 20 wypełniła się szalenie, a prawdopodobnie dla wielu późniejszych zbraknie nawet miejsca, dla tego też należy pośpieszyć się z nabyciem biletów w przedsprzedaży w fir. „Camera”. Popyt na nie jest ogromny, a równocześnie ze wszystkich stron dopytują się nas o szczegóły meczu.

Najważniejszym będzie zasadnicza zmiana reprezentacji Niemiec, która zjeżdża do nas w sobotę w południe pod kierownictwem pp. Mandlara i Kleina. Z pierwotnego składu pozostają: Jakubowski (piórkowa), Donner (lekka), i Rennen (średnia). Zachorowali, względnie ulegli kontuzjom: Ziglarski (kogucia) i Schiller (półciężka); zastąpią ich: Pierenz (z berlińskiej „Maccabi”) i Lang z (Monachium); ponadto zamiast Puttkammera (musza), Kurtha (półśrednia) i Ramka (ciężka) — mają przybyć: Ball („Maccabi” z Berlina), Berensmeyer (Berlin) i Polter (Lipsk).

Taki skład reprezentacji niemieckiej u-poważnia do snucia pomyślniejszych horeskopów dla naszej drużyny i wygrana jej leży w granicach zupełnej możliwości. Musi jednak wydać z siebie wszystko w zrozumieniu ogromnej doniosłości tego meczu.

Pięściarstwo

Węgry — Czechosłowacja 10:6. W Pradze odbył się powyższy mecz międzypaństwowy, który przyniósł następujące wyniki: Kubinyi (W) pokonał Ulricha (Cz), Enekes (W) — Schneidera (Cz), Kovacs (W) uległ Dvorakowi (Cz), Fogas (W) zwyciężył Chudelę (Cz), Kerekes (W) uległ Jaksowi (Cz), Szigetli (W) pokonał Kostica (Cz), Keri (W) — Straseka (Cz) i Ambroż (Cz) zdobył dwa punkty wobec wycofania się Bokodiego (W) przed walką wskutek niedyspozycji.

Niemcy w Paryżu. Sześciu zawodników Kolonii walczyło w czwartek w Paryżu uzyskując następujące wyniki: Puttkammer (K) pokonał przez k. o. w 1 kole Lepierre'a (F), Bruyere (F) — Abels'a (K) na pkt., Rustemayer (K) — Ravaud'a (F) na pkt., Vernisch (K) — Maquerre (F) na pkt., Kurth (K) — Ollivon'a (F) na pkt., Zigan (F) — Kivernagela (K) na pkt. W półciężkiej i ciężkiej nie było spotkań.

Piłka nożna

O mistrzostwo dzielnicy jeżyckiej odbędzie się w dniach 8 i 15 listopada czwórmecz piłkarski, w którym wezmą udział „Sparta”, „Pentatlon”, „Sokół” — Jeżyce i „Skra”. Rozgrywki odbędą się na boisku „Sparty” przy ul. Grunwaldzkiej. Pierwsze spotkanie rozegra się systemem punktowym a zwycięży drużyna która zdobędzie największą ilość punktów. Początek w nadchodzącą niedzielę.

„BACZ BY TWOIM BYŁO CELEM BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM”

Młodzież Wszechpolska

zawiadamia, że dziś, w piątek 6 b. m. o godzinie 20 w lokalu własnym, św. Marcin 65 w podwórzu I piętro prawo, odbędzie się

I. zebranie kandydatów

z referatem kol. Stanisława Czapiewskiego p. t. „Naród i idea narodowa”. Obecność kandydatów obowiązkowa! Goście mile widziani!

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z. chili

Po upływie 10 lat
obowiązywania umowy
z Gdańskiem

Dnia 24 października r. b. upłynęło dziesięć lat od podpisania umowy polsko-gdańskiej, zwanej październikową lub warszawską, a stanowiącą przepis wykonawczy do konwencji polsko-gdańskiej, narzuconej Polsce rok poprzednio (konwencja paryska). Niema w Polsce dwóch zdań dzisiaj o szkodliwości tej konwencji, tak jak niema wątpliwości co do potrzeby wypowiedzenia tej umowy. Przypuszczać należy, że rząd polski z przysługującego mu prawa skorzysta i umowę wypowie.

Wielka szkoda, że termin 10-letni minął, a rząd polski nie wyciągnął jedynie właściwego wniosku z położenia wytworzonego w ciągu ostatniego dziesięciolecia, i nie wypowiedział wolnego obrotu między Polską a Gdańskiem, opierającego się na art. 217 wspomnianej umowy warszawskiej.

Ten artykuł jest jedyny w umowie, który należało wypowiedzieć przed upływem dziesięciolecia, tj. przed 24. 10. 31. Brzmi on następująco:

„Ani Wolnemu Miastu Gdańskowi, ani Rzeczypospolitej Polskiej nie wolno w przeciągu 15 lat po wejściu w życie niniejszej umowy wydawać ograniczeń przewozowych lub wywozowych w wzajemnym obrocie towarowym. Nawet i później wprowadzenie ograniczeń takich nie jest dozwolone. chyba, że jedna ze stron przed upływem dziesięciu lat od chwili wejścia w życie niniejszej umowy oświadczy, że na stałe nie może zrzec się ograniczeń przywozu i wywozu”.

Wielka szkoda, powtarzamy, że rzad polski onierając się na cytowa-
niem postanowieniu, nie wypowiedział
wolnego obrotu towarowego pomiędzy
Polską a Gdańskiem. Wypowiedzenie
to byłoby zmieniło Wolne Miasto do
zastanowienia się nad opłakanem po-
łożeniem, w jakim by niewątpliwie
znalazło się, w razie wprowadzenia,
przez stronę polską, ograniczeń przy-
wozu lub wywozu. Poza tem takie po-
suniecie wzmocniłoby poważnie pozycję
Polski przy rokowaniach z Gdań-
skiem w sprawie rewizji dotychczasowej
umowy.

Ale, trudno! Nie wyzyskaliśmy okazji. Trzeba teraz skoncentrować wszystkie wysiłki, aby poddać umowę warszawska rewizji jak najgłębszej. Muszą nad tem czuwać szczególnie województwa zachodnie, jako najsilniej dotknięte, pod wpływem „plagi edańskiej“.

Rewizja musi obiać wszystkie rozdziały umowy, tak jak niesłuchana perfidia i nieuczciwość Gdańszczan potrafiła z poszczególnych artykułów umowy uknąć broń przeciwko Polsce i przysporzyć Gańskowi niedozwolonych zysków kosztem Polski.

Biorąc na chybił — trafił którykolwiek z artykułów umowy warszawskiej, możemy być pewni, że został on przez Wolne Miasto bądź niewykonywany, bądź w swoisty sposób „wyinterpretowany” w kierunku negacji uprawnień Polski. Czy to w dziedzinie naturalizacji obywateli polskich, osiadłych w Gdańsku, czy też w dziedzinach: granicznego ruchu osobowego, konstytuowania się polskich firm w Gdańsku, zakupu nieruchomości etc., nadewszystko zaś w rozległej dziedzinie skarbowej (monopolowo-akcyzowej i celno - reglamentacyjnej), wszędzie napotykamy na dowody niebywałego oporu i zachłanności Gdańska wobec Rzeczypospolitej.

Wszystkim tym rozlicznym naduży-
ciom musimy nareszcie położyć kres.
Dlatego też niezbędna jest re-
wizja umowy warszawskiej,
podjęta pod hasłem osadzenia Gdań-
ska na przynależnym mu miejscu w
orbicie gospodarstwa narodowego Rze-
czypospolitej.

Przyczynki do tego wielkiego zagadnienia przynosić będziemy odtąd częściej.

Przejawy upadku rolnictwa

Obecny kryzys gospodarczy zahamował prawie zupełnie normalny rozwój meljoracji rolnych, mimo odczuwanej przez rolnictwo w tym kierunku potrzeby, spotęgowanej w dodatku nadmiernemi opadami w ostatnich dwóch latach. Wielkopolska Izba Rolnicza stwierdza, że dążność do zawiązywania nowych spółek meljoracyjnych ustala niemal całkowicie i pojawia się jedynie, tam, gdzie na skutek nadmiaru wilgoci powstają coraz większe straty. Nieliczne, organizujące się jeszcze, spółki meljoracyjne zgłaszają minimalne powierzchnie, wynoszące 20—60 ha tak, że żywotność tego rodzaju spółek jest wątpliwa. Przy zawiązanych natomiast już spółkach, na których terenie prac meljoracyjnych jeszcze nie zaczęto, lub tam, gdzie one są już w toku, zdarza się coraz częstsze próby wyłamania się jednostek z ram spółki, bądź to na skutek zbyt długiego wyczekiwania na kredyty meljoracyjne, bądź też z obawy przed obciążeniem swych gruntów nowemi zobowiązaniami.

Zapopatrywanie rolnictwa wśródki produkcji w trzecim kwartale r. b. nie napotykało na trudności. Przy wszystkich artykułach podaż przewyższała popyt, albowiem niski poziom cen produktów rolnych powodował w dalszym ciągu dużą ostrożność przy zakupach wszelkich środków produkcji. To też stosowanie nawozów sztucznych uległo zmniejszeniu o blisko połowę w porównaniu do tego samego okresu w r. ub., kiedy to zaznaczyła się już blisko 50-procentowa niżka w zapotrzebowaniu nawozów w stosunku do ilości stosowanych w latach 1928 i 1929. Największy spadek zużycia wykazują nawozy azotowe, których sprzedano zaledwie trzecia część ilości zeszlorocznych. Tak silny spadek zużycia nawozów tłumaczy się, poza przyczynami ogólnogospodarczymi, również zaobserwowaną już w poprzednim roku tendencją do zaniechania zakupu nawozów sztucznych ze strony rolników w okresie jesiennym, a uzupełniania braków w nawożeniu dopiero wiosną, w zależności od stanu ozimin. Poza tem trudności w uzyskiwaniu kredytu nawozowego przez finansowo słabszych rolników stanowiły dalszą przyczynę tak nikłego zapotrzebowania nawozów. Jedynie wydatne obniżenie cen nawozów sztucznych i przywrócenie

nie stosownej relacji ich cen do cen produktów rolnych, zachęcić by mogło rolników do wydawniejszego stosowania nawozów. Pomógłoby to, przez dalekoidące zmniejszenie kosztów własnych, do odbudowy utraconej rentowności gospodarstw rolnych.

Popyt na maszyny rolnicze był w dalszym ciągu zupełnie nikły, gdyż przeważnie zadawano się reparacją starych maszyn. Używanie posiadanych w gospodarstwie większych maszyn jak pługów parowych i traktorów, ustaje coraz więcej z powodu zbyt wysokich dla rolników cen węgla i ropy naftowej.

Ze względu na niską cenę pszenicy okroty tem zbożem w okresie lipiec—wrzesień, zmniejszyły się wydatnie, natomiast zapotrzebowanie na uznane żyto oryginalne oraz odsiewy było większe w stosunku do r. ub. Reflektantów na żyta oryginalne było cyfrowo więcej, niż w roku zeszłym, lecz ograniczali się oni w ilościach zakupywanego żyta. Zakupywanie zbóż ozimych odbywało się przeważnie za gotówkę, ponieważ warunki kredytu udzielanego przez Państwowy Bank Rolny, na zakup zbóż ozimych były zbyt uciążliwe i rolnictwo prawie z niego nie korzystało.

W zakresie pasz każde gospodarstwo rolne dąży do samowystarczalności. To też zbyt na pasze trześciwe jest ciągle słaby, pomimo, że ceny ich obniżyły się dość znacznie.

W ostatnich latach w Wielkopolsce zaszło dość znaczne przesunięcie w obszarze uprawy poszczególnych zbóż — zwłaszcza nastąpiło silne zwiększenie zasiewu pszenicy. Ostatnio jednak na skutek obniżenia ceny pszenicy do poziomu, a nawet poniżej cen płaconych za żyto i owies, tendencja ta uległa rewizji ze strony producentów.

Przeprowadzone na wiosnę roku bież., tytułem próby, doświadczenia z zasiewami; soi dały pomyślnie wyniki przyczem za najodpowiedniejsze do warunków Wielkopolski okazały się odmiany o ziarnie czarnem, a następnie ciemno-brązowym. Przeprowadzając selekcję nasienia, uzyskało się materiał siewny dla rozszerzenia uprawy soi na rok następny. Również zasiewy kukurydzy bydgoskiej wykazały zadowalające rezultaty, wobec czego należy się liczyć z dalszym zwiększeniem zasiewów tego zboża.

KRONIKA GOSPODARCZA

Stosunki handlowe z zagranicą

Firma brazylijska pragnie nawiązać stosunki handlowe z polskimi fabrykami maszyn rolniczych.

Firma krajowa wyrabiająca młocarnie szerokomłotne, maneże, sieczkarnie, wialnie i tryby frezowane wszelkiego rodzaju. poszukuje odbiorców na swoje fabrykaty.

W Izbie Przemysłowo-handlowej w Poznaniu jest do przejrzenia spis upadłości i nadzorów sądowych firm niemieckich, ogłoszonych w lipcu b. r.

Izba przem.-handlowa w Poznaniu komunikuje, że grupa kapitalistów egipskich założyła w Kairze „Bank Egipski”, mający na celu niezależnienia Egiptu w dziedzinie bankowej od wyłącznej działalności oddziałów banków zagranicznych oraz dla popierania rozwoju gospodarki krajowej w różnych jej kierunkach.

Z KRAJU

(k) Drukarnia „Dziennika Poznańskiego”, S. A. w Poznaniu ogłasza swój bilans oraz rachunek zysków i strat za rok obrotowy 1930, wykazujący następujące pozycje: kasa 2 902.16, efekty 200.74, weksle 200.—, dłużnicy 198 983.42 zapasy papieru 18 980.45, nieruchomości 72 446.37, maszyny i czcionki 428 460.61, urządzenia 34 506.71, strata 122 705.95, razem złotych 889 286.41. W pasywach figurują: kapitał akcyjny 250 000, fundusz rezerwowy 53 141.37, wierzyciele 307 463.17, akcepty 278 681.87, razem złotych 889 286.41. Po stronie „strat” zapisano: koszty handlowe wydawnictwa i drukarni oraz surowce 806 769.41, odpisy na amortyzację maszyn 23 076.88, odpisy w rachunkach 31 682.88, razem złotych 861 529.17. Po stronie „zysków” figurują: dochody ogólne 738 823.22, strata 122 705.95, razem złotych 861 529.17. — Zarząd stanowi p. H. Gottowt, prezesem rady nadzorczej jest p. Mieczysław Chłanowski.

(z) **Eksport baraniny z Wielkopolski do Francji.** We wrześniu wywieziono z Wielkopolski do Francji 570 sztuk bitych baranów wagi 10 079 kg wobec 1800 bitych baranów wagi 31 107 kg. w miesiącu ub. Ogromny spadek ilości wywiezionych baranów należy tłumaczyć niższą ceną w Paryżu oraz polityką importową Francji mającą na celu ratowanie zagrożonej hodowli krajowej. **Niższa ceną na baranin**

norowanie świadectw pochodzenia, wystawianych przez urzędy celne w Anglii (po-
borów cel i akcyz) bez polskich wiz kon-
sularnych.

(k) **Cena ziemniaków eksportowych.** Wielkopolska Izba Rolnicza komunikuje, że cena ziemniaków jadalnych białych eksportowych w ubiegłym miesiącu wahała się od 3,50 zł. do 3,80 zł. za 1 q loco stacji załadowania, przyczem zapłata naogół następowala za przedłożeniem wórnika listu przewozowego Ziemniaki eksportowane no głównie do Anglii. Firmy eksportujące z Polski ziemniaki, stawiają duże wymagania, a to dlatego, że importeryzy angelscy zwracają bardzo wielką uwagę na jakość, wygląd zewnętrzny, jak i jednolitość zakupywanego towaru (np wymagana wielkość sortowanie od 2 cali wzwyż) a to specjalnie przy ziemniakach pochodzenia polskiego zważywszy, że są to zasadniczo dopiero pierwsze partie ziemniaków polskich o nieustalonej jeszcze opinii. Zbyt ziemniaków naogół jest utrudniony powodu często spotykanego parcha i rdzawej plamistości miazgu, a w mniejszym stopniu mokrej zgnilizny. Z odmiann obecnie głównie eksportuje się: Parnass'a, Po. Hindenburg, Wohltmann, Jubel Degara, Centifolia. Odnosnie eksportu ziemniaków jesienią do innvch państw, ze względu na zbyt małą ilość jaka jest wywożoną trudno podać jakąś cenę orientacyjną, znacza się tylko, że cena jest nieco wyższa jak też, że i wywożone ziemniaki pod względem ich wartości są lepsze.

(k) **W sprawie projektowanej wystawy budowlanej.** Już dwa lata temu powstał pomysł zorganizowania w Warszawie wielkiej wystawy budowlanej której inicjatorzy pragną nawet nadać charakter międzynarodowy. Wystawa ta miałaby się odbyć na Saskiej Kępie, a magistrat warszawski przystąpił już w ub. roku do opracowania regulacji terenowej i wyasygnowania na ten cel poważniejsze fundusze. W sprawie odbycia teŹe wystawy wydała sta delegacja Zrzeszeń Przemysłów Ceramicznych opinię, w której zwraca uwagę na konieczność ostrożnego rozważania celowości wystawy. Wątpliwości budzi wzięcie udziału w szerszej mierze przez zainteresowanych przemysł polski, osłabiony na skutek długotrwałego kryzysu gospodarczego. Nadanie wystawie charakteru międzynarodowego mogłoby zdaniem wymienionych zrzeszeń ułatwić przemysłowi ceramicznemu Niemiec i Czechosłowacji faworyzowanie ich wyrobów. Wobec szeroko zakroconego programu byłoby konieczne wykonanie siedla, jak to się stało na wystawach niemieckich. Wykonanie takiego osiedla i potkank może na trudności finansowe. IŹe wątpliwości budzi sprawa finansowania inwestycji miejskich na terenie wystaw, w tym wobec notorycznego złego stanu finansów m. Warszawy, jak i nie mniej sprawa przejęcia i sfinansowania pawilonu wystawowych. Należał zatem z góry założyć pokrycie niewątpliwie powstać mającego deficytu. Organizowanie wystawy za delegacją Zrzeszeń Przemysłów Ceramicznych oddać nie prywatnej spółce cywilnej, lecz towarzystwu, powołanemu do życia przez samorząd gospodarczy i zrzeszenia branŹowe przy udziale przedstawicieli rządu i samorządów. Trudne to zadanie ma się stać niebawem przedmiotem obrad warszawskiej Izby Przemysłu i Handlowej, która przedewszystkiem rozpatrzy, czy ze względu na trudne warunki gospodarcze w Polsce i inne wspomniane trudności, nie naleŹałoby odroczyć odbycia wystawy budowlanej. (1)

Z ZAGRANICY

(z) Nowa emisja monet srebrnych Niemczech. Parlament Rzeszy uchwalił projekt rządu w sprawie wybitcia w miedź nowych monet srebrnych na ogólną sumę 120 mili rmk., z czego monety dwumarkowe na 30 milionów i 3 marki na 90 milionów rmk.

(z) Atak niemiecki na finanse Środkowiska finansowe paryskie śledzą z zaciekawieniem rozwój gwałtownej kampanii, prowadzonej przez niektóre dzienniki niemieckie, a mającej na celu szkodzenie kredytowi Francji i podcięcie finansów światowego dla polityki finansów Francji. Najwybitniejsze osobistości świata finansowego Francji kategorycznie odmawiają wszelkich odpowiedzi na tego rodzaju kampanię niemiecką, której nikomu nie istocie poważnie nie bierze. Na giełdzie paryskiej uważają, iż kampania ta, prowadzona przez Niemcy, prześladowana i naciągana, dowodzi wielkiego błędu psychologicznego Niemiec w momencie, kiedy właśnie Laval rozpoczyna z Rzeszą traktacje w sprawie spłat reparacyjnych. Poza tem środowiska finansowe Francji podkreślają fakt, iż władze kierownictwa Banku Francji stwierdziły ostatnio jednomyślnie, z Federal Reserve Bankiem w sprawie wszystkich zagadnień polityki pieniężnej obecnej chwili. Należy jednomyślnie zaznaczyć, iż polityka pieniężna Banku Francji, opartą jest niezachwianie na „gold standard” systemie, a depozyty w Banku Francuskim osiągnęły wartość ostatnio 23 miliardów franków. Emitowane banknoty francuskie, oparte są na potężnym podkładzie złota w stosunku 1 do 100 i każdy banknot francuski może być w każdej chwili zmieniony na złoto.

Krótkie informacje gospodarcze

— Rokowania francusko-rumuńskie w sprawie rewizji obowiązującego traktatu handlowego odroczone zostały do dnia 23 listopada.

— Rezerwa budżetowa Litwy wynosi obecnie 61 milj. litów. W sferach międzynarodowych licza się z możliwością sięgnięcia do tego źródła w razie dalszego zmniejszenia się wpływow skarbu litewskiego.

we Francji utrzymuje się nadal, gdyż państwa jak Węgry, i Rumunia nadmiernymi ilościami mięsa zalewają rynek. Należy przypuszczać, że jeśli konkurencja tych państw nie ustanie, to eksport mięsa baraniego z Polski do Francji okaże się niemożliwym. Obecnie eksportuje się litylko dla utrzymania kontaktu z rynkiem francuskim, ponieważ prawie wszystkie transakcje przynoszą straty.

(k) **Postępowanie układowe „Pe-Pe-G” z wierzycielami.** Sąd Grodzki w Grudzieńcu ogłosił uchwałę, mocą której otwiera się postępowanie układowe między firmą „Pepege” a wierzycielami. Wierzyciele otrzymają 70 proc. należności. Spłata zmniejszonego długu ma nastąpić w terminie dwuletnim. Poza tym nastąpi ograniczenie dłużnika w zarządzie i rozporządzaniu majątkiem. Do zarządu fabryki wejdzie specjalny nadzorca ze strony wierzycieli.

(k) Termin uzgodnienia statutów spółek akcyjnych z nowym prawem akcyjnym. Min. przemysłu i handlu zwraca uwagę władz spółek akcyjnych, że 31 grudnia 1930 r. ku bieżącemu upływa termin uzgodnienia statutów spółek akcyjnych z nowym prawem akcyjnym i do tego terminu winno nastąpić zgłoszenie uzgodnionego statutu do rejestru handlowego (rozporządzenie Prezydenta R. P. z 3 grudnia 1930 r. Dz. Ust. 86/1930 poz. 664) pod rygorem przewidzianym art. 170 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 22 marca 1928 r. o prawie spółkach akcyjnych (Dz. Ust. 39/1928 poz. 383). Podanie o uzgodnienie statutu winno być składane do min. przemysłu i handlu (Wydział administracyjno-prawny) dołączeniem: 1) odpisu uchwały walnego zgromadzenia, 2) wyciągu z rejestru z jawieniem kapitału zakładowego, w tym mienionego w nowym statucie i 3) czterech egzemplarzy statutu w nowym brzmieniu.

(k) **Nowy rekord w obrocie towarowy portu gdyńskiego.** Miesiąc październik przeładunku towarów w porcie gdyńskim wykazał nowy rekord 544.801,3 t. towarów w październiku wywieziono 493 268,6 t. towarów przywieziono 53.332,1 t. towarów

(k) **Ułatwienie w stosunkach handlowych polsko-angielskich.** Min. przemysłu i handlu komunikuje, że w niedługim czasie ukaże się okólnik, pozwalający na b

Afera „Juyamtorga“

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Buenos Aires, w październiku. Ostatnich parę miesięcy przeszło w Buenos Aires pod znakiem sensacji. Po buncie w Corrientes nastąpiła deportacja b. prezydenta Alveara: bliższych jego współpracowników. W ogólnym zamęcie minęła bez większego echa rewolucja w Chile, wskutek której b. dyktator Ibanez przeniósł się do Buenos Aires, a poprzednik jego Alessandri mógł powrócić do swojej ojczyzny.

Najwięcej sensacyjnym wydarzeniem było ałoli zbrojne zajęcie lokalów sowieckiej misji handlowej, t. zw. „Juyamtorga“. Przeprowadzono je w sposób analogiczny do raidu policji angielskiej z okazji zlikwidowania słynnego towarzystwa „Arcos“ w Londynie.

W Buenos Aires postąpiono jeszcze bezwzględniej ze względu na nieurzędowy charakter emisariuszów sowieckich. „Juyamtorg“ tutejszy działał bowiem pod maską prywatnego przedsiębiorstwa handlowego, a jego dyrektorzy i urzędnicy nie mieli przywilejów „eksteriorjalności“ lub „nietykalności dyplomatycznej“.

Najazd na misję sowiecką przygotowany był w najgłębszej tajemnicy. — Przez 2 lub 3 wyższych funkcjonariuszy nikt nie wiedział o zamiarach rządu argentyńskiego. Pewnego pięknego dnia skoncentrowano na podwórzu głównego gmachu policyjnego setkę agentów i wywiadowców, uzbrojonych w rewolwery i winchestery. Kazano im wsiadać na przygotowane samochody ciężarowe, poczem wywołano sierżantów i wydano im instrukcje. Z kolei ci znowu pod okiem przełożonych wydali rozkazy swoim podwładnym. Działo się to szybko i sprawnie. Wszelka komunikacja z innymi osobami była zgóry uniemożliwiona, w gmachu policyjnym widziano wyjeżdżające samochody, lecz nikt nie domyślał się nawet, w jakim celu mobilizuje się tak liczne siły. Przypuszczano ogólnie, że to zwykła oblawa na anarchistów lub innych przestępców kryminalnych.

Samochody skierowały się ku centrum miasta. Z czterech stron osaczono olbrzymi dom handlowy przy ul. Avenida de Mayo 560. W mgnieniu oka agenci obsadzili wszystkie wyjścia, inni pędem wdarli się na 7 i 8 piętro gdzie pracowali rzekomi handlowcy sowieccy. Nie pozwolono nikomu ruszyć się z miejsca. Protesty zaniepokojonych dyrektorów umilkły wobec groźnie błyskających rewolwerów i zdecydowanej postawy wywiadowców.

Zjawili się subprefekci policyjni Rodriguez i Otamendi, tudzież inspektor generalny Rivas. Za chwilę nadjechał sam prefekt plk. Pilotto. Zrewidowano szczegółowo wszystkich urzędników „Juyamtorga“ i sprowadzono ich grupami na ulicę. Tu oczekiwali zarekwirowane omnibusy, w których aresztowani „handlowcy“ przejechali się wprost do więzienia. Było ich razem 115 osób, w tem 100 mężczyzn i 15 kobiet. Wyższy personel składał się w 90 proc. z obywateli rosyjskich moższowego wyznania, a raczej obecnie „bezwyznaniowych“. Na Avenida de Mayo skłębili się tłumy publiczności, które z zainteresowaniem przypatrywały się niezwykle mu widowisku. Cały ruch na tej centralnej arterji komunikacyjnej został wstrzymany, gdyż policja była bezsilna wobec cisnących się z wszystkich stron gapiów.

W lokalach „Juyamtorga“ pozostawiono silną straż z rozkazem aresztowania każdej osoby, która będzie się pytała o dyrektorów lub urzędników. Książki i skarbee opieczetowano. Tej samej nocy jeszcze zaczęły się indagacje. Praca była utrudniona, gdyż mało który z „Juyamtorgowców“ mógł się wysłowić w języku hiszpańskim. Wezwano zatem kilku tłumaczy, którzy pośredniczyli przy protokulowaniu zeznań i badaniu korespondencji i książek handlowych.

Szczegółowo wypytywano się dyrektorów: Murisona, Kirylewa, Berkmana, Fidelewa i Malkopfa. Osobnicy ci za-

cieli się w milczeniu. Nie znali rzekomo szyfrów, używanych w korespondencji z Moskwą i z zakonspirowanemi ekspozyturami na prowincji oraz w krajach sąsiednich. Nie mieli kluczy do skarbców i nie znali jakoby projektów głównych „macherów“. Nieszczęście chciało, że grubych ryb nie schwytano niewodem. Szef „Juyamtorga“, Borys Krajewski, jak gdyby tknięty przecuciem wyjechał przed 2 miesiącami do Moskwy. Zastępca jego Minkin bawi w Montevideo i ani myśli powrócić do Buenos Aires.

Nie mogąc dojść do ładu, policja postanowiła otworzyć przemocą stalowe skarbee misji handlowej, w których spodziewano się zastać klucz szyfrowy i inne ważne dokumenty. Po kolei rozpruto 3 sanktuarja sowieckie, lecz nie wykryto ani tajemnicy szyfrowej, ani niezbitych dowodów zbrodniczej działalności „Juyamtorga“. W ręce policji wpadły natomiast dokumenty drugorzędnej znaczenia. Wykazało się, że cały personel był mianowany przez władze moskiewskie, że „Juyamtorg“ usurpował sobie przywileje konsularne. Po między innymi wystawiał komunistom, udającym się do Rosji, zakonspirowane posporyty i wizował je urzędową pieczęcią sowiecką.

Zaznaczyć tu należy, że postępowanie „Juyamtorga“ był obezprawne, gdyż Argentyńska nie utrzymuje z Rosją żadnych stosunków dyplomatycznych. Moskwa starała się je nawiązać z b. rządem Irigoyena, lecz zamiaru swego nie dopięła.

W skarbeach znaleziono też bibule komunistyczne, która miała być rozdzielona pomiędzy organizacje wywrotowe. Poprzednio już przy inwigilowaniu lokalów misji sowieckiej stwierdzono liczną frekwencję znanych komunistów co, razem wzięwszy było dostatecznym dowodem, że „Juyamtorg“ działał w duchu politycznym.

Szkodliwą bardzo była działalność handlowa przedsiębiorstwa sowieckiego. Ze strony kupców i przemysłowców argentyńskich wpływały liczne skargi, w których wskazywano na brutalne postępowanie „Juyamtorga“.

Zaznaczało się to szczególnie w handlu drzewem, naftą i jej przetworami tudzież mąką. Np. „Juyamtorg“ sprzedawał pewnej firmie w Rosario drzewo rosyjskie po cenie normalnej, później zaś ofiarował małym warształom ten sam towar po cenach o połowę niższych. Podkopywał w ten sposób haniebną egzystencję handlu argentyńskiego i dezorganizował giełdę drzewną. Z szczególną zawziętością Sowiety odnosili się do polskich importerów, którzy jako tako sprostać mogli konkurencji. Jeden z dyrektorów „Juyamtorga“, Kirylew, oświadczył dosłownie reprezentantowi firmy polskiej p. K. K., że drzewo polskie musi zniknąć z rynku argentyńskiego, gdyż tego wymaga interes Sowietów.

Mąkę sprzedawał „Juyamtorg“ po cenach bajecznie niskich. Dość powiedzieć, że sami dyrektorzy, ich małżonki i inni żydkowie kupowali ten produkt sowiecki i wysyłali go w małych paczkach dla krewnych swoich w Rosji.

Orzechy kupowano w Chile po 8 cts i sprzedawano je w Buenos Aires po 6 cts. To samo czyniono z mąką i zbożem argentyńskim, które wywożono na rynki zagraniczne.

W końcu roku ubiegłego „Juyamtorg“ wystąpił z formalną propozycją zaopatrywania rynku tutejszego w naftę rosyjską po cenie 11 cts. za litr z warunkiem, że zaniechana będzie eksploatacja szybów argentyńskich. Było to już zbyt wyraźne, wobec czego rada ministrów nie zaaprobowała propozycji.

Towary, importowane z Rosji „Juyamtorg“ gromadził w olbrzymich magazynach przy ul. Pedro Mendoza w Boca (dzielnica portowa Buenos Aires). Operował nimi systematycznie w celu wywołania depresji na rynkach krajowych. Gdy tylko zauważono tendencję zwyżkową, sprzedawano towary maso-

wo i powodowano sztucznie obniżanie poziomu cen.

Był to dumping klasyczny, dumping nie mający przykładu w historii świata. Chciano zniszczyć rolnictwo, przemysł i handel, stworzyć ogólne bezrobocie i przyspieszyć wybuch rewolucji komunistycznej. Słusznie też Argentyńska zrobiła krótki proces z tymi zaciekłymi wrogami jej ustroju. Nie zasługiwali na inne traktowanie. Prasa argentyńska ubolewa też, że prawo krajowe nie przewidziało tego rodzaju zbrodni, które powinno się karać na równi ze zdradą stanu.

W ciągu ubiegłych tygodni policja bez przerwy prowadziła indagacje, niestety bezowocne, gdyż sowieccy emisariusze nie chcieli, czy nie umieli dać wyjaśnień. Nie zdołano też wykryć zakonspirowanego szyfru. Nad odcyfrowaniem tajnego pisma pracuje cały sztab biegłych, w tem również attaché ambasady północno-amerykańskiej.

Bez względu na wyniki dalszego śledztwa istnieje pewnik, że „Juyamtorg“ przestanie istnieć w Argentyinie. Rząd czeka jeszcze na wręczenie memoriału, opracowywanego przez policję, poczem zadekretuje deportację wszystkich urzędników sowieckich. Towary będą zlikwidowane i „Juyamtorg“ wymazany z rejestru argentyńskich firm handlowych.

Nawet po śmierci niema spokoju

Zgola niezwykle proces cywilny odbył się przed sądem wiedeńskim. Niejaka pani Hermina Bock wytoczyła skargę przeciwko rodzinie swego zmarłego męża, że wbrew jej woli pochowała go w swym grobie rodzinnym i zażądała pozwolenia na ekshumację zwłok męża, ażeby pochwować go powtórnie we własnym grobie. — Przyczyną tej skargi była wieloletnia niezgoda pomiędzy synową a świekrą, wskutek czego przy grobie zmarłego dochodziło między obydwiema kobietami do ustawicznych kłótni i waśni. Świekra poprosiła o umożliwienie wdowie spełnienia obowiązku pośmiertnych, wyrzuciła kwiaty, któremi zdobiła grób, nie dopuszczała do grobowca itd. Strona oskarżona twierdzi ze swej strony, że wdowa zgodziła się z braku funduszy na pochowanie męża w rodzinnym grobie i uważa, że z chwilą tą straciła wszelkie prawa do zwłok małżonka.

Narazie proces jest nieukończony i nie wiadomo, której stronie przypadną w udziale zwłoki biednego męża, któremu nawet po śmierci walczące strony spokoju nie dają.

Czy wiecie, że...

— W Hollywood, w celu zmniejszenia zastępów bezrobotnych, niektóre atel-rs filmowe wprowadziły 6-cio godzinny dzień pracy dla techników i pracowników.

— W Szwecji konsumpcja alkoholu spadła w ciągu 17 lat, od 1913 roku do 1930 r., o 25 proc., t. j. z 8 540 000 litrów do 6 420 000 litrów.

— Najdłuższy most na świecie został

Pożegnanie ks. prob. Szwedzińskiego

W tych dniach parafianie Skalmierzyc Nowych żegnali z wielkim smutkiem swego duszpasterza: ks. prob. Stanisława Kostkę Szwedzińskiego obejmującego parafję w Buczu w powiecie śmigielskim. Jak wielkim szacunkiem i poważaniem cieszył się w Skalmierzycach ks. Szwedziński, tego dowodem była akademja pożegnalna, zorganizowana przez Akcję Katolicką. W podniosłej uroczystości wzięli udział parafianie, towarzystwa kościelne i świeckie oraz zaproszeni goście. Chóry „Halka“ i „Echo“ wykonały piękne śpiewy pożegnalne. Z licznie wygłoszonych przemówień pożegnalnych m. in. ks. dziekan Rupiański, ks. prob. Szwedziński otaczał niezwykle opieką swych parafjan, jednając sobie tym samym gorącą miłość i niezwykle przywiązanie wszystkich parafjan.

Ks. prob. Szwedziński jako pierwszy proboszcz tej parafji był gorliwym duszpasterzem, świetnym organizatorem i mówcą. Z jego inicjatywy powstał cały szereg towarzystw kościelnych i świeckich. Z całym poświęceniem pracował dla dobra swych parafjan, zarazem redagując tygodnik kościelny. W dzień odjazdu odprowadziły go na dworzec tysięczne rzesze, żegnając go z wielkim żalem. (z)

otwarty dla komunikacji w tych dniach na rzece Hudson pod New Jorkiem, długość jego wynosi dwa i pół kilometra, a wysokość nad poziomem rzeki sięga 80 metrów. — Na wysokości 15-go piętra w amerykańskich drapaczach nie słychać już poszczególnych dźwięków i hałasów, dochodzących z ulicy, a tylko jeden ton, jakgdyby akord organowy.

„Młody las“

Teatr Polski wystawia pełną temperamentu i werwy sztukę J. A. Hertza p. t. „Młody las“. Sztuka ta osnuta na tle spontanicznie wybuchłego strajku młodzieży szkolnej, która bohaterskim odruchem zrzuciła dławiący przymus szkolny, po którym zaświtała pierwsza jutrznia wolności. Mocną tę piękną sztukę, pełną momentów nawiązań patriotycznych, wyreżyserował ze znanem mistrzostwem Aleksander Zelwerowicz, kreujący w niej jedną z swych najświetniejszych kreacji, rolę podległego rusyfikatora inspektora Pakotina. W rolach głównych wystąpią pp. Kreczmar — Antos Majewski, Oskard Franio Pszczółkowski, Noskowski Anton, Nowacki Majewski, Sawicka, Zarembina Wasilewska, Janowski Starogrenacki, Kwaskowski, Modzelewski, Przysiański, Bilski i inni. „Młody Las“ idzie dziś i powtórzony będzie w sobotę i niedzielę bieżącego tygodnia. Zdjęcie powyższe, wykonane przez zakład fotogr. St. Markiewicz przedstawia scenę pełną napięcia z aktu III. (Konferencja profesorska).

Poznańskie Koło Międzykorporacyjne

zwołuje z polecenia Poznańskiego Komitetu Akademickiego na sobotę, dnia 7 b. m. godz. 12 w południe do westybulu auli uniwersyteckiej

wiec protestacyjny

ogółu polskiej młodzieży akademickiej przeciwko wypadkom na Łotwie, przemówieniu senatora Boraha oraz w sprawie zajść na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Historja pewnej biblij szwedkiej z przed 200 lat

Około 1720 roku przy brzegach północnego Meksyku rozbił się okręt holenderski. Z katastrofy ocalał jeden tylko człowiek, pewien marynarz szwedzki. Ledwo jednak wyszedł cało z jednej biedy, spadła nań od razu druga, gdyż pochwycili go Indianie, gdy na łodzi ratunkowej dobiegał do brzegu. Ponieważ to plemię indyjskie, którego stał się jeńcem, odznaczało się szczególną nienawiścią względem białych Europejczyków, przeto Szwedowi groziła śmierć w płomieniach stosu. Ocalał marynarza od śmierci wódz tego plemienia, sędziwy Chipagua, któremu w dowód wdzięczności ofiarował jeniec bibliję, drukowaną w czasie panowania bohaterskiego króla szwedzkiego Karola XII.

Ostatnio zwrócił się do Amerykańsko-Szwedzkiego Muzeum pewien osobnik, który podał się za potomka wodza Chipagua. Młody Indianin złożył do Muzeum dar w postaci biblij, ofiarowanej ongiś jego przodkowi Potomek wodza Chipagua jest dzisiaj młodym adwokatem w Meksyku, włada kilkoma językami europejskimi, a zgodnie z jego opowieścią Bibliję szwedzka dopomogła mu znakomicie do kształcenia się, gdyż jeszcze w latach dziecięcych podsycała w nim ciekawość i żądze poznania treści księgi, tak czczonej przez jego rodziców i dziadów.

Pomnik misjonarza katolickiego w Indjach (KAP) W Deoli, diecezji Poona w Indjach, wzniesiono niedawno ze składek miejscowej ludności pomnik ku czci misjonarza o. Chiappi, który działał w tym okręgu przez cały szereg lat i dobrze zapisał się w pamięci krajowców, gdyż własną pracą i staraniami wznosił a następnie utrzymywał szkołę, która już pod koniec jego życia liczyła 250 uczniów.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Sobota, dnia 7 listopada 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 10.00 uroczysta msza polowa z okazji poświęcenia pomnika w Poznaniu dla pochowanych jeńców wojennych francuskich z roku 1870/71 (transm. z cmentarza garnizonowego w Poznaniu); godz. 11.40 przegląd prasy krajowej; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pieniężnej; godz. 16.50 „Miesiąc propagandy Śląska”; godz. 17.00 transmisja nabożeństwa z Ostrej Brazy w Wilnie; godzina 18.05 transmisja z Krakowa. Słuchowisko dla dzieci starszych p. t. „Król żebak” — według Marka Twaina; godzina 18.30 koncert popołudniowy. Wyk.: Stanisława Ziemięnicówna (sopran), Fritz Mithlölz (cytra), Jadwiga Komorowska (akompanjament); godz. 19.45 wiadomości prasowe; godz. 20.00 odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godz. 20.15 akademja p. t. „Sześćset lat stosunków polsko-niemieckich (transm. z Auli U. P.); godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty; godz. 22.15 transmisja koncertu ze Lwowa; godz. 22.45 ostatnie wiadomości prasowe; godz. 22.50 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.15 muzyka gramofonowa; godz. 14.45 muzyka gramofonowa; godz. 15.15 wiadomości wojskowe dla wszystkich; godz. 15.25 „Przegląd wydawnictw periodycznych”; godz. 15.50 muzyka gramofonowa; godz. 16.20 „Jak mieszkano w czasach przedhistorycznych”; godz. 16.40 muzyka; godz. 17.00 transmisja nabożeństwa z Ostrej Brazy w Wilnie; godz. 18.05 słuchowisko dla dzieci starszych; godz. 18.30 koncert dla młodzieży; godz. 19.15 „Skrzynka rolnicza”; godz. 19.30 płyty gramofonowe; godz. 19.45 Prasowy Dziennik Radiowy; godz. 20.00 „Na widnokręgu”; godz. 20.15 pogadanka muzyczna o Leharze; g. 20.30 transm. koncertu europejskiego z Wiednia; godz. 22.00 feljton p. t. „Najwonnniejsza z wysp Korsyka”; godz. 22.15 koncert Chopinowski; godz. 23.00 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Wiedeń (516 m) 20.30 koncert europejski. W programie utwory Fr. Lehara. Wyk. wiedeńska ork. filharm., Adela Kern (sopran) i Koloman Pataky (tenor), dyr. kompozytor. Uwertura do operetki „Ewa”, „Powiedzcie bogowie co się ze mną stało” — scena z operetki „Kraina uśmiechu”, odśpiewa Pataky, „Przez

szerokie pola” — pieśń z opt. „Skowronek odśp. Kern, Walec intermezzo z opt. „Hrabia Luksemburg” — orkiestra, Barkarola z opt. „Carewicz”, odśp. Pataky, „Nikt cię tak nie kocha jak ja” — duet z op. „Paganini”, odśp. pp. Kern i Pataky, „Usta milczą”, intermezzo z opt. „Wesoła wdówka” — ork. „Jestem młody i wolny”, duet - marsz z opt. „Piękny jest świat”, „Moja tęsknota”, duet z opt. „Fryderyka”, odśp. pp. Kern i Pataky, Rosyjskie tańce ludowe z operetki „Tatjana” — ork. „Jestem zakochany”, pieśń z opt. „Piękny jest świat”, odśp. p. Kern, Złoto i srebro, walec — ork. Scena kończąca z 2 aktu opt. „Piękny jest świat”, odśp. pp. Kern i Pataky; **Huizen** (1875 m) 20.30 koncert z Wiednia, 22.15 koncert ork. salonowej; **Paryż** (1724 m) 21.45 wieczór piosenkarzy; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 14.00 gramofon, 16.30 koncert z Hamburga, 20.30 koncert z Wiednia; **Dawentry** (1554 m) i **Łondyn** (261 m) 20.30 z Wiednia, 22.50 koncert ork. wojskowej; **Motela** (1348 m) i **Sztokholm** (435 m) 20.30 z Wiednia, 22.00 nowa muzyka taneczna; **Kalundborg** (1154 m) 20.00 muzyka wiedeńska, 21.00 odczyt, 22.05 popularna muzyka duńska; **Oslo** (1071 m) 20.30 z Wiednia, 22.45 muzyka taneczna; **Budapeszt** (550 m) 20.30 z Wiednia, 22.30 muzyka cygańska; **Rzym** (441 m) 21.00 „Isabeau” op. Mascagniego; **Bukareszt** (394 m) 19.30 transmisja z opery.

Niedziela, dnia 8 listopada 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 9.00 koncert poranny w wyk. orkiestry klubu mandolinistów „Chopin” pod batutą p. O. Kroloppa; godz. 9.30 gazeta poranna; godz. 10.00 transmisja nabożeństwa z Wilna; godz. 12.05 odczyt roln. p. t. Z cyklu „Poradnictwo i organizacja gospodarstw włościańskich”; godzina 12.25 „Jak dojeżdż do rasowych świń”; godz. 12.45 wykład dla gospodyń p. t. „Zajęcia gospodyni w zimie” (cz. II.); godz. 13.05 koncert popołudniowy z płyt gramofonowych; godz. 17.00 „Aida” — opera Verdiego z płyt gramofonowych; godz. 18.30 koncert popołudniowy. Wykonawcy: Miśtrozowski poznański kwartet wokalny pp. Roman Kiedrowski (tenor), Aleksander Karpacki (baryton), Eugeniusz Maj (baryton), Witold Szpinger (bas), solistka Maria Szczerbińska (fortepian); godz. 19.15 arje operetkowe w wyk. p. Kajetana Kopczyńskiego (baryton); godz. 20.00 międzynarodowe spotkanie pieśniarskie „Polska — Niemcy” z ilustr. słowna red. Herniczka; godz. 22.30 sygnał czasu, komunikaty; godz. 22.45 sztuka taneczna (wykl. p. Zygm. Ogończyk - Makowski); godz. 23.00 muzyka taneczna z płyt gramofonowych.

Warszawa (1412 m) godz. 10.00 transmisja nabożeństwa z Wilna; godz. 12.15 poranek symfoniczny z Filharmonii Warszawskiej; godz. 14.00 odczyt: „Zimowe żywienie niosek”; godz. 14.20 pieśni ludowe; godz. 14.40 „Drobnoustroje w rolnictwie”; godz. 15.55 program dla dzieci starszych; godz. 16.20 audycja z okazji Święta Korpusu Ochrony Pogranicza; godz. 17.00 płyty gramofonowe; godz. 17.15 „Barwy zwierząt”; godz. 17.45 koncert popołudniowy w wyk. ork.; godz. 18.30 koncert Chóru Dana; godz. 19.15 słuchowisko p. t. „Znajomek z Fiesole”; godz. 20.15 koncert popularny. Wyk. Orkiestra, Berta Crawford (sopran) i prof. L. Urstein (akomp.); godz. 21.45 kwadrans literacki: „Wysłannik Opatrzności”; godz. 22.00 utwory skrzypcowe; godz. 23.00 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Huizen (1875 m) 20.55 koncert; **Paryż** (1724 m) 21.10 koncert 21.45 muzyka lekka; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 7.00 koncert, 12.00 koncert z Berlina na rzecz niemieckich szkół w Polsce (I), 14.50 koncert mandolinistów, 16.55 koncert (utwory Straussa), 18.40 koncert organowy, 20.00 audycja z Berlina; **Dawentry** (1554 m) i **Łondyn** (261 m) 20.55 nabożeństwo, 22.05 oratoria; **Motela** (1348 m) i **Sztokholm** (435 m) 20.00 koncert, 22.00 muzyka popularna; **Kalundborg** (1154 m) 20.30 słuchowisko, 21.10 koncert; **Budapeszt** (550 m) 17.00 koncert, 20.30 słuchowisko; **Wiedeń** (516 m) 20.05 słuchowisko, 22.20 muzyka taneczna; **Mediolan** (501 m) 20.35 „Mame Butterfly” op. Pucciniego; **Praga** (486 m) 20.00 koncert galowy filharmonii czeskiej; **Langenberg** (472 m) 20.00 „Złoto Renu” op. Wagnera; **Rzym** (441 m) 21.00 koncert.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło Absolwentów I szkoły wydz.** Zebranie plenarne w sobotę, 7 bm. o godz. 19 w szkole.

Nikt nie zdaje sobie sprawy z tego

co to jest ???

że nie potrafimy opanować bezrobocia i brniemy coraz głębiej w ogólne zubożenie!!

Odpowiedź prosta: Popierajmy

Przemysł Krajowy!

Związek Obrony
Przemysłu Polskiego

zw 10546-a

POZNAŃ
ulica Rzeczypospolitej 1.

— **Tow. Przemysłowców św. Łazarz.** — Wieczorek familijny odbędzie się w sobotę, 7 bm. od godz. 19 w lokalu p. Dusika, Marsz. Focha 62.

— **Zrzeszenie Związków Zawodowych Automobilistów Ziemi Zach. R. P.** W sobotę, 7 bm. odbędzie się o godz. 20 w lokalu p. Jaszczaka, dawniej p. Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16 zebranie plenarne filii Poznań.

— **Związek Chrzęśc. Kupców Podróżujących i Przedstawicieli Handlowych.** — Zebranie miesięczne w dniu 7 bm. nie odbędzie się w Bazarze, lecz w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8 o godz. 19.30.

— **Koło Tow. Rękodzielników w Poznaniu.** Wielka zabawa odbędzie się 7 bm. o godz. 20 na sali „Łoży”, Grobla 25.

— **Klub mandolinistów „Mozart”.** Lekcja odbędzie się w sobotę, 7 bm. o godz. 20 w lokalu klubowym przy ul. Masztalarskiej 7.

— **Koło Śpiew. im. Bol. Dembińskiego w Poznaniu** urządzi w sobotę, 7 bm. zabawę w sali Domu Królowej Jadwigi. Początek o godz. 20.

— **Poznańskie Tow. Pływackie w Poznaniu** wzywa swych czynnych członków do wzięcia udziału w uroczystości połączonej z pochodem z okazji 600 rocznicy bitwy pod Płowcami. Punkt zborny w sobotę, 7 bm. o godz. 17.45 na placu Bernardyńskim.

— **Związek Tech. Dentystów Z. Z. R. P.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, 7 bm. o godz. 20 na sali p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Poznań-Debiec.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, 7 bm. o godz. 19 w lokalu zebrania drh. Grzesiaka przy ul. Wspólnej 15.

— **Klub Wioślarski z roku 1904.** Zbiórka wioślarzy. celem wzięcia udziału w pochodzie z okazji rocznicy bitwy pod Płowcami w dniu 7 bm. o godz. 17.45 przy pl. Bernardyńskim.

— **Związek Hallerczyków — placówka Poznań.** W niedzielę, dnia 8 bm. odbędzie się msza św. za zmarłych członków Hallerczyków w kościele św. Marcina. — Zbiórka o godz. 9.30 przy ul. św. Marcina 65.

— **Związek Instalatorów, Blacharzy i Monterów.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, 8 bm. o godz. 11 przy ul. Ślusarskiej 6. (Pod Ułem).

— **Tow. Samodzielnych Handlarzy Okręgowych.** Dnia 8 bm. odbędzie się o godzinie 16 zebranie u p. Ograbowicza przy ul. Ślusarskiej 6.

— **„Canaria”, Tow. Hodowli Kanarków i Ochrony Pisków Leśnych w Poznaniu.** Nadzwyczajne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 8. bm., o godz. 10-tej przed poł., w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska nr. 8.

— **Zw. Inwalidów Cywilnych.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, 8 bm. w sali p. Chmielewskiego, ul. Marsz. Focha 85.

— **Koło Absolwentek II szkoły wydziałowej.** W czasie misyj dla młodzieży żeńskiej żadnych zebrań nie będzie. Najbliższe zebranie Koła Literackiego w poniedziałek, 16 bm. o godz. 19.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **Skupia.** Do Państw. Urzędu Kontroli Ubezpieczeń w Warszawie; szczegó-

ły znajdzie Pan w numerze 314 pisma naszego z 13 lipca br. To samo dotyczy innych towarzystw ubezpieczeń. (K.)

— **A. B. 99.** Ktoregokolwiek Jana (K.) — **P. O.** Postać pisemne zgłoszenie do Inspektoratu Okr. Straży Granicznej w Poznaniu, Słowackiego 15. (K.)

— **P. Stefan Pluciński.** Nie wiemy nie o tej loterii, komunikatów w tej sprawie nie pomieszczyliśmy w naszym piśmie. (K.)

— **H. P., Poznań.** Powinno być: bronz. (K.)

— **J. C., Poznań.** Radzimy zapytać w Tow. Pomocy Naukowej im. K. Marcinkowskiego, Poznań, ul. Ratajczaka 11a. (K.)

— **P. Zejdlawicz.** Podanie do Izby Skarbowej. Ile clo wynosi — nie wiemy. (K.)

— **P. Hejnowicz.** Prawdopodobnie o szukano Pana, jak tylu innych. Radzimy wystać doniesienie karne do prokuratury we Lwowie. (K.)

— **P. K. Frankus.** Niema na to rady. Bank Związku jest spółką akcyjną, Bank Ludowy zaś spółdzielnią; dla obydwu kategorii banków istnieją specjalne przepisy. Krzywda jest, lecz nie moralna, jak Pan pisze, ale materialna. (K.)

— **M. M. Ostrow.** Nie wydaje się nam, aby urząd skarbowy miał rację. Wprawdzie mógłby swe stanowisko uzasadnić w sposób biurokratyczny przepisami ustawy o państwowym podatku przemysłowym, jednakże gdyby zechciał przytem zastosować lojalnie t. zw. zdrowy rozsądek, doszedłby do przekonania, że Pan prowadził tylko jedno przedsiębiorstwo, a nie dwa. Radzimy odwołać się na wypadek nieprzychylniej decyzji. (K.)

— **J. D., Poznań.** Wyjaśni to Panu Ubezpieczalnia Krajowa, ul. Mickiewicza 2, gdzie radzimy zapytać, najlepiej ustnie. (K.)

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

KRONIKA TOWARZYSKA

Rodzina Policyjna

„Koło Poznań”

urządza w niedzielę, dnia 15 listopada 1931 r., w salach Ogrodu Zoologicznego przy ulicy Zwierzynieckiej 18, wielką zabawę taneczną połączonej z gościnnym występem baletu Opery Poznańskiej pod kierownictwem baletmistrza p. Józefa Ciesielskiego.

Udział w balecie biorą: 1) baletmistrz Józef Ciesielski, 2) primabalerina Marja Martówna, 3) Stanisława Przewłocka, 4) Mieczysław Sawicki oraz dwie milusinkie przyszłe gwiazdki baletowe Ninka Grzegorzewska i Zosia Soberówna.

W programie 10 najefektowniejszych tańców solowych i zespołowych układu baletmistrza Ciesielskiego.

Szczegóły w programie. Podczas zabawy i do baletu przygrywać będzie orkiestra smyczkowa 57 pułku piechoty. Czyści dochód z zabawy przeznaczony jest na urządzenie gwiazdki dla dzieci policjantów i bezrobotnych. Początek zabawy o godz. 18. Strój dowolny. zw 11768/9

Dnia 5 listopada 1931 r., o godz. 6.30 rano, po długich i ciężkich cierpieniach, zasnął w Bogu, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, teść i dziadzia, ś. p.

Stanisław Polczyński

em. kierownik szkoły

przeżywszy lat 63. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 8 listopada 1931 r., o godz. 15 z domu żałoby w Parkowie. Msza św. żałobna nazajutrz, o godz. 9 w kościele parafialnym.

W ciężkim smutku pograżeni

żona, dzieci i rodzina.

Parkowo, Śrem, Czempin, Jarocin, Wieleń n/Not., Baranowice, Wróblewo.

zw 11778

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci mego najdroższego męża, ś. p.

Zygmunta Marwega

odbędzie się dnia 9 listopada 1931 r. w poniedziałek, o godz. 9-tej w kościele parafialnym Serca Jezusowego na Jeźcach

msza św. żałobna.

O współudział w modłach prosi

żona.

zw 11780

W dniu 31 października 1931 r. zmarł, ś. p.

Dr. med. Wacław Barlik
z Nakła

W dniu 1 listopada r. b., ś. p.

Dr. med. Elimar Schendell
z Bydgoszczy

W Zmarłych straciłmy gorliwych członków i zacnych Kolegów.
Cześć Ich pamięci!

dw 1562

Związek Lekarzy Z. P.

Dnia 2 listopada 1931 r. zmarł wskutek nie-
szczęśliwego wypadku, mój drogi i nigdy nieza-
pomniany syn, brat, szwagier i wujek, ś. p.

Eugeniusz Szyfter

przeżywszy lat 26. Pogrzeb odbędzie się w nie-
dziele, dnia 8. bm., o godz. 3-ciej z kościoła Szpi-
tala Miejskiego.

W ciężkim smutku nigdy nieutulona
matka z rodzeństwem i rodzina.

Poznań, Sienna 2.

dw 1567

Zakład Pogrzebowy St. Jaskiewicz, Klasztorna 14.

Przewielebnemu Duchowieństwu, Sza-
nownej Dyrekcji i pp. Urzędnikom P. M. S.
w Warszawie, Związkowi Powstańców,
wszystkim Towarzystwom, Kolegom, Krew-
nym i Znajomym za nadesłane wieńce
i oddanie ostatniej przystugi, ś. p.

Mieczysławowi Janowi Stroińskiemu

składamy serdeczne

Bóg zapłać!

Strapiona
rodzina.

zw 11787

Grodzisk (Wlkp.), Poznań.

Dzisiaj świeża

**Nowa mieszanka
czekoladek**

1/2 kg. 6 zł (jeden funt)

Walerja Patyk

Aleje Marcinkowskiego 6 (przy poczcie).
Pw 8588-43.73

FUTRA

SPODY POD FUTRA

LISY i SKÓRY
wszelkiego rodzaju

kupuje się najtaniej w firmie

JÓZEF DAWID

Poznań, ul. Nowa 11

Przyjmuje asygnaty Tow. Kredyt

Jadłodajnia

wydająca ponad 100 obiadów dziennie, kompletnie urzą-
dzona korzystnie do wydzierżawienia. Potrzebna kaucja
Założenia do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 11735

Silniki elektryczne

normalne i specjalnych konstrukcji: pionowe,
wirówkowe, pompowe, do maszyn do prania
itp. Urządzenia do samoczynnego rozruchu.

BROWN BOVERI, S-ka Akcyjna
Poznań, Siowackiego 8. m. 1, tel. 69-02
Pw 8588-57.456

W czwartek, 5 listopada 1931 r., o godz. 10,50 zasnął w Bogu, po
długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy syn
i brat, ś. p.

Stefan Robaszkiewicz

przeżywszy lat 29. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 8. bm., o godz. 3-ciej
po poł. z domu żałoby ul. Fabryczna 38, o czym donoszą

dw 1568

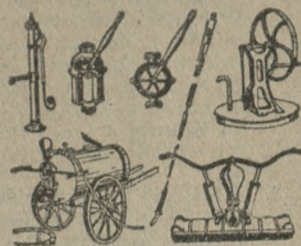
w ciężkim smutku pograżeni
rodzice i bracia.

Zakład Pogrzebowy "Cerebral" Towarowa 25 Tel. 3180.

SZKŁO

**Porcelana
Fajans
Lampy**

w elki wybór — niskie ceny
A. KOSZEWSKI
Poznań,
Stary Rynek nr. 61.
Pw 802-11.14

Wszystkie POMPY i części za-
mienne pomp, SIKAWKI zwy-
kłe i połączone z beczką do-
pożaru, polewania szos, ogro-
dów i t. p. celów po eca naj-
większa w kraju fabryka pomp
studziennych:

Inż. W. KRAUPE, Leszno (Wlkp.)
zał. 1868 r.
Cenniki na żądanie. Duże rabaty.
Pw 7776-81.50

KOTLINE restauracyjna
sprzedam.

Kuźma, 27 Grudnia 4.
zw 11784

Restauracja „LESNICZANKA“

Solacz, Aleja Małopolska 12.
Jutro wieczór, sobotę 7 b. m.

wieprzobicie,

na które zaprasza Sympatyków i Znajomych
Gospodarz.

zw 11788

Restauracja Jak u Matki

ul. Wjazdowa 9 Tel. 4158

urządza w sobotę, dnia 7. XI. 1931 r.

WIEPRZOBICIE

POŁĄCZONE z KONCERTEM

polecam w tym dniu od rana. Mięso z kotła, kiszki
z kapustą, gęsiina, kaczkina i różne inne specjalności.

Z poważaniem
Aleksander Krüger.

zw 11777

Wieczory

stają się chłodne-
a zatem czas pomyśleć
o szklance

dobrej herbaty

Pełnem uznaniem smakosza
cieszy się

HERBATA
No 40

-- pięknego
aromatu

i wielkiej wydajności!

Paczka 10 dkg zł 2.25

IMPORT HERBATY

St. Milachowski Poznań

Pw 8 620-44.80

Sprzeda się

kamienicę czynszową

(wyłącznie mieszkania) w śródmieściu, dobrze
się rentująca na korzystnych warunkach,
5 pokojowe mieszkania ewentualnie do dys-
pozycji. Oferty do „Par“, Aleje Marcin-
kowskiego 11 pod 44,62

Pw 8 509-44.64

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem na skórę „HEILWUNDER“, patent gdański Nr. 1919.
Niezwyczajna kosmetyka do pielęgnacji skóry. skutkuje z powodu
swoich właściwości w rozpaczyliwych wypadkach wszystkich
liszaj, nawet liszaj ropnych, ranach u nóg, egzemie, pryszczach,
wyrzutach wszelkiego rodzaju czerwoności twarzy i nosa, odmro-
żeniach itd. Przy zamówieniach uprasza się o cel użyteczności.
Świetne oznania. Jeżeli bez skutku, zwrot pieniędzy.
Cena 8,60 zł. Wysyłka za zaliczka. Przy wysyłce sumy zgóry,
bez portorium.

Chem. Kosm. Laboratorium „KLOSSIN“ Gdańsk 2, Rundegasse 43.
nw 4425

ŚWIATOWEJ SŁAWY
PSYCHO - GRAFOLOG
SZYLLER - SZKOLNIK

ze słynnym medium
M-lle EVIGNY - RARA

w Poznaniu

Tylko kilka dni!

Dziś i codziennie

SZYLLER - SZKOLNIK

określa charakter, zdol-
ności i przeznaczenie.

Medium M-lle EVIGNY-
RARA pod wpływem je-
go sugestji w transie od-
gaduje: imiona, nazwi-
ska, wiek, wyszczególnia

najważniejsze fakty ży-
cia, daje wskazówki, rady
i odpowiedzi na szcze-
rze pomyślane pytania.

Przyjeżdź cały dzień

HOTEL MONOPOL

pokój 10 nr. 6804

Gramofon

nowy dwusprężynowy z płytami
taniej sprzedam. Słowackiego 27,
m. 1. zd 81377

308 mórg

Ia ziemia pszenno bura-
czana, szkoła i kościół w
miejscu, 3 klm. do stacji
kolejowej, w bogatej okoli-
cy Kujaw na bardzo dogod-
nych warunkach do sprze-
dania. Zgłoszenia należy
skierować do Rolnika w
Pakości, pow. Mogilno.
wojew. poznańskie. zw 11759

Która z Pań pożyczy parę
tysięcy zł, otrzyma zaraz
posadę sekretarki

z pensją 350 zł. Zapewnione
dobrze traktowanie i rocznie
sześciotygodniowy bezpłatny
pobyt w zdrojowisku. Oferty
do Kurjera Pozn. pod zw 11779

Młodszy sekretarz adwokacki

z znajomością spraw procesowych
na prowincję poszukiwany. Zgłoszenia do ekspedycji
Kurjera Poznańskiego pod zw 11771

Sprzedamy kamienicę

położoną przy ul. 27 Grudnia

dobrze się procentującą z składami i loka-
lami handlowymi na korzystnych warunkach.
Oferty do „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11
pod 44,61

Pw 8 508-44.63

Halo — Halo!

Kto wypożycza bukwinki do tarcia koniecznie?
Stanisław Lewandowski w Lesznie, ul. Kościarska 73.
Warsztat ślusarsko - mechaniczny, który posiada bukwinki
pierwszorzędne i wypożycza je na majątki z własną
obsługą i bardzo przystępnie. nw 6811

Racjonalno-indywidualna kosmetyka

Środki i sposób Paryskiego Uniwersytetu de B-
i amerykański. Oddtuszanie parafiną etc.
Trwałe barwienie brwi i rzęs.

„IRNIS“

Instytut Hygieniczny-Kosmetyczny

Piekary 5.

Tel. 25-91.

dw 1521

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy
B. Antkowiak Magazyn obuwia właśc. Hldefons Matuszkie-
wicz Poznań, Stary Rynek 6, wyznacza się celem dalszego
stwierdzenia wiarytelności dodatkowy termin na dzień 20
listopada 1931 r. w Poznaniu, ul. Wrocławska 13, II.
Poznań, dnia 5 listopada 1931 r.
zw 11786 A. Klebba, Nadzorca sądowy.

UCHWAŁA. W sprawie zapobiegawczej nad mająt-
kiem Franciszka Przybeckiego Poznań, ul. 3 Maja 3a, od-
mawia się wnioski o wdrożenie postępowania zapo-
biegawczego na koszt firmy. Poznań, dnia 28 paździer-
nika 1931 r. Sąd Grodzki II a. nw 6741

UCHWAŁA. Na zażalenie firmy Czesław Szymankie-
wicz w Poznaniu, Stary Rynek udzielił Sąd Okręgowy w
Poznaniu, teże firmy odroczenia wypłat na przeciąg 3 mie-
sięcy i to od 12. 10. 1931 r. do 12. 1. 1932 r. Nadzorca sądo-
wym mianuje się Józefa Głowackiego w Poznaniu, Gora
Przemysłowa 4. Poznań, dnia 2 listopada 1931. Sąd
Grodzki 2 a. nw 6743

3. K. 3/29. **PRZETARG PRZYMUSOWY.** Nierucho-
mość położona w Dębce i w chwili uczynienia wzmianki
o przetargu zapisana w księdze gruntowej Dębca, tom I.
wyk. L. 1. na imię handlarza bydła Bertholda Kaphana w
Środzie zostanie w drodze egzekucji dnia 15 stycznia 1932
r., o godz. 10-tej przed poł. wystawioną na przetarg w Sa-
dzie Grodzkim w Śremie, pokój nr. 4. Nieruchomość ta
jest gospodarstwem rolnem o obszarze 18 ha 19 a 50 m²,
czysty dochód jako podstawa podatku gruntowego wynosi
79,92, wartość użytkowa jako podstawa podatku budynko-
wego 150 mk., liczba bieżąca gruntu 2, matrykula 1, księga
podatku budynkowego 6. Wyciąg z matrykuli podatku
gruntowego i z księgi podatku budynkowego oraz uwie-
rzytelniony wyciąg z księgi gruntowej można przeglądać
w sekretarjacie sądowym. Wzmiankę o przetargu zapisa-
no w księdze gruntowej dnia 23 lipca 1929 r. Śrem, dnia
2 października 1931 r. Sąd Grodzki. aw 6746

OGŁOSZENIE.

wybory członków do Komitetu Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, a mianowicie po dwóch członków i jednym zastępcy z każdego z utworzonych 9 okręgów odbędzie się

w środę, dnia 2 grudnia 1931 r.

pod przewodnictwem zamianowanych komisarzy wyborczych albo zastępców tychże jak następuje:

W I. okręgu, obejmującym powiaty: śremski, średzki, wrzesiński, w Poznaniu w sali Domu Królowej Jadwigi, o godzinie 13.30, komisarz wyborczy p. Franciszek Hutten-Czapski, radca Ziemstwa z Barda, zastępca p. Dr. Chosłowski, radca Ziemstwa z Czarnegosądu.

W II. okręgu, obejmującym powiaty: szamotulski, międzychodzki, obornicki, w Szamotulach w sali Hotelu „Eldorado”, o godzinie 14-tej, komisarz wyborczy p. Kurnatowski, radca Ziemstwa z Pożarowa, zastępca p. baron Massenbach, radca Ziemstwa z Pniew.

W III. okręgu, obejmującym powiaty: kępiński, ostrzeszowski, odolanowski, ostrowski, pleszewski, jarociński, koźmiński, krotoszyński, w Ostrowie w sali Hotelu Polskiego, o godzinie 12-tej, komisarz wyborczy p. Dr. Skarzynski, radca Ziemstwa z Tarzec, zastępca p. hr. Szembek, radca Ziemstwa z Wysocka Wielkiego.

W IV. okręgu, obejmującym powiaty: leszczyński, śmigieński, kościański, rawicki, gostyński, w Lesznie w sali Hotelu Polskiego, o godzinie 12-tej, komisarz wyborczy p. Sypniewski, radca Ziemstwa ze Skoraszewic, zastępca p. Szczaniecki, radca Ziemstwa z Łaszczyna.

W V. okręgu, obejmującym powiaty: wolsztyński, nowotomyski, grodzki, poznański, w Poznaniu w sali Starostwa Poznańskiego przy Walech Leszczyńskiego, o godzinie 16-tej, komisarz wyborczy p. Józef Hutten-Czapki, radca Ziemstwa z Modrzy, zastępca p. Kopa, radca Ziemstwa z Trzcielina.

W VI. okręgu, obejmującym powiaty: wągrowiecki, czarnkowski, chodzieski, w Wągrowcu, w sali Hotelu p. Podlewskiego, o godzinie 10-tej, komisarz wyborczy p. Zygmunt Chłapowski, radca Ziemstwa ze Stawian, zastępca p. Grabowski, radca Ziemstwa ze Zbikietki.

W VII. okręgu, obejmującym powiaty: bydgoski, wyrzyski i powiaty pomorskie, w Bydgoszczy w sali Hotelu pod Orłem przy ulicy Gdańskiej nr. 14, o godzinie 12-tej, komisarz wyborczy p. Tuchołka, radca Ziemstwa z Mar-

cinowa dolnego, zastępca p. Mieczysław Chłapowski, radca Ziemstwa z Glesna.

W VIII. okręgu, obejmującym powiaty: żniński, gnieźnieński, w Gnieźnie, w sali Hotelu Europejskiego, o godzinie 12-tej, komisarz wyborczy p. Lutomski, radca Ziemstwa z Grzybowa rab., zastępca p. Jordan, radca Ziemstwa z Chomęc.

W IX. okręgu, obejmującym powiaty: inowrocławski, strzebiński, szubiński, mogileński, w Inowrocławiu, w sali Hotelu Bast, o godz. 11.30, komisarz wyborczy p. Ponikiewski, radca Ziemstwa z Chraplewa, zastępca p. Pętkowski, radca Ziemstwa z Kuśnierza.

Na wybory te zapraszamy niniejszym ogłoszeniem uprawnionych do głosowania członków Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego.

Wybory do Komitetu odbywają się w następujący sposób:

1. Dyrekcja dzieli Związek Ziemstwa na 9 co do ogólnej sumy pożyczek, możliwie równych okręgów wyborczych i mianuje na każdy okręg komisarzy wyborczych oraz jego zastępcę. Okręgi wyborcze, nazwisko komisarzy wyborczych oraz termin i miejsce wyborów ogłasza się w dziennikach publicznych. W każdym okręgu wybiera się dwóch członków Komitetu i jednego zastępcę.
2. Prawo wybierania do Komitetu mają tylko stowarzyszeni, będący właścicielami nieruchomości o obszarze przynajmniej 100 ha. Prawo wybieralności do Komitetu mają tylko stowarzyszeni, będący właścicielami nieruchomości o obszarze co najmniej 250 ha.
3. Właściciele kilku nieruchomości, położonych w tym samym okręgu wyborczym, mają tylko jeden głos. Współwłaściciele jednej nieruchomości mają razem jeden głos.
4. Wyboru dokonuje się osobiście. Dozwolone jest jednakże zastąpienie małżonków między sobą bez względu na to, czy są zapisani w księdze wieczystej, jako współwłaściciele lub nie. Inni współwłaściciele mogą być zastąpieni przez jednego z nich na zasadzie osobnego piśmiennego pełnomocnictwa. Rodzice, opiekunowie lub kuratorzy zastępują osoby, stojące pod władzą rodzicielską, opieką lub kuratelą.

bez osobnego pełnomocnictwa; osoby prawne potrzebują do zastąpienia swego osobno wyznaczonych pełnomocników.

5. Listy wyborcze sporządza Ziemstwo na każdy okręg wyborczy. Każdy uprawniony do głosowania może je przejrzeć po publicznym ogłoszeniu terminu wyborów w Ziemstwie w godzinach służbowych. Sprzeciw należy wnieść na dwa tygodnie przed terminem wyborczym do Dyrekcji, która rozstrzyga ostatecznie. Listy wyborcze wyklada Komisarz wyborczy na godzinę przed rozpoczęciem wyborów, w sali wyborów.
6. Do wyborów zaprasza się członków Ziemstwa publicznymi ogłoszeniami. W każdym obwodzie wyborczym wyborami kieruje komisarz wyborczy Ziemstwa; odbywają się one przez aklamację lub kartkami.
7. Wybór następuje prostą większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los. Jeżeli nie osiągnięto większości głosów przy pierwszych wyborach, przystępuje się do ściślejszych wyborów między dwoma kandydatami, którzy otrzymali stosunkowo najwięcej głosów. Wybory każdego członka Komitetu odbywają się osobno.
8. Osobny protokół z każdego wyboru przysyła komisarz wyborczy bezzwłocznie Dyrekcji.

Poznań, dnia 4 listopada 1931 r.

Dyrekcja Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego.
(—) Zychliński.

IV. Na 2/31/26. **UCHWAŁA.** Kupcowi Witoldowi Wiczorkowi z Rogoźna przedłuża się termin odroczenia wypłat na dalsze 3 miesiące tj. od 8 listopada 1931. do 7 lutego 1932. Osoby nadzorców pozostają bez zmian. Rogoźno, dnia 4 listopada 1931 r. Sąd Grodzki. nw 6 739

UCHWAŁA. W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem kupca Wiktora Wojciechowskiego w Poznaniu, Stary Rynek 84, uchyla się postępowanie zapobiegawcze na koszt firmy. Poznań, dnia 30 października 1931 r. Sąd Grodzki 2 a. nw 6 742

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb — jedno słowo, i, w, z, a — każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
1 t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Parcele 50 gr metr²

Każdy kupujący może otrzymać 19-letnią 6% pożyczkę na spłatę ziemi, budowę, założenie gospodarstwa i warsztatu pracy. Informacje — Aleje Marcinkowskie 13 pokój 15, telefon 37-15. Pw 8 465-42-57

Plusz - Futro

wytłaczam palta pluszowe. Deseń futer. Zielona 1 parter lewo. zdw 77 074

Dom

piętrowy dochód 1200 rocznie — sprzedam 4 pokoje zaraz do objęcia. Józef Sroka. Szwarcz zdw 80 184

Fiat 501

kompletnie wyremontowany otwarty nowy dach, boki 2 nowe opony korzystnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 80 724

Pianino

zagraniczne sprzedam. — Poplińskich 12. m. 20. zdw 80 160

Urządzenie

fryzjerskie korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 017

Firany

tiulowe, woalowe, madrasowe koldry na wacie i welnie własnej fabrykacji już od 14.50. Welna chemicznie czyszczona na koldry kg od 12 zł. Wata od 2 zł ki logram. W. Groszkiewicz — Poznań, ul. Wrocławska nr. 3. — Hurtownie i detalicznie. Pw 8 498-44-34

Meble kuchenne

bafecznie tania sprzedaje Jan Koniński. Piaskowa 3. Wytłorna mebli kuchennych zdw 73 971

Młyn parowy

30 tonn z boczną koleją 30 móg pola w bardzo bogatej okolicy zbożowej, w Poznaniu, obiekt I. klasy, najnowsze urządzenia z aparatem do bleichowania, z powodu zmiany zawodu do sprzedania ewentl. wydzierżawienia. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 80 037

Pianino

czarne krzyżowe tania sprzedam. Rochatka. Kolejowa 16. zdw 81 406

Fuzje

sprzedam. Strzelecka 18, mieszkanie 4. zdw 81 402

Ostry

wilk do nabycia. Kozłowska, ul. Wodna 27, III. zdw 81 594

Dom

4 ubikacje, morga ogrodu pierwszej klasy, dworzec kościół, szkoła w miejscu sprzedam 4000 — wpłaty 2500 Władysław Mojżesz Kaźmierczak, pow. Szamotuły, zdw 81 387

Dom

piętrowy maszynowy Szwarcz wolne mieszkanie 15000 do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 383

Korzystnie

skład kolonialny z mieszkaniem w mieście powiatowym zaraz za 80 zł miesięcznie do wydzierżawienia. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 81 384

Majętność

piętnastoletnia, okolica Czempińska blisko stacji, 900 móg ziemi drenowanej najwyższej kulturze, bonitacji 5.45 mk budynki maszynowe dworek dziesięciopokojowy w parku inwentarz nadkompletny. I. kl. Cena handlowa 375 zł morga, wpłaty 100 000, reszta hipoteka długoterminowa 6%. Zgłoszenia Wyrzykowski, Grobla 9, telefon 19-58. zdw 81 439

Parcela

Solacz, dom ogrodowy, 5 ubikacji korzystnie sprzedam. Szwarczka 6 m 5 zdw 81 438

Pianina

Eckego, najlepsze, najtańsze, warunki kupna dogodne u Sarnowskiego św. Marcin 22 (parter wysoki) zdw 81 434

Pianino

światowej sławy oryginał przedwojenny. Focha 27, m. 12. zdw 81 433

Sprzedam

włóknin radiowy wilczurę 9 m, 4 beczki dębowe duże. Bialek, Grobla 20. zdw 81 431

Rzadka okazja

sprzedam skład rowerów wraz warsztatem przy Rynku. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 81 427

Skład

ciukierków z mieszkaniem korzystnie sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 81 424

Gospodarstwo prywatne

65 morgowe wprost od właściciela ziemia dobra, jednym planie, z wywim i martwym inwentarzem do sprzedania przy wpłacie 25 000 zł. Właśc. Jeziorny. Binino, poczta Ostroróg powiat Szamotuły, zdw 81 420

Parcele

budowlane Wały Leszczyńskiego Brama Warszawska, Ławica — Górczyn Szela, Antoninek, Osadopol, Rzeczypospolitej 9. zdw 81 461

Harmonium

sprzedam. Górna Wilda 29. Dopiersalski. zdw 81 468

Bechsteina

fortepian sprzedam. Dąbrowskiego 33, III. lewo. zdw 81 470

Pianino

sprzedam. Św. Józefa 2. Braun. zdw 81 472

Harmonium

sprzedam Ogrodowa 13, mieszkanie 23, dom ogrodowy. zdw 81 478

Pianino

krzyżowe sprzedam. Mostowa 32, I. mieszkanie 3. zdw 81 475

Fortepian

sprzedam Wały Królowej Jadwigi 2, Pietrzyka. zdw 81 431

Dobre zabudowanie

wśród miasta, do tego 1 morga ziemi, nadająca się na handel i każde przedsiębiorstwo tania na sprzedaż. Pośrednicy nie wykłuczają. Trzemeszno, Szkoła 8 (Poznański). zdw 81 691

Urządzenie

biurowe, dwie kasy żelazne, koł z platformą okazynie do sprzedania. Zgłoszenia ul. Piotra Wawrzyńskiego 14, parter, lub telefon 68-43. zdw 81 505

Dom

we Wieleńcu n/N. 3-piętrowy a kuchnie 4 pokoje łazienki, wodociąg, światło elektryczne jak nowy tania sprzedam. Otto Krüger. Kamienica pow. Tuchola. zdw 81 693

Okazyjnie

zegar stojący Bekera debowy, ładny dzwiek, 250 zł. Różana 4, mieszkanie 6. zdw 81 677

Zegarek

złoty sprzedam. Ratajczaka 13, parter. zdw 81 678

Wózek

dziecięcy głęboki sprzedam. — Staszica 11/13, m. 7. jw 1905

Wilk

ostry Staszica 19, m. 19. jw 1903

Szewcarka

maszynowe, długim ramieniem sprzedam. Noak, ul. Ciesława 7. zdw 81 648

Najszczęśliwsze

losy Loterii Państwowej poleca Kędziora Poznań Sieroca 56 zdw 75 774 5

Skład

węgla dobre zaprowadzony z kołem i wozami tania sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 80 719 20

Spodnie

wszelkiego rodzaju litewki, odzież zawodowa tania hurtowo, detalicznie. Fabryka Spodni St. Krause Nast. Dominikańska 2, przy Wielk. Garbarach. n 6602

Autobus

na 16 osób, świeżo po remoncie, korzystnie do sprzedania. Oferty do „Par” Aleje Marcinkowskie 11, pod nr. 44.72. Pw 8 606-07-44-72/73

Witold Leworski

Obrazy i oprawa tylko Wrocławska 36 największy wybór najniższe ceny Pw 8015 6-41.43.9

Piłę

asymowa mało używana sprzedam. Stolarska 13, zdw 81 460

Piec

stolarski jak nowy sprzedam. — Zagórze 13, gospodarz. zdw 81 517

Futro

brązowe, płaszcz pluszowy na sprzedaż. Półwiejska 37 m, 13 zdw 81 466

Dziecięcy

wózek modny mało używany tania sprzedam. Górna Wilda 44, mieszkanie 13 zdw 81 452

Dom

nowy, 6 ubikacji ogród w ożywionym miejscu nadająca się na każde przedsiębiorstwo sprzedam za 11 500. Sekretarz Ławica (Poznański). zdw 81 457

Okna inspektowe

z skrzynkami na sprzedaż. Adres Kurjer Poznański zdw 81 412

Brehmsa

„Tierleben” 10 tomów z licznymi ilustracjami sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 487

Sprzedam

okazyjnie tania kilka bardzo pięknych skórek skunksów Filja Kurjera Poznańskiego Plac Bernardyński 5. zdw 81 489

Skład

spożywczy dobrze zaprowadzony sprzedam tania. Adres Kurjer Poznański zdw 81 491

Szpic

biały czystej rasy śliczny okaz sprzedam. Matejki 59 m, II. zdw 81 492

Sprzedam

skórkę z wydry. Adres Kurjer Poznański zdw 81 499

Szafę

do garderoby duża, prawie nowa oraz 12 metrów inleitu sprzedam natychmiast tania. Adres Kurjer Pozn. zdw 81 587

Piec

westfalski sprzedam. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 81 505

Futro

damskie sealowe nowe sprzedam 285 zł. Antoniego Andrzejewskiego 13 m, 7. Górczyn przedostatni przystanek czwórki. zdw 81 509

Płaszcz

damski elegancki, średnia figura, sprzedam. Półwiejska 7, mieszkanie 8. zdw 81 554

Zakład fryzjerski

dobre zaprowadzony, przy ruchliwej ulicy. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 81 570

Karete

piękna czterosobowa korzystnie sprzedam. Półwiejska 26. zdw 81 580

Sprzedam

dom w Buku, zajazd, obszerne podwórze i szopy. Wiadomości udzieli J. Łuka. Poznań. Zamkowa 1 i Bank Ludowy w Buku. rw 3375/76

Jelenie rogi

(ósma) bardzo ładny okaz sprzedam okazynie. Zgłoszenia telef. 20-01. zdw 81 602

Dom

3 mieszkania. Łazarz, okolica Matejki, dochód 5.200 zł sprzedam 55 000, wpłaty 25.000. Kossmann, Fredry 6. zdw 81 605

Samochód

Fiat 509 w najlepszym stanie, cena 1.200. Ludwiczak, Marc. Mottego 2. zdw 81 628

Prasę

do dzielenia bulek talerzowa 200 zł sprzeda Ludwiczak, Marc. Mottego 2. zdw 81 629

Motory

elektryczne prądu stałego zmieniające sprzedaje okazynie. Franc. Pol. Działalyskich 3. zdw 81 637

Korzystnie

oddam lokal w śródmieściu Poznania z koncesją oraz koncesją na detaliczną sprzedaż tytoniu Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 600

Skórki

blamy, ceny hurtowne Hankiewicz, Wielka 9 (wchód Szewski). rw 3334

Dom

nowy 4 ubikacje na sprzedaż. — Ławica-wieś. Marciniak Józefa. zdw 81 593

Futra

żrebrowe, spody męskie. Wierzbicice 13, m. 3. zdw 81 613

500 móg

w dobrej okolicy, pięknie położone nad szosą, w wysokiej kulturze, blisko powiatowego miasta, gdzie są wyższe szkoły, sprzedam w dobrej cenie i przy większej zaliczce z powodu okazji nabycia większego obiektu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 81 627

Parcele

po 900 mkw opłotowane z kanalizacją, światłem elektrycznym, gazem i wodociągiem zaraz korzystnie na sprzedaż. Właściciel, Palacza 39. zdw 81 631

Gospodarstwa

132 morgi ziemi, pszennej, budynki maszynowe, inwentarze kompletne 25 km od Poznania auto busem na miejsce sprzedam za 42.000, wpłaty połowe, reszta korzystnie hipoteki. Baumgartner, plac Sapieżyński 2a. zdw 81 630

Zbiorniki

do nafty 50 000 litrów i 1500 litrów dobrym stanie okazynie tania do nabycia. Zgłoszenia: Spółdzielnia Rolnicza w Ślupcy, województwo łódzkie. zdw 81 695

Siostry Streich

teraz Gwarna 15

Robótki

rysunki haftów wszelkiego rodzaju. Tw 502

Motocykl

mało używany sprzedam lub zamienię na samochód z ewentl. dopłatą. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 6 816

Dom z składem

w mieście powiatu wolsztyńskiego sprzedam przy wpłacie 6 000 zł Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 6 815

„Warszawa” 22 złote

„Poznań” 24 złote

Powyższe zastawy szklane składają się z 6 kieliszków likierowych — 6 kieliszków do wina — 6 szklanek — 6 podstawek — 1 karafki. Wszystkie rżnięte szkło najlepszej fabryki poleca wyjątkowo tania jedynie Hurtownia Porcelany. Wroniecka 24. Wysyłki pocztą odwrotnie. zdw 81 643

Liczniki
220 volt prądu stałego
5-5 amper każda ilość kupi.
Działalność 3.
Przedp. z dw. 81 638

6 KAMIENICE

Kamienice
wille domy poleca poszukuje
pośrednio Krakus Poznań
Pocztowa 20 telefon 38-66
z dw. 79 097

Kupię
kamienice dobrze utrzymane
centrum miasta wpłace 150 ty-
sięcy tylko bezpośrednio od go-
spodarza. Oferty Kurjer Pozn.
z dw. 81 390

Dom
masywny Swarzędz
mieszkanie 15 000 - do
Zielonienia Kurjer
Poznański z dw. 81 382

Kamienica
restauracja obszerne zabudowa-
nia dwa podwórza śpiątki gar-
aża warsztaty chlewy nadające
się na każde przedsiębiorstwo.
nie na każde przedsiębiorstwo.
najkorzystniej na skład żelaza.
jeden miesiąc na miejscu powiat-
owego miasta przy głównej ulicy
na sprzedaż lub zamiana na do-
bre gospodarstwo. Oferty Kurjer
Poznański z dw. 81 689

Kamienice
pryncypalna ulica Poznania, do-
chód roczny 48 000 sprzedam za
300 000 wpłaty od 125 000. reszta
korzystnie hipoteki lub zamienie
na mniejszą z dopłatą Baum-
gartnera Poznań, plac Sapieżyń-
ski 2a. z dw. 81 636

7 PIENIĄDZ

Kupię
kt 25, z brzozy żelaznej i kolo-
noidalnej z kaulia 10 tys. złotych
przejmę posadę kierownika w
poważnym przedsiębiorstwie.
Łaskawe zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego z dw. 81 458

Udziały pożyczek
długoterminowych na budowę.
zobowiązanie 48 000 sprzedam za
300 000 wpłaty od 125 000. reszta
korzystnie hipoteki lub zamienie
na mniejszą z dopłatą Baum-
gartnera Poznań, plac Sapieżyń-
ski 2a. z dw. 81 636

5 000 zł
potrzebuje kłasiarstwo - gwarancja
300 morgów gospodarstwo.
Zgłoszenia do Kurjera Pozn.
z dw. 81 540

Bułat na rachunek
w pierwszorzędnym hotelu w mie-
ście. Posiadam oddam do ob-
jęcia pożytku 2-4 tysiące zł.
Oferty Kurjer Poznański
z dw. 81 485

10-15 000
na I hipotece poszukuje. Po-
średniczo wykluczeni Oferty Kur-
jer Poznański z dw. 81 495

15 000 złotych
natychmiast gotówką posiadam i
szukam odpowiedniego stanowi-
ska. Jestem kupcem bankowcem i
mam doświadczenie.
Tylko poważne propozycje proszę
skierować do Kurjera Poznań-
skiego z dw. 81 661

12-20 000
dam I hipotece dom w Pozna-
niu. Pośredniczo wykluczeni. Of-
erty Kurjer Pozn. z dw. 81 623

15-20 tysięcy
poszukuje na I hipotece. Mam
kilka mieszkań w nowym domu
wolnych. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański z dw. 81 635

20 000 złotych
poszukuje się na I hipotece. Apte-
ka z własnym domem we wię-
kszym mieście powiatowym wojew.
poznańskiego. Oferty Kurjer Po-
znański z dw. 81 688

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkania
2-4 pokojowe poszukuje -
wprost od gospodarza. Oferty Kur-
jer Pozn. z dw. 80 308

Dwa
pokoje kuchnia ogród wydzier-
żawia gospodarz. Oferty Kurjer
Poznański z dw. 81 141

3 pokoje
i kuchnia i 2 pokoje i kuchnia do
wynajęcia. Oferty Kurjer Pozn.
z dw. 81 159

Pięć
i trzykondygnacyjny komfort w nowej
wili przy ul. Grunwaldzkiej do
wydzierżawienia za rocznym
czynszem. Oferty Kurjer Pozn.
z dw. 81 339

3-2-1
roczna dzierżawa. „Rex” Rataj-
czaka 11a III. pięcie, m. 69.
z dw. 81 561

Próżne
pokoje, północna dzierżawa.
Informacja Wielka 17, m. 14.
z dw. 81 521

Mieszkanie
dwa trzykondygnacyjne oddam Mar-
czaka Focha za pożyczkę 5.000.
Zgłoszenia Kurjer Pozn.
z dw. 81 524

Mieszkanie
8 pokojowe, kuchnia łazienka,
gaz elektryczność centralne o-
grzewanie IV piętro przy Pa-
rku Wilsona. Słoneczne w pierw-
sorzędnym domu za zwrotem ko-
piet do wynajęcia. Adres Ku-
rjer Poznański z dw. 81 490

Mieszkanie
3 pokoje i kuchnia, łazienka,
światło elektr. od gosp. do wy-
najęcia. Luboń. Pilsudskiego 4.
z dw. 81 527

Ubikacje
suterenuowe suche jasne wynaj-
mę zaraz. Focha 93. Wiadomość
stróża z dw. 81 483

Dwa
pokoje kuchnia Jeżyce 700 zł -
dzierżawa 75 wskaże Swiercz.
Słowackiego 27 z dw. 81 497

Zaraz
do oddania rzypokojowe miesz-
kanie z całkowitym komfortem.
Palacza 39 z dw. 81 501

Pokój
kuchnia wydzierżawie 1 000 1 1/2
roku dzierżawa 45 zł Agencji wy-
kluczeni. Fabryczna 35a miesz-
kanie 20 z dw. 81 572 3

Mieszkanie
pokój i kuchnia, dzierżawa z gr.
za 1 1/2 roku 500 zł Zgłoszenia
Ławica wieś, Marcinak Józefa.
z dw. 81 599

Pokój
kuchnia Główna, dzierżawa 20.
objęcie 750. Oferty Kurjer Po-
znański z dw. 81 665 7

Dwupokojowe
mieszkanie za dzierżawę. Czar-
necki. Ratajczaka 13. z dw. 81 663

Pokój
kuchnia, światło elektryczne.
dzierżawa roczna wskaże Aven-
cia Kurjera Pozn. Przecznicia 1a.
z dw. 81 671

2 pokoje
z komfortem wynajmę. Surow-
kowa. Dąbrowskiego 105.
z dw. 81 611

8
ubikacji pierwsze piętro na le-
psze biuro w śródmieściu do wy-
dzierżawienia. Zgłoszenia Kurjer
Poznański z dw. 81 679

Mieszkania
2 razy 2 pokoje kuchnia do wy-
najęcia. Winiary ul. Pastarska
przy Naramowickiej Bogalski.
z dw. 81 697

9 SZUKA MIESZK

Poszukuję
do 3 pokojowego. Oferty Kurjer
Poznański z dw. 81 026

Mieszkania
5-6 pokojowe z telefonem
wprost od gospodarza poszukuje.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
z dw. 81 206

Urządźnik
poszukuje 3 pokojowego mieszka-
nia bliżej centrum nie wyżej
drugiego piętra, zapłaci czynsz
z gr. Oferty Kurjer Poznański
z dw. 80 331

Zamożny obywatel
poszukuje mieszkania 5-7 poko-
jowego w górnej części miasta.
plac zwrot kosztów. Oferty Ku-
rjer Poznański z dw. 81 150

Małżeństwo
poszukuje próżnego pokoju lub
pokoju z kuchnią wprost od go-
spodarza. Oferty Kurjer Pozn.
z dw. 81 552

Jednopoikojowe
mieszkanie od gospodarza czynsz
miesięczny do 50 zł. Oferty Ku-
rjer Poznański z dw. 81 569

Mieszkania
2 pokoje z kuchnią zaraz albo 1.
i 32 poszukuje Oferty Kurjer
Poznański z dw. 81 576

Mieszkania
pokój z kuchnią wprost od go-
spodarza poszukuje. Oferty Ku-
rjer Pozn. z dw. 81 666

Mieszkania
2 czteropokojowe, meble, bez.
poszukuje. Oferty Kurjer Po-
znański z dw. 81 664

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
4 pokoje na 1 lub 2 pokoje cen-
trum. Adres Kurjer Poznański
z dw. 81 595

Zamienię
5 pokojowe mieszkanie za mie-
sięcznym czynszem na 3 pokojo-
we. Oferty do Kurjera Poznań-
skiego z dw. 81 504

11 POKOJE UMEBL.

Do wynajęcia
w centrum bardzo piękne pokoje
dla pań, studentek z utrzyma-
niem lub bez. Gwarna 11 miesz-
kanie 5 z dw. 81 364

Eleganckie
jedno, dwuosobowy utrzymaniem.
Pocztowa 29, skład robót.
z dw. 80 146

Jednosoobowy
frontowy, elektryczność, bez po-
ścieli wolny. Półwiejska 1, mie-
szkanie 8. z dw. 1501

Słowackiego
42. centralne ogrzewanie, miesz-
kanie 1. z dw. 81 533

Pokój
słoneczny frontowy wynajmę.
Niegolewskich 16, mieszkanie 8.
z dw. 81 528

Dwuosobowy
lub jedno. Wierzbicice 8, I. lewo.
z dw. 81 413

Dwa
eleganckie pokoje używaniem
kuchni fortepianu korzystnie.
Niegolewskich 1. mieszkanie 8.
z dw. 81 416

1-2
pokoje dla inteligentnego bez-
dzietnego małżeństwa lub samot-
nych. Stolarska 1. mieszkanie 13.
z dw. 81 411

Pokój
elegancki z fortepianem. Wielkie
Garbary 84. m. 22 z dw. 81 398

Pokój
umeblowany też małżeństwu.
Staszcza 5. m. 18 z dw. 81 396

Pokój
umeblowany, czysty zaraz w u-
trzymaniu lub bez. Nowa 7.
m. 12 z dw. 81 379

Dworcul
Focha 27 m. 12. z dw. 81 432

Pokój
z używaniem telefonu. Zwierzy-
niecka 8. m. 6. z dw. 81 453

Pokój
umeblowany wynajmę. Strzelec-
ka 12 mieszkanie 12. z dw. 81 556

Pokój
słoneczny frontowy, telefon, ła-
zienka Matejki 53. m. 11.
z dw. 86 578

Paniom
Waly Jagielly 2a. I. z dw. 81 516

Dwuosobowy
frontowy. Półwiejska 3. m. 12.
z dw. 81 526

Pokój
umeblowany zaraz do wynaj-
cia. Wielkie Garbary 5. m. 7.
z dw. 81 539

Pokój
frontowy 2 osobowy. Romana
Szymańskiego 9 m. 8.
z dw. 81 467

Pokój
dla 1-2 osób Składowa 11. m. 13
z dw. 81 500

Wspólny
Łakowa 16. III. prawo.
z dw. 81 585

Małżeństwu
pokój niekrepujący używaniem
kuchni wynajmę. Zgłoszenia
godz. 20-21 Lewandowski, Szy-
perska 3. mieszkanie 10.
z dw. 81 617

Pokój
frontowy balkon, próżny używa-
niem kuchni małżeństwu wy-
najmę. Wybickiego 2. IV. pra-
wo. z dw. 81 626

Pokój
dla pana. Matejki 65. I. lewo.
z dw. 81 650

Pokój
z wszelkimi wygodami utrzyma-
niem. Matejki 60. mieszkanie 8.
z dw. 81 659

Pokój
ładny, duży, jedno- dwuosobowy.
Młyńska 13. I. prawo z dw. 81 668

Śródmieście
inteligentowi z utrzymaniem bez.
dwuosobowy, telefon. Ratajczaka
28. mieszkanie 11. z dw. 81 672

Słoneczny
elektryczność tania zaraz u sa-
motnej. Różana 4 mieszkanie 6.
z dw. 81 676

Przyjeźdnemu
na kilkorazowy pobyt w miesia-
cu odda samotna elegancka gabi-
net, zupełnie niekrepujący świa-
tło elektryczne, telefon. Podór-
na 4 I. prawo. z dw. 81 650

Pokój
umeblowany ewentl. z całym
utrzymaniem u Niemki. Prze-
mysłowa 40. m. 8. z dw. 81 601

Pokój
Skryta 10. mieszkanie 1.
z dw. 81 606

Wspólny
panience. Romana Szymańskiego
9. III. prawo. z dw. 81 614

Pokój
na 2 osoby. Matejki 60. mieszka-
nie 7. z dw. 81 624

Pokój
gustowny, elektryczność, Plac
Nowomiejski 5. III. wejście.
mieszkanie 30. z dw. 81 632

Wierzbicice
32 m. 2 jeden - dwuosobowy.
8-10 i 2-5. z dw. 81 640

Pokój
Szamarzewskiego 88. I. lewo.
jw 1902

12 SZUKA POKOJ

Próżnego
poszukuje od gospodarza Oferty
Kurjer Poznański z dw. 81 027

2 tanich
pokoi (obok siebie) elektryczne.
centralne poszukuje 15. pani i
pan: Sołacz Jeżyce. Łazarz -
Oferty Kurjer Pozn. z dw. 81 201

2 panienki
skromnego, wspólnego pokoju
może bez pościeli poszukują w
śródmieściu. Oferty Kurjer Po-
znański z dw. 81 403

3 pokoi
ładnych, umeblowanych lub pu-
stych na biura od stycznia po-
szukuje. Warunek centrum nie
wyżej I. piętra. Oferty koniecz-
nie cna Kurjer Pozn. z dw. 81 553

Pokoiku
do 30 zł centrum - urz. ednik.
Oferty Kurjer Pozn. z dw. 81 515

Pokoju
niekrepującego, pościela dla pa-
ni w śródmieściu 25-30 zł Of-
erty Kurjer Poznański z dw. 81 451

Pokoju
do 30 zł poszukuje starszy stu-
dent zaraz. Oferty Kurjer Po-
znański z dw. 81 591

Małżeństwo
szuka pokoju próżnego, klatki
schodowej. Oferty Kurjer Po-
znański z dw. 81 649

Ośmioklasista
taniego utrzymaniem. Pościel
własna. Cena Kurjer Poznański
z dw. 81 657

13 LOKALE

1-2
pokoje na biura z telefonem wy-
najmę. Młyńska 4 parter. prawo.
z dw. 17 772

Gdynia
duży skład z piwnicami na każda
branżę, punkt bardzo dobry wy-
dzierżawia gospodarz Oferty Ku-
rjer Poznański z dw. 81 522

Dwa
na biura próżne lub umeblowane
centrum, telefon wskaże Kurjer
Poznański z dw. 81 397

Ekspedjent (ka)
branży tow. krótkich i blawatów
z gotówką od 2 000 zł znajdzie
dobrą egzystencję - samodziel-
ność w mieście prowinc. (ca 3 000
mieszk.) Lokal pierwszorzędny.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
z dw. 81 077

W centrum
do wynajęcia bardzo ładne poko-
je na biura atelier lekarza, den-
tysty salon mód etc. Gwarna 11
III. Zgłoszenia od godz. 2-4 pp.
z dw. 81 365

Poszukuję
35 m2 na warsztat. Oferty Ku-
rjer Poznański z dw. 81 448

Potrzuje
średniej wielkości ubikację na
pracownie. Zgłoszenia Kurjer
Pozn. z dw. 81 530

Składu
próżnego z przyległym pokojem
od gospodarza poszukuje. Spie-
sne oferty Kurjer Pozn. z dw. 81 634

Poszukuję
mniejszej ubikacji na warsztat
mechaniczny. Zgłoszenia do Ku-
rjera Poznańskiego z dw. 81 675

Wprost od gospodarza
poszukuje poważna i stara firma
w Warszawie dla swego Oddzia-
łu w Poznaniu lokal handlowo-
go, tylko w śródmieściu. Oferty
do Kurjera Poznańskiego
z dw. 81 645

Garaż
w śródmieściu oraz dwa warszta-
ty dla rzemieślników do wynaj-
cia. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
z dw. 81 674

Pokoju
lub malej ubikacji (parter) do
przyjmowania klientów na Ła-
zarzu. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
z dw. 81 615

Sklepy
Lokale wielkości 70 metr. kwadr.
z magazynami i ubikacjami biu-
rowym w śródmieściu Katowice
do wynajęcia od 1 listopada br.
Zgłoszenia pod zw. 81 694 do Ku-
rjera Poznańskiego.

14 DZIERŻAWY

Garaze
ogrzane na inne przedsiębiorstwo.
Matejki 45. I p. z dw. 80 147

Polowanie
leśne lub leśno-polne wezmę w
dzierżawę. Warunki do Kurjera
Poznańskiego z dw. 81 423

Piekarni
dzierżawy poszukuje. Oferty O-
redownik z dw. 81 021

Próżnego
składu, dzierżawy poszukuje bez
odstępnych. Zgłoszenia Oredow-
nik z dw. 81 020

Składu
próżnego na urządzenie jadłoda-
ni. Poznaniu poszukuje zaraz lub
1 stycznia Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego z dw. 81 391 2

Kino
gotowe do wyświetlania w m'e-
ście powiatowym do wydzierża-
wienia do jego oddam pokój ume-
blowany, do objęcia potrzeba 2-3
tys. zł. Oferty Kurjer Poznański
z dw. 81 486

Restauracja
położona w centrum miasta, do-
brze prosperująca, natychmiast
do wydzierżawienia. Zgłoszenia
pod „Restauracja” do „Par”.
Bydgoszcz. Dworcowa.
Pw 8626-63.596

16 OSOBISTE

Tereska
prosze o adres Kurjer Poznański
z dw. 81 595 Przyjacieli.

21 ZGUBY

Pies
hart 60ty zagnaj. Za wynagro-
dzeniem Porucznik Koźmiński.
Hotel „Polonia”. z dw. 81 410

Za oddanie
zgubionego portfela z ważnymi
papierami 4. 11. wieczorem w
Teatrze Nowym dam wynagro-
dzenie. Dr. Kiezkowski. św. Mar-
cin 6. Lecznica oczna. z dw. 81 401

Rękawiczkę
skórkową podszewkowaną czwar-
tek 11 wieczór „Słońce”. Pół-
wiejska oddać proszę. Półwiej-
ska 30. m. 8. z dw. 81 625

22 ROZMAITE

Egzemę
leczy radykalnie maść Egzemol
laboratorium A. Klippa. War-
szawa Grochowska 87c. Zadać
w aptekach. npw 6 334

Pończochy
Bemberga pierwszy gatunek 3.50.
Aleje Marcinkowskiego 2 parter.
Emzet” prywatne mieszkanie.
z dw. 80 669

Darmo
na dam - ale
polecam towar
pierwszej jakości
w wielkim wybo-
rze po cenach
najniższych. Ko-
szule, meskie
sportowe z kra-
watem od 4.90;
białe dzienne od
3.90. Kolorowa
od 2.90. Zefirowa
od 7.90; marquisette jedwabna od
9.90; popelina jedwabna od 11.90;
nocna meska od 6.90; trykoty za-
czerwone w wielkim wyborze po ce-
nach znacznie niższych poleca
Fabryka bielizny J. Schubert. Po-
znań. ul. Wrocławska 3.
Pw 8013-41.97

Glinę
garncarską odda bezpłatnie także
ziemię ogrodową plac narożnik
Jasnej Słowackiego Pw 5531-43 71

Rysunki
konsensowe, obliczenia statyczne,
oraz kosztorysy sporządza sum-
miennie i tania doświadczony archi-
tekt. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański z dw. 80 799

8.-
sukienki od 8.-, płaszcze, ko-
stiumy od 15.-, szwy, moderniz-
acje futra reklamowo pierwszo-
rzędny Salon Mód. Łodowa 1.
m. 5. Łazarz. z dw. 80 941

Krawcowa
z 7 letnią praktyką poleca się w
domu poza domem. Chwałiszewo
10. II. Łozińskiej. z dw. 81 393

Pensjonat
dla przyjezdnych Pozna

Pomocnik fryzjerski

Dla mego syna szukam posady pomocnika fryzjerskiego (młody, kurs czesania damskiego, St. Winiarski, mistrz fryzjerski, Zbąszyń, nw 6798)

Młynarz

z 6 letnią praktyką, dobru świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 80 675

Student U. P.

poszukuje zajęcia w majątku lub Poznaniu, dobre polecenia. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 80 649

Wychowawczyni - bona

poszukuje posady do dzieci, długoletnia praktyka, referencje świetne język tylko polski. Oferty pod: Aleksandrów Kuj., Poście Restante Bednarkówna, zdw 80 693

Młody

nauzyciel z dyplomem państwowym poszukuje posady nauczyciela domowego lub jakiegokolwiek innej. Muzyka, Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 80 838

Mistrz piekarski

kawaler średni wiek, poszukuje posady ewentualnie jako współmistrz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 267

Młodsza

fryzjerka manikurzystka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 184

Ogrodnik

starszy samotny dobry fachowiec poszukuje posady od każdego czasu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 514

Przyjmę

posadę do wszystkiego z gotowaniem zaraz lub od piętnastego. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 519

Majster piekarski

samotny poszukuje pracy kierownika lub samodzielnego. Zgłoszenia do Agencji Kurjera Poznańskiego, Pleszew, Rynek 7, nw 6 805 6

Szofer

poszukuje posady za wypłatę nie 500 zł Oferty Kurjer Poznański zdw 81 479

Dziewczyna

poszukuje posady z szyciem od 15. lub 1. 12. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 452

Panna

inteligentna, uczciwa, znająca szycie, robotki oraz ondulację poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 496

Uczciwa

dziewczyna poszukuje posady lub posługi i prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 498

Niemka

poszukuje posady do dzieci lub z gotowaniem od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 557

Panienska

z znajomością szycia pracy domowej szuka posady może pomóc w ekspedycji. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 571

Posługi

poszukuje na cały dzień. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 594

Młoda

panienka szuka posady do dzieci zna również bufor i obsługę gości zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 583

Ogrodnik

lat 26, dobry fachowiec, znajomość kwiaciarstwa, ozdobnictwa, warzywnictwa sadownictwa poszukuje posady zaraz lub 1. 1. 32 r. J. Wechman, Kobylin, pow. Krotoszyński, zdw 81 590

Krawcowa

szuka posady, 2.50 dzienne praktyczna w przeróbkach. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 593

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „On lub ja”.

Aurora: „Sportowiec z miłości”.

Colosseum: „Pojedynki”.

Corso: „Pan Tadeusz”.

Edison: „Katarzyna I”.

Harja: „Tajemnice Wschodu” (Szecherezada).

Kapitol: „Nie zabijaj”.

Metropolis: „Falszywy krok”.

Nowości: „Co kto robi w nocy”.

Nowości: „Prawo do miłości”.

na scenie: „Tomasz, skąd ty to masz”.

Odeon: „Owoc zakazany”.

Orzel: „Indyjski grobowiec”.

Renaissance: „Cztery pióra”.

„Niebezpieczny flirt”.

Rox: „Kto jest mordercą?”.

Słońce: „Dziesięciu z Pawlaka”.

Tęcza: „Dusze dziecięce oskarżają was”.

Wilsona: „Asfalt”.

Ślusarz - instalator

szuka pracy portiera domowego, zna centralne ogrzewanie. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 097

Urządnicę gospodarczą

kawaler, lat 25, z 6 letnią praktyką, dobru świadectwami poszukuje od 1. 12. posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 122

Kierownik młyna

specjalista motrów, gazowo ssących kawałeczków, referencje poszukuje posady może złożyć kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 124

Poszukuje

posady portiera hotelowego, włada językami polskim, francuskim i niemieckim. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 128

2 000 zł

dam za uzyskanie stałej posady bankowej. Piśmienne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 81 312

Biurowa

młodsza dzielna akuratkna, pilna, 6 kl. gimn., zna ksząkowść, język niem., pisze biegle na maszynie szuka posady zaraz lub później ewtl. jako kasjerka. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 229

Inteligentna

panna prosi o jakakolwiek posadę. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 334

Szofer - służący

znający się na ogrodnictwie, samotny z dobru świadectwami i poleceniami szuka posady od 15. 11. lub później. St. Hoffa, Duszynki, pow. Szamotuły, zdw 81 436

Szofer mechanik

15 lat praktyki warsztatowej i szoferskiej poszukuje posady zaraz lub 1. 12. może złożyć kaucję 2.000. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 542

Posługi

poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 546

Młodsza

gosposia, z dobru gotowaniem poszukuje posady w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 561

Inteligentna osoba

dobrze polecona, zna dobrze gotowanie, całe gospodarstwo domowe szuka posady. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 562

Posługi

na popołudnie poszukuje, Wierzbice 17 Grzesiak, zdw 81 425

Były

wojskowy zawód kawaler lat 29 szuka posady magazyniera, woznego portiera lub polowego, zna ksząkowść Oferty Kurjer Poznański zdw 81 405

Dziewczyna

wielka, uczciwa gotowaniem poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 608

Dziewczyna

z dobru gotowaniem, poszukuje posady do 2-3 osób. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 639

Rządca

lat 32, z wykształceniem gimnazjalnym i szkoły rolniczej z dłuższą praktyką chłubne referencje z majątków wielkopolskich, małopolskich i niemieckich szuka posady od 1 stycznia lub później. Br. Grzenia, zarządca Dóbr Huta Komorowska, poczta Majdan, pow. Kolbuszów, zdw 81 686

Służąca

uczciwa z bardzo dobru świadectwami poszukuje posady do dzieci lub pomocy pani domu od 15. 11. lub 1. 12. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 81 636

Dziewczyna

z dość kłólką gotowaniem poszukuje posady na wyjazd od 15. do Warszawy. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 171

Młodszy

ksiązkowy piszący biegle na maszynie, znajomością wszelkich prac biurowych, szuka posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 350

Pracznia

sumienna, szuka prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 216

Krawcowa

wykonuje suknie, płaszcze, kostiumy po przystępnych cenach. Dziecięcia garderobe. Ratajczaka 9, m. 9, zdw 81 194

Bezdzietna

wdówka, zna szycie, prasowanie, przyjmie posadę zaraz lub później, także u osób samotnych, ewentualnie 1-2 dziećmi za skromnym wynagrodzeniem. Oferty proszę Kurjer Poznański zdw 81 310

Osoba

zaufana z dobru i długoletnimi świadectwami, dobru gotowaniem szuka posady od 15. lub później do wszystkiego, gdzie brak pani domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 307

Ekspedjentka

z branży obuwia szuka posady w poważniejszej firmie. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 81 178

Pani

inteligentna, taktowna, zna ksząkowść, polski, niemiecki, zajmie się domem samotnej osoby, najchętniej na wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 296

Kucharka

poszukuje posady, najchętniej do samotnej osoby lub do dwóch. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 246

Kasjerka książkowa

z kilkuletnią praktyką, obeznaną wszelkimi pracami biurowymi i domowymi, poszukuje posady, skromne wymagania. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 248

Pracznia

poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 224

Samodzielna

uczciwa, dobru gotuje, zaprawia, poszukuje posady od 15. 11. Zgłoszenia Kurjer Poznański nr 3 357

Prośba

Inteligentna panienka z lepszego domu zna szycie, robotki gotowania, prosi szlachetnej osoby o posadę zaraz lub później, możliwie do starszej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 361

Kucharka

dobru gotowaniem szuka posady 15. 11. do lepszego państwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 261

Piekarczyk szofer

szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 333

Dla panienki

starszej, uczciwej, inteligentnej poszukuje jakiegokolwiek posady za utrzymanie - ewentualnie skromne wynagrodzenie zaraz lub 15. 11. najchętniej u zaradnej, nie liczącej rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 337

Gospoia

oszczędna, zna gotowanie smaczne treściwe, kuchnia obywatelska. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 274

Panienska

religijna spokojna, skromna szuka posady u samotnego państwa do wszystkiego w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 254

Dziewczyna

młodsza, skromna, kochająca dzieci, poszukuje posady do wszystkich prac domowych lub do dzieci od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 80 806

Dziewczyna

uczciwa, rzetelna poszukuje posady do wszystkich prac domowych lub do dzieci od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 80 805

Ogrodnik szofer

kawaler egzaminowany, wszechstronnie zna także bartnictwo, szuka zajęcia zaraz lub 1. 1. 32. Oferty Kurjer Poznański zdw 80 963

28 WOLNE MIEJSCA**Uczeń**

gimnazjalnym wykształceniem, lepszej rodziny zaraz potrzebny. Ewent. dokończenie nauki. Drogeria pod Filarami Rawicz, nw 6647

Potrzebny

czeladnik czapniczy lub podrocznik zaraz. H. Fajer Bukowska 11/13. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 512

Podróżujący

na prowincję chcący zabierać artykuły kupowane w składach spożywczych i restauracjach za wysoką prowizją poszukujemy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 81 541

Służąca

z gotowaniem, młodsza potrzebna zaraz. Seweryna Mielżyńskiego 5, mieszkanie 5, zdw 81 544

Posługaczka

młodsza potrzebna zaraz. Szamotulskiego 56, mieszkanie 57, zdw 81 553

Potrzebna

fryzjerka zaraz na wypomóżkę. Zgłoszenia św. Marcin 14, zdw 81 560

Do

składu kolonialnego, dobru prosperującego potrzebnym wspólnik lub współniczka z 1000 zł. Sowińska, Wiry powiat poznański, zdw 81 563

Fryzjerka

dobra siła może się zaraz zgłosić. Wodna 7, zdw 81 564

Fryzjer

damsko-męski potrzebny. Bandurska Dąbrowskiego 5, zdw 81 566

Pomocnik

fryzjerski potrzebny. Poznańska 31, zdw 81 568

Domokrąźni

i przedstawiciele zgłaszające się prosperujące stale rwa artykuły. Potrzebne od 20 zł. Zarobek stały i pewny. Zgłoszenia do Kurjera Poznański zdw 81 581

Korespondentka

ksiązkowa potrzebna zaraz, posada stała za wypłaceniem 1.600, 2.000 zł. gwarancja zapewniona. Zgłoszenia do Kurjera Poznański zdw 81 582

Robotnik

do lat 18 do samochodów. Zgłoszenia piśmienne Kurjer Poznański zdw 81 589

Parkietówki

przystojne, sympatyczne potrzebne zaraz. Adres wskaze Kurjer Poznański zdw 81 592

Uczennica

potrzebna cukiernia „Słowiańska”, Marszałka Pocha 70, zdw 81 621

Kierownika

z kaucją potrzebną cukierni i kawiarni. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 622

Dziewczyna

uczciwa, samodzielną gotowaniem potrzebna zaraz. Zgłoszenia u podaniem warunków Agencji Kurjera Poznański, Oborniki, nw 6813

Bonę

najchętniej, freblankę młodą z dobru świadectwami poszukuje na wieś od 15 listopada. Zgłoszenia sobota, poniedziałek od 9-11 rano Chelmonskiego 1, 11, pietro na prawo, zdw 81 602

Pomocnik

fryzjerski, Półwiejska 33, zdw 81 535

Lekarz - dentysta

lub uprawniający technik jako kierownik lub dzierżawa z ewent. wykupem gabinetu poszukiwany. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 637

Humor zagraniczny

— Czy pani nie widziała numeru tego samochodu?
— Nie. Jechał tak szybko, że nie mogłam zauważyć.
Ale obok szofera siedziała kobieta, średniego wzrostu, ruda, w sukni brązowej pod rozpiętym futrem karakulowym, w kapeluszu z zielonym piórkiem...

(Humorist, Londyn). S. F.

Przedpłata

na listopad 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. z 4.00, w agencjach w Poznaniu miesięcznie z 5.01 kwartalnie z 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce z 9.00, w innych krajach z 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskoki i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potoczными 200 gr. od 1-lamowej milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nocy wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego „drobne” do godz. 11, większe według możliwości. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr. każde, dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.